

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 írt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Kikapcsolva.

Budapest, május 12.

(v.) Két szomorú tény öltik elibénk a delegációk összehúzásának napján. Az egyik az, hogy Európa észre se vesz minket. A másik meg az, hogy mi sem vetünk ügyet Európára. Nem kell bizonyítanunk, hogy erős öki összefüggés van a két faktum közt. A nemzetközi életnek nincs mért számolnia velünk, mihelyt mi önként mondtunk le arról, hogy számot tegyünk a nemzetközi politikában. Amely nemzet kizárólag a maga belső dolgaira fordítja minden figyelmét s következetesen elhanyagolja a külföldi politikai áramlataival s a nemzetközi hangulattal való állandó kapcsolatot, az ne panaszkodjék, ha azt kell tapasztalnia, hogy érdekeivel nem törődik s igazait figyelemre nem méltatja a nagy világ. Így csatoltuk mi ki saját magunkat Európából. Földrajzilag még benne vagyunk, de politikai tekintetben ki vagyunk belőle rekesztve.

Befelé még csak vagyunk valahogy. Kifelé azonban nem vagyunk sehogya. A nemzetközi életben se nem numerálunk, se nem ponderálunk. Nemzeti egyéniségünkben egyszerűen kisorvad a nemzetközi jelentőség. Öntudatunkból kivessz a külfölddel való szellemi, erkölcsi és anyagi összefüggés tudomása. Nemzeti szervezetünk eltompult azon az egy ponton, amely azelőtt köztünk s Európa közt a kölcsönhatást közvetítette: letettünk arról, hogy mi hassunk a külföldre, s elszoktunk attól, hogy a külföld hasson mireánk. Elszigetelődünk a külvilágtól. Belebúzkodtunk a saját magunk közvetlen érdekszálaiba s nem törődünk véle, hogy a nemzetközi élettel való köteleinket egymásra elszakadoztak. Szemhatárunk ma már

csupán a Kárpátoktól az Adriáig terjed. Régebben a Finn tengeröböltől a Boszporuszig terült el a magyar nemzet politikai horizontja.

Valamikor — még csak két évtizeddel ezelőtt is — nem így volt ez. Akkor Európa tekintetbe vette Magyarországot s Magyarország is állandó éberséggel kísérte a nemzetközi politikának minden egyes mozzanatát. Akkor tényezőszámba mentünk a külföldön s magunk is a nemzetközi alakulások alapos mérlegelésével csináltuk meg politikai számvetéseinket. A múlt századokról nem is szólva, amikor Versaillesban épp úgy, mint Konstantinápolyban döntő sulya volt a magyar nemzet akaratának és hangulatának, csupán arra utalunk, ami még a most élő nemzedék szemé láttára történt. A francia-német háboru idején a magyar politika szabta meg a Habsburg-ház jogarát uraló monarkianak magatartását. A németek iránt való jóindulatu semlegesség gyümölcse gyanánt létrejött közép-európai békeszövetség magyar agyban fogant meg s gondolatát a magyar nemzet akaratára váltotta valóságá. Az orosz-török háboru alatt Európa sorsát az a lelki erő döntötte el, amelylyel a magyar nemzet a maga közvéleményének viharzó török-barát indulatát fegyelmelte meg. Abban a hatalomban, amely a santszefanoi békét a diadalmos Oroszország kezéből kiűtötte, benne lüktetett a magyar nemzet akaraterje is. S midőn a berlini kongresszuson az európai diplomácia az új nemzetközi jogrendnek alapjait lerakta, e fontos műveletben mozgó és irányító hatást érvényesített Magyarország közvéleménye. Ezekben az időkben bezzeg nemcsak mi számoltunk Európával, hanem Európa is számolt mi velünk. Szavunknak volt sulya,

akaratumknak volt tekintélye, érdekeinket respektálták, igazainkat nem merték fitymálni. Oláh tacsok őstoba rágalmai nem találtak hitelt a nemzetközi közvéleményben, Magyarország jó hírnevén csorbát nem ejthetett akármelyik dákromán vagy panszláv gézen-guz. Érezte egész Európa, hogy a magyar nemzet akaratára olyas valami, amit vagy meg kell győzni, vagy meg kell törni; s ennek folytán sem ingerelni, sem ignorálni nem merték Magyarországot. Szóval: akkoriban nekünk is volt gondunk Európára, Európának is volt gondja ránk.

A fordulat ezelőtt körülbelül két évtizeddel állott be. Nemzetközi érzékünk rohamos eltompulása akkor kezdődött. Rövidlátók és nagyot hallók lettünk egyszerre. Már a Lajta tulsó partjára sem ért el tekintetünk; s fülünk, mely azelőtt észrevette a legkisebb nemzetközi morajt is, már csak azt hallotta meg, ami a közvetetlen közelből ordított beléje. Politikánk látóhatára egyre szűkebb lett, s valahogy utat tört magának az az érzés, hogy mi se törődünk a világgal, a világ se törődjék velünk. A magyar országgyűlés, amelynek költségvetési vitáiban s amelyben interpellációk révén évközben is a külpolitika sűrűn szerepelt, a nemzetközi kérdéseket egyszerűen elhanyagolta; pártjaink civakodása annyira lekötötte a parlament egész figyelmét, hogy nem jutott belőle a nemzetközi problémáknak. Sajtónk híven követte ebben is a törvényhozást; belső kérdéseink, házi konfliktusaink, kicsinyes perpatvaraink kiszorították a közvitaközösből a nemzetközi politikának legjelentősebb mozzanatait is. Így jutottunk el odáig, hogy ma már sem a parlament, sem a közvélemény nem lát tul az ország határán. Annyira oda szegző-

T Á R C A.

A kockázó Ritter históriája.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Pekár Gyula.

— És köröskörül, a merre csak a szem ellátott, pusztá volt a megsarcolt táj, égetek a kirabolt falvak s füstgomolyaik komoran elegyedtek bele a látóhatár viharfellegeibe. Mint a nagy emberi gyász kikapadhatlan forrásai, e füstgomolyok táplálták az ég vizasztalan feketeiségét és festették rá a mennyek kárpitjára a háboru, — a hosszu harmincéves háboru rémeit.

Varjuk serege kóválygott odafent a légben s türelmetlenül leste az erdő alatti táborhelyen az emberek mozgalmát. Mikor aztán a svédek felszedelőzködtek és zsoldárszék mellett odább vonultak, alattomosan utánuk húzódtak a baljóslatu madársereg is. Mint a halál tulajdon hátvéje kísérte őket rendületlenül... Már eltűntek a protestánsok a közeli halmok porfellegében, midőn egyszer csak megálltak felettük a varjuk. Mintha tanácskoznai akartak volna, károgyva szálltak fel a magasba s aztán egy fekete örvényben hirtelen megfordultak. Prédaszimattal sebesen húzódtak vissza az erdő széléhez s várakozásteljesen lepték el az elhagyott tábor, főleg azt a magányos öreg tölgyet, melyet a svéd katonai törvényszék akasztófává avatott s melyről még most is vagy husz császári esontig marcangolt teteme lógott le. De rázálltak még az utszéli koremsa fedelére, sőt a sarkán lógó rozsdás címerre is. És tovább tanácskoznai csak károgtak és vártak.

Hatalmas tömzsi épület volt az a koremsa, akár várnak is beillett volna, a minthogy a koremsáronak nem egyszer kellett a svédek és

császáriak, de mindenekelett a portyázó rablóhadak ostromát kiállani.

A kövér, szőke csaposleány, kinek kebléről a katonák durva szerelme letépte a patyolat inget, kint állt a lépcsőn s a markos pincelégőkkel beszélgetett. Még rajta volt arcán az utolsó csókok mámorja, a hogy a svédek után nézett. De aztán más jutott az eszébe s duhajon kacagott az öreg tölgy akasztott emberein.

— Hogy lógnak! No ezeknek ugyan nem szolgáltok többet itallal!

— De te se csókkal! — felelték neki a legények. — Pedig azt, aki ott szélről lóg, még négy napja eleget esőköltad! Epp most száll rá egy varju...

Seregostól akkor szálltak vissza a gýaszmadarak. Elkomorlyodtak mindannyian. A csaposleány egyszerre figyelmesen nézett fel az égre s aztán szilajon taszitotta be a nehéz tölgyfa ajtót:

— Hamar, a gazdát! Bort a pincéből! Visszajöttek a varjuk! Várnak, — jön valaki... jönnék a császáriak! —

A gazda lelkesedve rohant ki. Épp a pénzét számolta. Ravasz arca kék és zöld volt a részeg kapitányok pofjaitól, de nehéz aranyakat esőgöztetett a markában.

— Hamar, hamar! lórázótt, — szedjétek le a kocsmáról a svéd király arcképét s a császárat akasztatók ki! Te leány, most vigyázz, — ha esküszöl, keresztet vess magadra, s a papára esküdjél! Ti meg bitangok, ha káromkodtok, ne Szent Pétert, hanem Luthert szidjátok!

És olyan volt az, mint egy istenitélet. Nyögtek a ház falai belé, csuda, hogy szejjel nem mentek a temételen sokadalomtól. Megjöttek a Wallenstein szomjas zsoldosai. Sereg? — nem is hadserög volt az. Egy minden nemzetből öszszeszedett-vett kalendor-esőcselék, mely Európa

minden nyelven káromolta az istent és csak rabolni akart. Egyik se értette a másik szavát s a kapitányok csak az akasztófa kötelével tudtak kommandirozni neki.

Mint egy barna medvesereg jöttek legelő a kereszttel a mindeneknél vadabb, prédaleső kapueinusok. Nyargaltak a szennyes barátok s elfeledve a litánia énekét, hanyatt-homlok vetették rá magukat a kigörgetett hordókra. Egy zseiros fráter a kereszt vasas nyelével ütötte be az első hordó tetejét s mivel amugy is melege volt, hát mindjárt nyakig dugta bele tonzurás fejét a gyöngyöző rajnai borba s tátott szájjal úgy nyelte magába a nektárt... De nem sokáig tartott a szent emberek öröme. Hiába ordítottak a kapitányok: a hátul jövő elesigázott százak vérszemet kaptak s mentől hátrább voltak, annál gyilkosabb dühvel rontottak neki azoknak, akik már boldogok voltak s ittak. Mint porlepte démonok esőrtettek előre a fekete vasas Pappenheim-kürraszírok, de mire lemásztak lovaikról s kihúzták a kapueinusok fejét a hordókból, akkor már rajtuk ütöttek a burgundi lovas mousquetairek, az olajbarna arcu spanyol lándzsások, meg a cseh Bandelier-Reutterek... Csattogtak a kardok a vértelen. S a nagy Wallenstein-kalapotról földre hullottak a libegő tollak, melyek azért valának olyan piroz-büszkéek, mert svéd halottak seibebe mártották volt bele őket... A lovasok után loholva törtek előre a tikkadt gyalogosok: svájci Spiessknechtek, lombardiai hellebárdosok és elszázi arquebusierk, kik alig bírták már vállukon a mázsás puskát. Fegyvertámasztó villájukkal, mint egy spádával döfködtek maguknak utat s szurkálták félre a kapueinusokat, kik minden esőplés dacára mint a piócák tapadtak oda a hordókhöz — Bársonyrongyos és aranyrojtos haramiák tarka-barka sokadalma dulakodott ott egy halomban. De csak hamar vége lett ennek a viadalnak: a bábeli káromkodások lassankint gyengülni kezdtek s a hadi esőcselék

dött minden gondolkodásunk az *ithon* apró-cseprő ügyeihez, hogy már Ausztria közelebb katasztrófájának sem jut a figyelmünk-ből s hogy ma Prága távolabb van Budapesttől, mint volt ezéltől még csak husz évvel is Christiania.

Mi érdekli ma a magyart? Hogy X. képviselő inkompatibilis-e. S mi izgatja ma a magyart? Hogy Y. képviselő hány részvénytársaságnak ül az igazgatóságában. Ezek manapság a mi nagy kérdéseink. Hogy Angliának világuralma megrendül, hogy Franciaország Afrikában beljebb tolja gyarmathatárait, hogy az Orosz birodalom szurogyűrűje egyre szorosabban készül átfogni Indiát, hogy Németország meglepő gazdaságpolitikai hódításokat tesz a mi keleti határainkon: mindezt mi nem vesszük észre. Parlamentünk és közvéleményünk kedvtelését, érdeklődését, gondolat- és indulatvilágát a zabbistóriák s a rokon témák kötik le egészen. Gyanúsítjuk és szidalmazzuk egymást, nagyképűen firtatunk léha lappalákat, s azt mondjuk rá: ez politika. Határainkon kívül pedig szörnyen vajudik az új világrenddel terhes Európa, nagyhatalmak érvényesítik egymásra vonzó és taszító erejüket, világszerte módosulnak az alkotmányok, új néprétegekből új hatóerők érvényesülnek a parlamentarizmus működésében, — s mi ügyet sem vetünk mindezekre és aki e tárgyakról akar hozzánk szólani, azt doktrinérnek mondjuk, ami magyarul annyit tesz, hogy vaskalapos számár.

A delegáció összegyűlésének napján kellett ezeket elmondanunk. Mert immár ott tartunk, hogy a delegáció is csak felületesen vitatja meg a külügyeket. Meghallgat egy ex-pozét s aztán bizalmat szavaz a külügy-miniszternek. Alig érinti a külügyi kérdéseket, nemhogy beléjük merne mélyedni. Pedig ha már sem a parlament, sem a közvélemény nem törődik a nemzetközi vonatkozásokkal, tegye meg legalább a delegáció a kötelességét. Fejtsen ki érlyt az irányításban, nyomtatókat az ellenőrzésben. Ha az esztendőnek tizenegy hónapján át nem tud Magyarország Európa felől, hadd halljon legalább négy héten át Európa Magyarország felől.

A szeszkontingens.

— A képviselőháza ülése. —

Budapest, május 12.

A szeszkontingensről szóló törvényjavaslat általános vitája három napos tárgyalás után ma bezárult.

Mikor a *Kálmán* Károly szeszipari prédikációja közben a t. Ház gyülekezni kezdett, valami érdekes ülésre senki se mert volna következtetni. Pedig csak a prédikáció volt közönséges, ami utána jött, már sokkal érdekesebb volt. Két párbaj következett ugyanis. Előbb *Makfalvay* Géza mérte össze fegyverrel *Komjányi* Bélával, majd meg *Mezei* Mórnak kellett megküzdenie az egész agrárius táborral, amely évődve kötött minden szavába. A *Makfalvay-Komjányi* párbaj volt a szebbik. Ebben a két ellentétes irányzatnak higgadt képviselői álltak egymással szemben s a kettőjük mérközése nem volt tanulságok híjjával. *Makfalvay* legalább óvakodott tőle, hogy az agráriusok tetszése kedvéért túlzásokba menjen. Nem akart túlzásba esni *Mezei* Mór sem, amikor az ipari szeszgyártás érdekei mellett szólalt fel, de ekkor a néppárt olyan manőverbe fogott, mely talán inkább a szónokot akarta zavarni, mint az okoskodását. Szakadatlan közbeszólások röpökdetek a levegőben s minden gunyos nyíl azt ambicionálta, hogy a *Mezei* Mór mondatának kellő közepébe furódjék. Ebből pedig olyan zajos „népjelenet” fejlődött, mely csöppet se illett a tanácskozás komolyságához.

A szónok azt mondta:

— Én nem vagyok agrárius. . . .

Akkor a megkezdett mondatba furódott a nyíl:

— No erre nem kell megesküdnie!

Aztán a szónok folytatta:

— Merkantilista se vagyok. . . .

S ime *Förster* Ottó már megint közbeszólt:

— Fogadjunk, hogy merkantilista vagy!

Igy ment ez jó darabig, majdnem az egész beszéd alatt, mely így megdagadt a sok közbeszólastól, holott *Mezei* Mór igazán röviden akarta a maga álláspontját kifejteni.

A két párbajra következő vitázárónak a *Tisza* Kálmán beszéde, mely bevezető történelmi részében visszament odáig, mikor a törvényhozásnak még a szeszipar megmentésével kellett foglalkoznia. A mentés akkor sikerült s hasznára volt a szesziparnak, mely fölhendült, és

hasznára az államnak, mely súlyos pénzügyi viaszonyok közt megbízható adóalanyra talált. Azóta megszaporodtak a mezőgazdasági szeszgyárak. Ezeket kedvezésben kellett részesíteni. Kell most is. De csak addig, míg az ipari szeszgyárak existenciáját nem veszélyeztetjük. Mert az ipari szeszgyárak nehéz viszonyok közt is megmutatták, hogy az állam számíthat rájuk; a mezőgazdasági gyárak ellenben nem elég erősek, hogy súlyos esztendők válságát is elbírják. *Tisza* Kálmán tehát abban konkludált, hogy az ipari szeszgyárak kontingensét csorbítani nem szabad, ellenben a mezőgazdasági szeszgyárak erősítésére mégis van mód, ha ott erősítjük, ahol a talajviszonyok megengedik s ahol az ipari szeszgyárakat nem veszélyeztetik.

Ez volt a veleje *Tisza* Kálmán fejtegetésének, melyeket a t. Ház figyelemmel és végül tetszéssel fogadott. Csak egyszer szólt közbe a szentesi követ, a ki férfiúnak is fiatal, képviselőnek pedig éppen csecsemő. S arra a közbeszólásra *Tisza* Kálmán ennyivel válaszolt:

— Az én koromban kissé merész vállalkozás volna már, hogy őnt kapacitáljam.

A szentesi követ erre elhallgatott, a többség pedig zajosan helyeselt. Aztán a beszéd végeztével az elnök berekesztette a vitát és *Lukács* László pénzügyminiszter még egyszer fölemelkedett, hogy az újabb argumentumokra is megadja a feleletet. S a pénzügyminiszter rendkívül szerezésen találta meg a hangot, amellyel mindkét irányban megvédelmezhetette javaslatát. Zajos éljenzések közt hivatkozott arra, hogy soha sem kereste tulságosan a divatos és népszerű áramlatokat s ha valami, éppen ez a javaslata is igazolja, hogy a küzdő áramlatok hullámai fölött biztos irányban, meg nem tévesztve tud haladni. Szerencsésen és hatással hártotta el magától mindazt a sok elfogult és egyoldalú jótanácsot, amellyel a vita során elárasztották, de viszont engedékenységét is mutatott, a hol a méltányosság ezt az engedékenységet igazolta. Így például beleegyezett, hogy szövetkezetek is kaphassanak kontingenset s hogy ez a törvénybe is vétessék. Másrészt arra nézve is hajlandóságot mutatott, hogy a kik a magyar földből nyert jövedelmüket nem magyar földön költik el, súlyosabban érezzék a terheket is.

Ilyenformán jó hatással volt a miniszter beszéde az egész Háza s majdnem az egész hallgatóság éljenzése jutalmazta szavait.

A részletes vita azonban mégis lassan in-

egyszerre csak testvéri békével rogyott le egy halomba, egymásra: isten kegyelméből holt-részezen . . .

Az óbester ur tisztjeivel egyetemben lóhátról nyugodtan szemlélte mindezeket. Ösmerte ő a seregét s azért is, mikor ez, amint egy száz torku, rongyos szörny lefeküdt a hordók közé, elérzékenyedve csak így szólt:

— Schweine!

Aztán ahogy a mögötte álló muskétás szakaszra nézett, melynek készenlétben égett a kanóca, hozzátévé:

— Legalább nem kell közéjük lövetnem, hogy megbékéljenek . . .

Az óbester ur, *Dietrich von Drachenstein* testes egy Ritter volt. Nagyon szerette a bort s még rengeteg tollai is mindig több-kevésbé részegen álltak szanaszét felhajtott karimájú kalapján. Vörös arcát alig lehetett kivenni, olyan duzzadt volt s háromemeletes tokája méltóságosan terült szét a széles csipkegalléron. Hirtelen kiugró nagy hasán ugyancsak feszült a rövid dereku bőrkabát s az ezredesi selyem öv. Otromba bársonynadrágja alig látszott ki a rengeteg oszmiák szárából.

— Akasztottak? kérdé, zordan pillantva az öreg tölgyre.

— Igen, ezredes ur.

— Mindenkinek a helyébe egy svéd kutyát a foglyok közül . . . És most, uraim, miután eleget tettünk a császárnak s a pápának, miután elláttuk seregünket, magunk is ihatunk!

A koresmáros levett kalappal mélyen hajlongott az óbester előtt. Ösmerte őt nagyon jól,

— hogyné, hiszen a Ritter ur volt az erdő s a beune levő régi rablórva: a *Drachenstein* ura.

— No urak, mondá a Ritter, én *ithon* vagyok! Meghívlak benneteket a váramba, de addig is, míg elindulnánk, egy italra térjünk be ehhez a haramiához. Te *Chevalier*, ott benn egy feftály órára folytathatjuk a játszmát!

A mögötte álló három kapitány szemhunyorítva nézett össze. Veszedelemes kinézésű három kalandor volt: az egyik egy inkvizitorszakállas, kopott hidalgó, a másik egy nápolyi spadasszin, a harmadik pedig egy cicomás öltönyű, hetvenkedő gascognei, afféle *Louis XIII.* mousquetaire, aki mindre képes lehetett . . .

Besötétedett már, mire a három hóhér vizjött az akasztástól s a kapucinus páterrel egyetemben keocogott a koresma ajtaján. Határozottan ők voltak a sereg legrendesebb és legdolgosabb emberei. Békésen leültek a parasztivó egyik sarkába s ugyancsak megérdemelték a három kupa bort, mert igen kimelegedtek a munkába. Barát-ságosan beszélgettek.

— De vastag nyakuk van ezeknek a svéd kálvinistáknak! Alig fogja a kötél.

— De veresebb a nyelvük, és hosszabb, mint a cseh lutheránusoké. Az egyik ugyan megharapott —

— Én, mondá a nagy veresszakállas, hóhér atyamester, — én mindig két marokra befogom a szájukat.

— Ugyan mért fiam? kérdé a kapucinus páter.

— Hát azért, hogy mikor kibökik a lelkü-

ket, a markomban maradjon az. Ott tartom bele-szorítva azt a leket a tenyeremben s aztán egy miatyánk mellett beleeresztem ebbe a kis szentelt ládikába. Ehol van ni! Van már benne ötszázhusz darab. Egy apáca fejedelemasszony számára gyűjtöm én az akasztott emberek lekeit, ő aztán imádkozik értük s kimentti őket a purgatóriumból . . . Egy lélekért tíz garast kapok tőle . . .

A kövér csaposleány a vasasok karjaiból menekülve részegen tántorgott oda hozzájuk s végig feküdt a két fiatal hóhér ölében. Az atyamester megfeddte:

— Ejnye, te rima? Hát nem látod, hogy veres a posztó? Hát te még hóhérokkal is szerelmeskedel?

A szőke leány két kézzel kapott bele az atyamester szakállába s vigan kacagott fel:

— Pap, katona, hóhér, kutyapeccér! Bánom is én, hogy az ölele, aki akaszt, vagy akit akasztanak?! Ha majd lógtok, öleljen a varju! De ti sohse haltok meg, mert hóhért még nem akasztottak soha . . .

Nagy lárna hallatszott át ekkor a szomszéd uri szobából. A Pappenheim vasasok s a hellebárdosok felugráltak, a hóhérok is felmász-tak az asztalokra s úgy néztek be a szelelő ablakokcskán az urakhoz.

— Kockázik a Ritter, sugá a kijövő koresmáros, — és koppasztja az a piros bársony francia . . .

— Caramba!

— Corpo di Bacco!

— Ventre-saint-gris! — kiáltá a *Chevalier*,

Az Én Ujságom

október havában a tizedik évfolyamába lépett. Meséivel, verseivel, elbeszéléseivel, gazdag, változatos, mulattató tartalmával, gyönyörű képeivel a legszebb, legjobb kéres heti magyar gyermeklap. Szerkeszti Pósa bácsi. — Negyedévre csak 1 frt.

Kiadóhivatal: Budapest, Andrassy-ut 10. szám.

dult. Az első két szakaszról ugyanis másodvirágzásnak örvendett az általános vita, mert itt reflektált *Rakovszky* István a Tisza Kálmán beszédére s *Komjáthy* Béla a Makfalvy Géza szavaira. Majd *Polonyi* Géza is beszélt röviden, a végén pedig *Lukács* László pénzügyminiszter javaslatára azzal kezdték ki a második szakaszt, hogy a pénzügyminiszter és a kereskedelmi miniszter esetleg fölmentést is adhatnak a szakasz ama rendelkezése alól, hogy a gyári berendezéseket csak hazai forrásból szabad beszerezni. A vita folytatása egyébként hétfőre maradt.

A képviselőház ülése május 12-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: *Szűll* Kálmán, miniszterelnök, *Lukács* László, *Darányi* Ignác, gróf *Széchenyi* Gyula.

Elnök: Megnyitja az ülést. Napirenden van a szeszkontingensről szóló törvényjavaslat általános tárgyalásának folytatása.

(A szeszkontingens.)

Kálmán Károly: A kiszegda jogos panasza nem talál meghallgatásra nemcsak a felvételben, hanem a Dunántúlon is. Erre ő figyelmeztette a pénzügyminisztert, de ő ebben a javaslatban a kiszegda érdekeit nem látja képviselve s azért a törvényjavaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a néppárt.)

Makfalvy Géza: Komjáthy ismét kirohanást intézett az agráriusok ellen s egész bünlajstromot sorolt fel. Mikor ezt hallotta, egész Mollière-ciklusba képzelte magát. Azt mondta Komjáthy, hogy az agráriusok a maguk önző érdekeit más kereseti ágak rovására akarják érvényesíteni. Ekkor feltűnt lelki szemei előtt Harpagon sivár alakja. Azt mondta továbbá, hogy az agráriusok nem is őszinték, mert mikor a kisbirtokosok érdekeit hangoztatják, akkor tulajdonképpen az ő érdekeit akarják előmozdítani. Ekkor megjelent előtte Tartuffe. Mikor ezt hallotta, akkor azt gondolta, hogy nem érti, hogyan kerülhetett ő ilyen rossz tartsásába. S azon gondolkodott, hogy átmege a magyar ipari szeszifőzők táborába, hogy megmutassa az őszinteséget, akik csupa hazafiságból évtizedeken át folyton vesztéséget dolgoztak. (Derűltsg.) Mikor e vádakot hallotta, azt hitte, hogy Komjáthy meg is tudja vádjait indokolni. A vád érve azonban igen soványak voltak, nem méltók ő hozzá, új indokokat nem hozott fel. Hát talán azt akarja Komjáthy, hogy mezőgazdasági szeszgyárak egyáltalán ne létezzenek, mert azok károsak? Ezt nem akarhatja ő sem. Vagy olyan nagy szerencsétlenség az, hogy a nagybirtokosok jóvedelmességére is fokozódik? Arra kéri Komjáthyt, hogy legyen igazságos és méltányolja a viszonyokat. Sokat hangoztattak annakelőtte, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak nem mozdítják elő a birtokosok érdekeit, de ez a vélemény már megváltozott, a köztudatba ment át a mezőgazdasági szeszgyárak nagy hivatottsága. Átérve a törvényjavaslat tárgyalására, az a kérdés merül fel, hogy melyik mozdítja inkább elő a mezőgazdaságot: az ipari vagy a mező-

gazdasági szeszgyár? Ő szerinte mindkettő. De azért a mezőgazdasági szeszgyár kell, hogy nagyobb védelemben részesüljön, mert a mezőgazdának tőkéje a legtöbb esetben nincs, ő csak egyszer arat egy évben, s kiadása azért folyton van, hitelt kénytelen tehát igénybe venni, hogy fenntartsa magát. Felveti azt a kérdést, hogy mi a teendő, hogy a mezőgazdasági szeszifőzők áldásosak legyenek. Az az érdek, hogy mennél több és mennél kisebb szeszgyárak legyenek. Láthatja Komjáthy ur, hogy sok tekintetben azért egyetért vele. De nem áll Komjáthyknak az az állása sem, hogy a mezőgazdák először nem akarták szeszifőzőkkel felállítani, mert nem látták annak jövedelmességét, de mikor tudatára jöttek annak, hogy a szeszifőzők jövedelmeznek, akkor felállították szeszifőzőket és ekkor már osztokodtak a konon. Ez az állítás egyáltalán nem helyes. Vannak ugyan hátrányai a javaslatnak, de azért ez több idővő intézkedést tartalmaz s azért a javaslatot elfogadják. (Helyeslés jobbról.)

Nyerges László jegyző: Mezei Mór! (Felkiáltások a szélső baloldalon: Végünk van!)

Förster Ottó: A lipótvárosi agrárius képviselő!

Mezei Mór: T. Ház! (Halljuk! Halljuk! jobbról.) Én Magyarország egyik képviselője vagyok és mint ilyen beszélek. (Helyeslés jobbról.)

Elnök (csenget): Csendet kérek!

Mezei Mór: A pénzügyminiszter ur azt mondta, hogy ez a törvény nem felel meg minden igénynek, nem is felelhet meg, mert kompromisszum és éppen az a körülmény, hogy egyik fél sincsen megelégedve azon felek közül, amelyek közt ez a törvény kompromisszumot képez, éppen az a körülmény bizonyítja, hogy a kompromisszum jó.

De hoghya meggyökeresedik a barcoló érdekcsoportoknál az a meggyőződés, hogy a követelések nagyobb részének érvényesítésére tarthat számat az a rész, amely az ő követelést impetuózusabban, offenzívabban agitációval támogatja, akkor talán rossz prognosztikust állítunk fel azon eszközökre és módokra nézve, amelyek befolyásolni fogják a jövőben oly gazdasági kérdések tárgyalását és elintézését, ahol osztályok és érdekcsoportok érdekei jönnek összeközebe.

A pénzügyminiszter azt mondta, hogy ezt a törvényjavaslatot csak így lehetett megcsinálni, mert bizonyos létező hangulatoktól végre számolni kell. Ez, tudom, sajnos, így van.

Polonyi Géza: A brzeadósnál is számolnak ezekkel a hangulatokkal! (Zaj a bal- és szélső baloldalon. Elnök csenget.)

Mezei Mór: Engedje meg *Polyónyi* t. képviselő ur, nem tudom, ő szokott-e, nem szokott-e számolni hangulatokkal, de azt hiszem, aktuális politikusnak igenis kell számolnia az ilyen hangulatokkal. A képviselő urak, úgy látszik, azt hiszik, hogy én itt osztályérdeket képviselek.

Rakovszky István: Nem hisszük! (Derűltsg balfelől.)

Mezei Mór: A kedvezmények megadásánál semminemű osztályérdek nem vezethet minket, hanem csak a közérdek. Ezért feltűnt a vita folyamán, hogy az egyik oldalról is, a másik oldalról is, ugyaszerűen általában megkülönböztetést tettek a mezőgazdasági szeszifőzők közt, a helyből kifolyólag, ahol azok elhelyezve vannak. Ugyazíróván általában elismerték, hogy a mezőgazdasági szeszgyár kezdeményezője, a szeszifőzőnek telvragoztatása igen hatalmas közérdek az országnak bizonyos vidékein, ahol azt a talaj-

megkivánja. Ellenben közérdeket nem szolgálnak, hanem kizárólag az egyéni érdeket szolgálják, ahol ez a feltétel nincs meg.

Rakovszky István: Az nem áll!

Mezei Mór: *Rakovszky* nem ismerte el, de arról az oldalról is, a tulajdonról is, sőt a pénzügyminiszter ur részéről is el lett ez ismervé ált. lában.

Nem lehet elvenni az ipari szeszgyáraktól a kedvezményeket, melyeket eddig élveztek.

Förster Ottó: Hány van a Lipótvárosban? (Zaj.)

Mezei Mór: Mezőgazdasági egy sincs. Azonban már mondtam, én Magyarország képviselője vagyok, tehát azt tessék tőlem kérdezni, hogy hány van Magyarországon.

Förster Ottó: Nem is tudtam, hogy Magyarországon vagyunk. (Derűltsg balfelől.)

Mezei Mór: Én a magam részéről azt mondom, hogy ha a gazdasági tényezők favorizálásáról vagy nem favorizálásáról van szó, nem vagyok sem agrárius, de nem vagyok merkantilista sem, az is bizonyos.

Rakovszky István: Ez nem bizonyos. (Derűltsg.)

Mezei Mór: Bocsnátót kérek, *Rakovszky* István t. képviselő urnak méltóztatnék osztályozni maga-magát teltszese szerint, de méltóztatnék nekem is megengedni, hogy magamról meglegyen a magam meggyőződése, amelyet nem tartozik elfogadni.

Förster Ottó: Hát fogadjunk, hogy merkantilista vagy! (Zaj derűltsg.)

Mezei Mór: **Förster** Ottó képviselő ur annyit szolt már közbe, hogy méltóztatnék megengedni, ha közbeszólásaira nem reflektálnék. (Folytonos zaj a baloldalon.)

Elnök (csenget): Kérem a képviselő urakat, hogy közbeszólásaikkal a vitát ne szakítsák meg. A tárgynak és a Háznak méltóságra megkivánja a komoly hangot. (Halljuk! Halljuk!)

Mezei Mór: Mint liberális politikus, a liberalizmust védem s azt hiszem, hogy ha a jövőnek ezt a problémáját a liberalizmusnak nem sikerül megfelelő megoldásra hozni a saját szememben, akkor a liberalizmusnak jövője nincs. A törvényjavaslatot általánosságban elfogadom. (Helyeslés a jobboldalon.)

Tisza Kálmán: Előre bocsnátom, polemiba senkivel sem bocsnátokozom és a szeszipar részleteinek fejtegetésébe sem megyek, az utóbbiba azért nem, mert ezt előttem már többen és különböző oldalról eléggé megvilágították. Ha felszólalok, ennek legfőbb oka az, hogy, mint tán némelyek meg emlékeznek rá, a kontingencias és a szeszifőzők módjának megváltoztatását először behozott 1888-iki törvénynek megalkotásában bizonyos fokig magam is részt vettem. Ez a törvény hozta be a kontingenciasat. (Halljuk! Halljuk!) Némelyek e vitában mar magat ezt a kontingenciasat is elitlik némileg. Méltóztatnának azonban visszarövidíteni azon időkre, amikor egyfelől, ha a szeszgyártás módjának megváltoztatása, másfelől, ha a kontingenciasat be nem jön, összes szesziparunk a gazdasági éppen úgy, mint az ipari, azon a ponton volt, hogy a legnagyobb veszélyeknek kitéve, talán jó részben elpusztul. (Ugy van! jobbról.) A kontingenciasat rendszer behozatala tehát okvetlenül szükséges volt. (Halljuk! Halljuk!)

Különben, hogy én nem voltam akkor sem a gazdasági szeszifőzők ellensége, talán azok, akik visszamélekeznek azon időkre s azon törvények határozománya, el fogják ismerni, hiszen azon törvények bizonyos, a gazdasági szeszifőzőkre

nyertem! Arra állt a tét, amennyi még az öbester ur lakatos zsebében van! Nemde Marchese?

— Si, Signor!

A Ritternek olyan volt a képe, mint a paprika. Kezdeté nem érteni, hogy mi történik vele. Sokat ivott már nagyon s csak annál gyilkosabban csapott az arcába a vesztéséget feletti harag. Tántorogva kelt fel a boroskupákkal teli asztal mellől s mázsás eszmájával dühödten rugta fel azt a hatalmas dobort, melyen a kockák heverték.

— Teuffelsdreck! Csalás, gatszág! — ordítá, valami gyermekes vadsgárdai nézve végig a három sima kalandoron, akik kifogtak rajta.

A szemben levő tölgyfaszámlyon a Chevalier ült. Ahogy felzortolt, csipkés és aranyos báronybugyogójában csak úgy esőrtögték a nyert aranyok. Arca elsötétült, — mint egy jaguár huzódott össze s aztán köpenyét balkarja köré csavarva, villámgyorsan rontott spádéjával a Ritterre.

— Signori! Senores! — kiálták az olasz meg a spanyol s a gasconnei felé pislantva, megragadták a részeg öbester. A kocsmá palló pora pillanatra szürke fellegbe kavarta a négy dulakodó embert; a Ritter kardja ketté hasított az asztalon két cinnkupát s a nápolyi tőre valahogy az egyik mestergerendába furódott bele, a gasconnei spádéja meg levett egy szentképet a falról...

Mikor a porfelleg eloszlott, a Chevalier hetvenkedve állott a terem közepén s fagyos kacajjal igazgatta csipkégallérját. Az öbester lihegve ült a karosszékekben; a nápolyi meg a spanyol sugdosztak a fülebe s töltötték őt a becsületre való hangzatos hivatkozásokkal.

— A Chevalier de Branthôme gavallér! — mondá az olasz, — szivesen elfogadnám olasznak!

— En meg spanyolnak! tevé hozzá büszkén a kopott hidaló.

— Akkor hát... dörgé végre a Ritter, — nem bánom! Igyunk rá s játszzunk tovább!

— Uram, mondá a gasconnei előlépve, — ne feleddje el, kivel játszik. Az én családóm olyan régi, hogy mi még ma is fizetjük azt a kalesánt,

a mit egy ösöm az első keresztos hadjartart előtt felvett, hogy a bethlemi bölcsőt megmenthesse a hitetlenektől!...

Az öbester sóhajtva halászott elő zsiros kebléből egy kis kulcsot. Az ő hires nadrágzsebe ugyanis, melyben sok aranyát tartá, nem csak pancélingből volt varrva, hanem még laktra is járt, nehogy valaki álmában kilophassa a pénzt. Kinyitotta most ezt a hires zsebet s minden sárga aranyával együtt kifordította a tölgyfa asztalra. Nem soká volt azonban alkalma kincséitől bucsuzni, mert a gasconnei, mint valami hüvész egyszerre eltűntette őket feneketlen zsebé bugyogójában.

Nagy kupákkal ittak rá áldomást. A két kalandor oda ült a Ritter mellé és sugdosztak véle. Esküdöztek neki, hogy most majd visszanyernek vele mindent. És közben nagyokat hunyogattak a gasconnei felé.

A Chevalier felkelt s így szólt: — Most már tán mehetnének az öbester urhoz vizitba.

— Ne eressze! — suttoágák a kalandorok.

— Nincs olyan! — kiáltá a Ritter levéve a nyakából az aranyláncát s odadobva az asztalra. Itt ez a lánc az aranyaim ellen!

Fordultak a kockák.

— Caramba!...

A Ritter arca ismét kigyúlt a haragtól.

— Itt a gyémántesattom a kalapomról!

— Corpo di Bacco!

— Itt a lovam meg az arany sarkantyum!

— Ventre-saint-gris! megint nyertem!

Dietrich von Drachenstein Ritter dülöngözve kelt fel s tapogatta végig a bugyogóját s aztán köröskörül az ő terjedelmes hasát. Nem volt többet egy garas ára érték a testén.

A hóhérok csak továbbra is kíváncsian hallgatóztak a nyitva felelt ajtónál.

— Többet ér ez az akasztásnál, mondá az atyamester erkölcsösen, jobban kifizeti ez magát a becsületes munkánál!

Es elképpedeve hallgaták tovább a kockázó Ritter téjtét.

Az öbester nagyokat fuja könyökölt egy darabig az asztalnál. A többi hallgatott és várt. Csak a gasconnei fűtörésztet halkan s bámult a menyecskére. Végre a német nagyt ütött öklével az asztalra.

— Itt van... két majomom, ez a kocsmá, meg az erdöm, a meddig csak ellátsz!

— Erdő? Hát aztán mekkora?

— Mekkora? ordítá a Ritter, — hát... nagy! nagyon nagy! Felteszem minden eddigi vesztéségem ellen... Fordítsd ki a zsebeidet az asztalra!

— A készpénzt kivéve a többi ellen elfogadom! mondá a Chevalier kirakva a nagy gyémántesattot, a sarkantyukat s a kincset érő aranyláncot az asztalra.

Fordultak a kockák... A kint álló hóhérok azt hitték, összedül a ház az öbester dühödött bödületétől. Karja egy csapására letoperte az asztalról az összes kupákat. Aztán lihegve dült vissza a székebe. Abban az állapotban volt, mikor a játékos már nem a vesztéséget s a nyerőre dühös, hanem a szerencsét szeretné megfajtani.

— Van még... a váram, az én Drachenstein váram!

— Egy vár? Hát aztán mennyit ér?

— Eredj oda az ablakhoz, megláthatod!

A Chevalier meg a két kalandor felkelt a pislogó méces mellől s az ablakhoz lépett. A holdas fellegcsikok közt meglátták az erdőből kinövő keresu hegyet s rajta a sástészek hegyes tornyait és tömszi bástyáját.

— Hamar, hamar! ordítá a Ritter.

— Hát aztán ki lakik abban a várban?

kérdé a gasconnei.

— A feleségem.

A francia levette a kalapját s mélyen meghajolt.

— Ezzé Chevalier de Branthôme nem foszt!

megállapított előnyeit tették lehetővé, hogy az akkor már igen kis számba leolvadt gazdasági szeszifőzők száma azóta tetemesen megszaporodott. (Ugy van! jobboldal.) Barátja vagyok a gazdasági szeszifőzőknek ma is, de csakis azon határig, amelyet akkor magam állapítottam meg, hogy egyfelől addig lehet azokat kedvezményben részesíteni, míg ez az ipari szeszifőzők fennállását kétségessé nem teszi, nem veszélyezteti (Ugy van! jobboldal.) és másfelől a kedvezményeket indokoltak ott, ahol a talaj és az éghajlati viszonyok folytán helyes gazdálkodást a nélkül folytatni nem lehet. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ez volt nézetem akkor, ez a nézetem ma és éppen ezért azt tartom, hogy prémiumban részesíteni szeszgyárat, akármely néven alakuljon is az, szemben másokkal, ahol ezt gazdasági viszonyok nem indokolják, nem lehet. Hiszen, akinek módja van benne, aki gazdasági szempontból a szeszifőzőt ki akarja használni, aki elég nagy vagyonnal bír arra, annak módjában van a szeszgyártást is kihatásnáni saját hasznára, joga van hozzá, de prémiumot azért az államtól nem követelhet. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ismétlem, a gazdasági szeszgyárok pártolását helyesletem akkor s helyesletem ma is az általam most megjelölt határok között. De aztán nem tagadom, hogy — bár nem most — ezzel a javaslattal, hanem már az 1899: XXII.-i-cikkkel némileg tulmentünk ezen a határon, nem annyira a határozmányokban, mint inkább az applikáció óvatos körülírásának szempontjából (Ugy van! jobboldal.) Ezért én nem azt mondom, amit Komjáthy Béla t. barátom meg is tett, hogy a kormányt meg lehet támadni és hogy elhamarkodva hoztuk azt a törvényt, hanem azt állítom, hogy a törvényt a kormány javasolta, a törvényt mi hoztuk és hogy mindnyájunknak mentsége a pénzügyminiszter ur által igen jól felhozott akkori helyzet. Ha tehát hiba volt vagy elhamarkodás, ebben szét mindnyájan, akik ezen Háznak tagjai vagyunk, részesek vagyunk, (Ugy van! jobboldal.) miért nem foglalkozunk vele, miért nem vittük észre és miért nem szólaltunk föl ellene? (Ellenmondás a széles baloldalon.)

Melnár Jenő: Hiába szólaltunk volna fel! Most is hiába szólnék! (Zaj.)

Tisza Kálmán: Kérem, ha szándékomban az volna, hogy kapacitáljak, akkor polémiába is bocsátkoznám és az én koromhoz nem illő vakmerőségre vállalkoznám, mert hisz vakmerőség volna önközül bárkit is kapacitálni akarai. (Élénk derűtlenség a jobboldalon.) Minthogy azonban az 1899-ik évi XXII-ik törvényeiket megalkottattok, kénytelen vagyok beismerni, hogy az azóta kifejlesztett viszonyok folytán a mostani javaslat benyújtása, elfogadása elutasíthatatlan szükségképpé válik. Mert csakugyan állottak elő azony törvény folytán oly újabb jogos igények, hogy lehetetlen azokat, kik a törvénybe támaszkodva verék megukat nagy befektetésekbe, egyszerűen azért, mert 99-en tul mentünk, jogaiktól megfosztani. Mit tartok én az ipari szeszgyárok fenttartásáról? Fontosnak tartom, mint az államkincstár jövedelmeinek egyik és oly forrását, amely nem akad meg akkor sem, mikor a gazdasági szeszgyárból meríthetők jövedelme nagyon leszallt. (Élénk helyeslés jobboldal.) Én nem követek ezért az ipari szeszgyárok vagy azok tulajdonosai részére hazaifias áldozatkészébebeli tüntetést, tavolról sem. A dolog természetében rejlik, hogy a nagy erővel dolgozó szeszgyár képebb kiállani egy-két rossz évrnek a hatásat, mint a kis gyár, mely erre beren-

desve ninosen. Ez az egyik. A másik az, hogy a nagy költséggel fenntartott, nagy vagyon képviselő szeszgyár tulajdonosait saját érdeke is arra készíteti, hogy egy-két rossz év miatt ne hagyja durcába dőlni vagyonát, mely abban a szeszgyárban fekszik. Nem hazafiságból, de a dolog természeténél fogva és saját érdekből, de ugyanakkor igenis szolgálja egyuttal az államkincstár érdekeit is. De más-izor az ipari szeszgyárok, méltóztassanak elhinni, egyes, a tulajdonlól ma is felsorolt városok fenttartásának, életének feltételei. Mert méltóztassanak megmondolni, ha azon szeszgyárak csak leszállítatnak, még inkább, ha teljesen megszűnnek, honnan fogja a város ezt az összeget előteremteni? A város összes lakóinak adóteréből, Tehát ez egy nagy érdek megóvására irányul. De végül, bármit méltóztassanak is mondani, mert azok a szeszgyárok, ott ahol voltak, megveszik a kisgazda marhájának egy részét, sőt rendelkezésére bocsátják néhol ingyen, másutt méltányos áron az ottan nyert trágyát. Ez hasznát először is a kisgazdának; a trágya pedig a vidéken levő középbirtokosnak. Mert méltóztassanak elhinni, a mai vasutak mellett akárhány helyen lehet látni a szeszgyárak kihordott trágyáját a vidéki középgazdák földjén összehordva, ahol aztán a gazdaság javára fordítatik. Mindez a három érdek tehát követeli, hogy az ipari szeszifőzők az okvetlenül szükségelt menynyiségben tul ne foglalkoztassanak és ne csonkítottassanak meg azon kontingens, amely legalább egy ideig ezen javaslat szerint is számukra fennmarad. Mert hiszen igaz, hogy a törvény gondoskodik arról, hogy a még aszantandó kontingensért az illető ipari szeszifőző tulajdonosa helyenkint kárpótást kapjon, de egyfelől nem tagadható, hogy ez a kárpótás sem kárpótolja teljesen, mert ha a kontingens pl. felénnyire leszallt, akkor azt a felényi kontingenszt azon nagy épülettel, nagy gépekkel és nagy befektetéssel, amelyet ő a kontingens duplájára tervezett, sokkal nehezebben fogja előállítani. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) De ezenkívül nem pótolja a városi közadót, amely természetesen ugyarezen arányban csökken és nehezedik meg nagyobb erővel a város összes lakoságára. Ezeknek meglontolását tartom én szükségesnek és ha elfogadom most ezt a törvényt, teszem ezt két feltétellel; az egyik az, hogy bizom abban, hogy az igen t. kormány az új gazdasági szeszifőzők engedélyezésénél — mert hiszen csak az újraengedélyezendőkrol lehet ma már szó — szorosan azon vidékekre fog szoritkozni, ahol ezt a talaj- és éghajlati viszonyok követelik. (Felkiáltások balfelől: Nagyvárad!)

Örley Kálmán: Ott nincs reá szükség; Nagyvárad vidékén megterem minden, nemcsak a krumpli! (Mozgás jobboldal.)

Rakovszky István: Örley is ott termelt!

Örley Kálmán: Igen! Ott bizony! (Mozgás és zaj.)

Tisza Kálmán: Különböznem méltóztassék nyugtalankodni; én hálaival vagyok, mert még eddig nem zavart t. képviselőtársam sem, de legyen meggyőződve, hogy ha Magyarország minden vidéke olyan, mint Nagyvárad vidéke, sok masséppen állana az országban. (Élénk helyeslés és derűtlenség a jobboldalon. Mozgás és zaj balfelől.)

Rakovszky István: Éreztek 15 éven át! (Halljuk! Halljuk!)

Tisza Kálmán: Hiszen a beszédem végén vagyok; csak egy perocig akarom figyelmüket igénybe venni. Első feltételem megmondani: bizalmamat a

kormány iránt a tekintetben, hogy az új gazdasági szeszifőzőket hol és minő viszonyok között fogja engedélyezni; a másik pedig az, hogy adassék határozott megnyugtatis az ipari szeszifőzőknek arra nézve, hogy részint az általános gazdasági érdekekből, részint az adott viszonyok folytán eddig mentünk az ő korlátozásukban, de tovább menni nem fogunk. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Mozgás és zaj a baloldalon.)

Elnök: A vitát bezárja.

(A vita bezárása után.)

Lukács László pénzügyminiszter: Általánoságban legfeljebb Mezeinek egy nyilatkozatára kíván reflektálni, aki éppúgy, mint tegnap Hieronymi, kifogásolta azt az állitást, amely oda irányult, hogy teljes tudatában van annak, hogy ez a törvényjavaslat nem képes mindenkit kielégíteni, mert hiszen egy kompromisszum következménye a legellentétebb felfogásoknak eredménye. Ma is abban a meggyőződésben van, hogy ott, ahol olyan élesen állanak egymással szemben a kívánalmak, mint ebben a kérdésben, ott egy olyan törvényjavaslatnak az előterjesztése, amely csak az egyiket elégíti ki, a legnagyobb igazságtalanságot foglalta volna magában a másik ellen. (Helyeslés balfelől.) Tehát helyesen csak úgy járhatott el, ha belenyugozik abba, hogy olyan törvényjavaslatlall lépjen a törvényhozás elé, amelyről előre tudja, hogy nem fogja mindenkinek az igényeit kielégíteni, de amelybe mindenki kénytelen lesz belenyugodni (Mozgás), mert jobbat ez idő szerint csinálni nem lehet. (Ugy van! Ugy van a jobboldalon.) Mezei Mór azt mondja, hogy a miniszter kijelentette, hogy a hangulatokkal, az áramlatokkal mindenkinek számolnia kell. Én nem emlékszem, hogy ezt a nyilatkozatot tettem volna, legkevésbé pedig olyan értelemben, mintha elismertem volna, hogy itt valamely igazságtalan áramlatnak engedtem e törvényjavaslat megalkotásánál. A népszerűsége nem igen szoktam túlságos mértékben keresni. Nem igen számolok azon áramlatokkal és hangulatokkal, amelyeknek helyessége és igazságsága felől meggyőződve nem vagyok és ha hangulatokat tekintetbe veszek, ezt csakis addig a határig teszem, ameddig belel meggyőződéseim szerint igazságuk van. (Helyeslés jobboldal.)

Azt mondja Mezei, hogy ha a miniszter a szerzett jogokat respektálni akarja, miért nem respektálja ezeket a szerzett jogokat az ipari szeszgyáraknál is? Igenis respektáljuk az ipariaknál is. És e respektálásnak kifejezése nyilvánvaló a kontingens megváltásában. Az ellentétes véleményük azt kívánták, hogy sokkal nagyobb mennyiség és minden ellenszolgáltatás nélkül vonassék el az ipari szeszgyáraktól. Erre az álláspontra nem helyezkedtem, hanem arra, hogy a törvényes alapon szerzett jogokat teljes kárpótás nélkül elvenni nem lehet sem a mezőgazdasági, sem az ipari szeszgyáraktól, sőt az ipari szeszgyáraknál sem mentünk odáig a kontingens elvonásával, hogy azok fennállását veszélyeztessük.

Tisza Kálmán felszólalására csakis egy pár észrevételt kíván tenni. Teljesen egyetért vele abban, hogy tulajdonképpen állami támogatásra és különösen törvényes kedvezményekre a dolog természeténél fogva azok a mezőgazdasági szeszgyárak tarthatnának igényt, amelyek valóban mezőgazdasági feladatot teljesítenek; tehát oly vidéken vannak, ahol a szeszgyártás a mezőgazdasági üzem nélkülözhetetlen tel-

Kopogott.

— Bocsánat, asszonyom, hogy felköltöm, — mondá udvariasan.

Női sikoly s valami furcsa, zavaros lárna hallatszott onnan belülről. Nem nyitottak ki. A gascognei gavallér végre megunta a dolgot s dühös erővel nyomta be az ajtót —

A Chevalier kivont karddal, kacagva tántorodott vissza a szobából a folyosóra.

— Ide urak mellém! hahotázott, — huzzátok ide az óbester is!

— Caramba!

— Corpo di Bacco!

— Ventre-saint-gris! kiáltá a gascognei gavallér a Ritter hasára ütve, — oda nézz!

A részeg óbester még egyre a drága, hü feleségét siratta, de hát mert mondták, pislogva nyitotta ki a szemét. És akkor ugy hanyatt dült, hogy majd magával rántotta az őt támogató három urat is.

Mit látott hát? A méces fényénél egy egészen ismeretlen, de rendkívül csinos ifju lovag állt a szoba közepén. Jobb kezében fenyegőtöveg tartá kivont kardját, baljával pedig védőleg szoritá magához az ő elalélt drága hü feleségét...

— Urak, mondá a Chevalier, menjünk!

Mind a hárman vállukra vetették köpenyüket s levéve kalapjukat, mélyen meghajoltak a hölgy előtt.

— Madame, mondá a francia gavallér, bocsásson meg, hogy zavartuk önt. Nem tudtam, hogy mielőtt én megnyertem, már más elnyerte önt!

Nagy grandezával vonultak el az összetört Ritter mellett, ki még mindig hasára horgaszott fővel állt az ajtó előtt. Mikor az utolsónak maradt chevalier elment mellette, megvetően dörgő a fülébe:

— Gazember! Máskor ne kockázz el olyant, ami nem a tiéd! —

hat meg egy hölgyet otthonától. Egy várta csak a dámával együtt játszom.

— Hallgass! üvölté az óbester, — ne vedd a szádra a feleségem nevét! Teszem a várat minden veszteségem ellen!

— Kézpénzt kivéve!... Irást róla!

— Rajta, — kezdjék!...

Hanem erre az ordításra már megugrottak a hóhérok az ajtótol. Elvesztette a Ritter a várát is. Mikor az atyamester a korsmárossal visszalopódzott, a nagy esendben tisztán hallák a szavakat:

— Hát mije van még Signor Colonello?

— A feleségem, bögött a részeg óbester, — mit szól hozzá az én drága hü feleségem!

— Hisz akkor van még valamije! —

A Ritter ádáz arccal kelt fel. Alig tudta kiböki, de végre is rekeden dörög:

— Van még egy utolsó valamim... Itt a feleségem!

A Chevalier felszökött s udvariasan hajolt meg.

— Mindent a dámákért... ha szépek!

— Hogy szép-e? A képét már elnyerted, — ott van az aranylánc.

A három kalandor sietve nyitotta ki a medaillont.

— Hermosa!...

— Bellissima!...

— Un morceau de Roy!... Óbester, elfogadom a tétet!

— Minden eddigi veszteségem: váram, erdőm, kincsem ellen —

— A kézpénzt kivéve...

— Rajta! Dupla, vagy semmi! —

A Ritter csak nézte a kockákat, de bizony hiába nézte. Nem volt ott tévedés. Akkor hát a fejéhez kapott s elkezdett zokogni: jaj, jaj, jaj... Hanyatt dült a székeben s nem tudva egyebet csinálni, fenéig felhajtott egy kupa bort. És szinte nyomban elaludt ott ültenben.

— Urak! kacagott a Chevalier felugorva.

immár most én hivlak meg benneteket mindnyájatokat a váramba. Tégéd is Ritter! tévé hozzá a hortyogó óbester váliára ütve. Jer, üljünk lóra! Még ma éjjel add át a feleségedet!...

A bujkáló hold fényénél vezetett trappban figetett át a négy ember az erdőn. A nápolyi kalandor meg a kopott hidalgó két oláiról támogatták a részeg Rittert, ki snai kor magához tért, mindeszere csak busan zokogá:

— Szegény, szerető feleségem...

A Chevalier széles jó kedvvel vágatott elől. Csörgette bársony bugyogója aranykincseit s hetvenkedve szorta csókjait a vár tornya felé.

— Be szép feleséget nyertem, esküvő nélkül! Rajta urak, sebesebben!

Végre felkanyarodtak a sziklahegyecske meredek útjára. Kocogtak a Drachenstein városka nagy vaskapuján. Az öreg cseléd majd hanyatt esett, mikor a négy fegyverest meglátta.

— Én vagyok az, az ur! — sóhajtá a vastag Ritter keservesen. Hanem az ő szavától meg mintha még jobban megrémült volna a kapus... Tátott szájjal lapult oda a falhoz s ereszté be az urakat.

— Hamar! Vezess, Ritter, előre! — kiáltá a szerelmes Chevalier türelmetlenül.

— Nem bírok, — nyögött az óbester. — jaj szegény hü feleségem!

— Majd viszünk! csak mondjad, merre!

Vitték fel a meredek lépcsőn, hurcolták a szűk várfolyosókon. Végre megálltak egy ajtó közelében.

— Itt van...

— Eredj be s mond meg neki, hogy itt van az új férje.

Az óbester tántorogva indult el a folyosón, de aztán lerogyott az ajtó melletti székre.

— Nem merek...

— Ejnye azt a... kiáltá a Chevalier fel-fortyanva. — bamezrek hát akkor én!

tétele, szükséglete, míg a többiek tulajdonképpen ilyen kedvezményre igényyel alig birhatnak. Azonban a bonifikációk rendszerét nem én találtam fel, nem is ma hoztuk be ezt a mezőgazdasági szeszgyárral szemben. 1888. évben, midőn Tisza, mint pénzügyminiszter megalakította a fogyasztási-adó törvényeket, (Ugy van! Ugy van! balfelől.) már akkor is először be volt hozva a mezőgazdasági szeszgyárral szemben a különös kedvezmények megadása. És vajon ma, midőn azóta annyival rosszabbul a mezőgazdaság helyzete, (Igaz! Ugy van! balfelől.) lehetséges és igazságos volna-e elvonni akár az egyik, akár a másik mezőgazdasági szeszgyártót a bonifikációt, amelyet a régi törvény alapján évtizedek óta élveznek?

Az ipari szeszgyártás fontosságát épp úgy elismeri ő is, mint Tisza Kálmán és hogy teljesen azon az alapon áll e tekintetben, amelyen ő, annak talán legvilágosabb tanúja az, hogy saját törvényjavaslataiban és annak indoklásában címlája az 1888-iki, általa benyújtott törvényjavaslatak indoklását és teljesen azonos álláspontra helyezkedik az ipari szeszgyárak fontossága és érdekeik megóvása tekintetében.

Rakovszky azt mondja, hogy úgy a múlt évi kontingens-törvény, valamint a kormánynak a mezőgazdasági szeszgyár és az erre vonatkozó törvényhozás körül kifejtett tevékenysége egyenesen károsította a mezőgazdaság érdekeit. Ezzel a véleményével egyedül áll, mert aki a tényeket ismeri, az teljes lehetetlen, hogy elfogultság nélkül ily állításra ragadtassa magát. Hiszen mindenki tudja, hogy a legutóbbi időkig, addig az időig, míg nekem szerencsém volt a szeszgyártásra vonatkozó törvényjavaslatoikat betervezni és keresztülvinni, a szeszgyár a lehető legkevesetlenebb helyzetben volt (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon) és éppen ezeknek a legutóbbi törvényeknek, azok hatástanak köszönhető a fellendülés, amelyet a szeszgyártás vett. És ez éppúgy javára vált a mezőgazdasági szeszgyártásnak, mint az ipari szeszgyáraknak.

Az adózálan szesz Ausztriából való behozatalának megvalósítása által, amely, mint köztudomású, Galiciában sokkal olcsóbban termeltetik, elértek azt, hogy az osztrák szesz nem nyomhatja le a mi belföldi szeszünknek az árát. A kontingens-illetégek pedig oly intézkedéseket tettünk, hogy míg eddig a kontingens majdnem 50-50 százalék szerint osztott meg a gyári üzem között, addig jövőben a mezőgazdasági kontingens 555.000 hektoliter, az ipari 267.000 hektoliter lesz. Aki ezekkel a tényekkel szemben mégis azt állítja, hogy a kormány ellenséges indultal viselkedett a mezőgazdasági szeszgyártás iránt és hogy intézkedései megkárosították a mezőgazdasági szeszgyártást, az tisztán csak elfogultságból beszél. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Polónyi azon cél által vezéreltetve, hogy tegye lehetővé a törvényhozás, hogy jövőben ne a nagybirtok, hanem a kisbirtok favorizáltassék és lehetőleg arra törekedjünk, hogy a kis emberek jussanak mezőgazdasági szeszgyárak birtokába. felhívta a figyelmet arra, hogy midőn az 1899. XX. t.-c. megváltoztatása lehetséges lesz, törekedjem oda, hogy annak azon intézkedése, amely a beklarontként kitermelhető mennyiséget három literre teszi, leszállítassék, vagy bizonyos fokozatok állitassanak fel, hogy minél kisebb a birtok, annál nagyobb, minél nagyobb a birtok, annál kisebb literszám jussjon egy-egy hektarra. Teljesen egyetértek képviselőtársaságunknak ez intencióival; magam is abban a véleményben vagyok, hogy arra kell törekedni, hogy decentralizáltassék a mezőgazdasági szeszgyártás és nem annyira a nagy-, mint inkább a kisbirtokok jussanak abba a helyzetbe, hogy ilyen szeszgyárakat felállíthassanak. Azonban ma még nem vagyunk abban a helyzetben, hogy ezt a törvényt, amely Ausztriával közösen alkotottait, megvalósítsunk. Ezeket az elveket szem előtt tartva tartani a gyakorlatban már most is és valhányszor ilyen gyárak kontingentálására kerül a sor, mindig azon elv szem előtt tartásával fog eljárni, hogy a kisebb szeszgyárak kielégését és kontingentálását tegye lehetővé. (Helyeslés.)

Polónyi Géza: Nagyon köszönöm!
Lukács László pénzügyminiszter: Áttérve Polónyi konkrét propositiójára és különösen a törvényjavaslata második szakaszát illetőleg, kívánsága az, hogy a 2. § második bekezdése oly módon változtassék meg, mely szerint a részlettel ne a szeszfőzdehez, hanem a szeszfőző személyhez kötéssék.

Polónyi Géza: És a birtokhoz!
Lukács László pénzügyminiszter: ... tehát ne a szeszfőzdehez, hanem az egyénhez. Ez nem volna célszerű intézkedés.

Ami azt illeti, hogy a második szakasz második bekezdésének jelenlegi szövege mellett a szövetkezetek, illetőleg a szövetkezeti szeszgyárak nem részeseülhetnek kontingensben, miután ez a törvény nem változtatja meg az előző alaptörvényt, annak a szövetkezetekre vonatkozó intézkedéseit, ennél fogva nem zárja ki a szövetkezeteket abból, hogy azok kontingens kapjanak. De miután agrárok merültek fel, és félreértésre szolgáltatott alkalmat a szakasz szövege, nem zárkozm el az elől sem, hogy a szakasz utjonnan szövegeztessék. Justh nincsen egészen megegyedve a törvényjavaslattal és abban a véleményben van, hogy a szeszgyárak és az szmonopólium rendszere sokkal jobban megfelelne. Így incidentaliter nem igen szeretne a szeszmonopólium kérdésében állást foglalni, és sokkal nehezebb és nagyobb kérdés ugyz finansialis, mint közzgazdasági szempontból, semhogy azt incidentaliter el lehetne bírálni. Tény, hogy azok a kísérletek, amelyek a

külföldön a monopóliummal tétettek, nem mindig és nem mindenütt váltak be és ez az, ami bennünk óvatosságra int.

Előzadásra ajánlja a törvényjavaslát.

Elnök: Elrendeli a szavazást.

A Ház a javaslatot általánosságban elfogadja.

(Részletes tárgyalás.)

Kálmán Károly benyújt egy határozati javaslatot az irant, hogy utasítsa a Ház a kormányt, miszerint oly törvényjavaslát nyújtson be, mely a kisbirtokosoknak megengedi a szeszfőzést kis üsűbűben lisztes anyazokból.

Lukács László pénzügyminiszter kijelenti, hogy a határozati javaslatot nem fogadhatja el.

A 2. §-nál

Rakovszky István: Felelőtli, hogy a szeszorák mind hibásak s ez célzatos. Hibázatja, hogy monopólium a szeszorák eladása s javítása. Ez visszás helyzet. A §-nak erre vonatkozó részét kéri kibavgni, hogy mindenütt ez országban beszerzethetők legyenek a szeszfőzõalkatrészek. Indítványozza, hogy a §. második bekezdésében e szavak: „és mely szeszfőzde gyári berendezését hazai gyárosól szerzi be” hagyassanak ki. (Helyeslés balfelől.)

Komjathy Béla: Hangsúlyozza, hogy adatai a szeszgyár felállitási költségeiről helyesek. Olyan módosítást nyujt be, hogy ne a földtulajdonosához, hanem a földbirtokhoz legyen kötve a szeszgyár felállitása.

Polónyi Géza: Visszavonja az általános vitában e szakaszhoz benyújtott módosítást, nehogy a leszávitatásnak tegye ki. Örméssel üdvözli különben a miniszternek e tárgyban elfoglat álláspontját. Rakovszky módosítását nem fogadja el, mert ha már prémiumot adunk valakinek, kötelezzük azt arra, hogy a hazai ipart támogatssa. A Komjathy módosítását szintén nem fogadja el, mert ez azt jelenti, hogy a bérli is állhat szeszgyárat.

Lukács László pénzügyminiszter: Rakovszky módosítását nem fogadhatja el, de megnyugtatására kijelenti, hogy oly kiegészítést javasol a §-hoz, mely szerint a szeszgyárnak a szeszgyári kellekeket, ha itthon nagyon költségesek volnának, külföldön is beszerzethetők. Ezt esetről-esetre a pénzügyminiszter a kereskedelmi miniszterrel együtt engedti meg. (Általános helyeslés.) Komjathy módosítását nem fogadja el, mert az csak visszaélésekre nyujt alkalmat. A §. második bekezdéséhez oly értelmű módosítást nyujt be, hogy szövetkezeti szeszgyárak is igényelhetnek részletet. Kéri módosítás elfogadását. (Helyeslés.)

Rakovszky István visszavonja módosítását.

Elnök felteszi a kérdést. A Ház a pénzügyminiszter módosításával fogadja el a §-t s Komjathyét elveti.

Elnök: Az ülést 2 óra után berekeszti.

BELFÖLD.

Széll Kálmán a királlyal. A királyi Széll Kálmán miniszterelnököt ma délelött tíz órakor, egy óráig tartó magánkhalgatáson fogadta.

Gulner Gyula mandátuma. Abonyban ma volt a képviselőválasztás, amely tudvalevőleg Gulner Gyulának államtitkárrá történt kinevezése folytán vált szükségessé. Ellenjelöltje ezuttal a köztisztelőben álló államtitkárnak nem akadt és így az abonyi választókerület egyhangúlag választotta meg képviselőjének. Délben bankett volt Gulner tiszteletére. Nagy hatást kellett ott dr. Balogh Arthur budapesti egyetemi tanár felkötőntője, melyben az államtitkár mint az államferfi valódi példányképét ünnepelte, továbbá Léway Mihály újszászi plébánosnak, az ismert költőnek lendületes toasztja. Táviratilag üdvözöltek az államtitkárt: Széll Kálmán miniszterelnök, Beniczky főispán és számosan.

Orvosok a minisztereknél. Az Országos Orvosi Szövetség küldöttsége tisztelettel ma a miniszterelnöknel és a pénzügyminiszternél, hogy az orvosok „nyugalomdíj-intézete” számára egy tárgysorsjárték engedélyezését kéré. A küldöttséget Kertti Karoly vezette, tagjai voltak: Hochhalt Károly, Lichtenberg Kornél, Jendrassik Jenő, Nekam Lajos, Papp Samu és Major Ferenc. A küldöttséget előbb Széll Kálmán miniszterelnök fogadta. Az előterjesztett kérésre kijelentette, hogy minden olyan mozgalmat, amely közérdekű, kiváltképp pedig ha az a közegészséggel és az orvosi kérdéssel kapcsolatos, a legmelegebben támogat és pártfogol. Ezért az orvosi szövetség küldöttségének kérését is, mely nyugdíjalapának szaporítására irányul, őszintén fogja támogatni és tőle telhetőleg mindent el fog követni, hogy kérésük teljesíthető legyen. A küldöttség azután Lukács László pénzügyminiszternél tisztelettel, aki szintén nagyon szivesen fogadta a küldöttséget. A hozzá intézett beszédre válaszul, azt mondotta, hogy át van havta

az orvosi nyugdíj-ügy országos fontosságától és már most is mondhatja, hogy a kért sorsjártékot szivesen fogja engedélyezni, a törvény által előirt határokon belül. A küldöttség halás köszönetet mondott a miniszternek ígéreteért.

A biztosítási ügy reformja. A maránbiztosító vállalatokról szóló törvényjavaslát tárgyában az igazságügyminiszteriumban szűkebb körű értekezlet volt, amelyen a február hóban tartott szaktanácskozmányon elhangzott vélemények tekintetében, valamint a törvényjavaslát rendszer tekintetében megállapodás jött létre. Az értekezlet végül nagyjában jelezte azokat a szempontokat, amelyek alapján dr. Beck Hugó kuriai bíró a javaslatot átdolgozni fogja.

A szentesiek bizalma. Sima Ferenc ma délelött telegrammot küldött dr. Molnár Jenő szentesi képviselőnek, amelyben hírül adja, hogy a függetlenségi kör holnapi közgyűlésén Ugron Gábort díszelnökkévé választja.

A delegációk.

Budapest, május 12.

Rövid pihenés után ma újra összeültek a delegációk. A régi szokásosra hiva a közös kormány mindjárt az első ülésen előterjesztette a közös költségvetést. A magyar delegáció ülésének egyetlen jelentős eseménye volt Szilágyi Deszõ beszéde, mely a magyar nemzet kívánságainak méltó kifejezője volt.

(A magyar delegáció.)

A magyar delegáció ma délután hat órakor tartotta első ülését, előbb gróf Nákó Kálmán korelnök, utóbb Szilágyi Deszõ elnök elnöklésével. A közös kormány tagjain kívül jelen voltak: báró Spaun tengeragr, gróf Szécheny Miklós és báró Dézi Lajos külügyminiszteri osztályfőnökök, Mérey Károlj tanácsos és báró Tallian Dénes csztálytanácsos, Horovitz Ede lovag és Pongrács Frigyes gróf közös pénzügyminiszteri osztályfőnökök, Jekelfalussy Lajos és Böckkenau Rikárd közös hadügyminiszteri osztályfőnökök, Budisavljevics Szaniszló tengerészeti vezérbiztos, László Elemér sorhajóhadnagy, Szentgyörgyi Gyula közös számszéki osztályfőnök és Salamon Oszkár udvari tanácsos; a magyar kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök és Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter.

A korelnök megnyitván az ülést, üdvözli a delegáció tagjait, azután felszólítja Papp Géza korjegyzőt, hogy olvassa föl a főrendiház és a képviselőház elnökének az átiratát a delegáció tagjainak megválasztásáról.

Papp Géza fölolvassa az átiratokat, azután jelenti, hogy a képviselőház elnöke egy második átiratot is intézett az országos bizottság korelnökségéhez, melyben az országos bizottságunk tudomására juttatja, hogy Okolicsányi László, Holló Lajos, gróf Zichy Jenos és Rakovszky István a bizottsági tagságról lemondtak és ennél fogva helyükre négy pótag hivandó be.

A korelnök fölcsólitására a korjegyző felolvasta a bizottsági tagok névjegyzékét. Ezután a választás került a sor. Egyhangú választással elnök lett Szilágyi Deszõ; alelnök gróf Szapáry Gyula; jegyzők Münnich Aurél, báró Rudnyánszky József és gróf Teleki Sándor; háznagy báró Wodianer Albert. A választás után Szilágyi Deszõ, a megválasztott elnök a következő beszéddel foglalta el az elnöki széket:

Tisztelt országos bizottság! Engedje meg az országos bizottság, hogy legelőször a magam és tisztartóm névében köszönetünket fejezzük ki azért a bizalomért, melyvel megtisztelték. Ehhez hozzáfüggesszük azt az ígérletünk, hogy a ránk bízott tisztben szorosan a törvények és szabályok szerint fogunk eljárni és kérjük is az országos bizottság tagjait, hogy bennünket támogatni méltóztassanak. Azt hiszem, az országos bizottság akaratát tejezom ki, midőn indítványozom, hogy a tisztelt korelnöknek és korjegyzőnek a bizottság köszönete nyilvánítottassék. (Helyeslés.)

Aktományunk az országos bizottságra két főfeladatot bíz: a monarchia közös szükségleteinek megállapítását és a közös kormány működésének ellenőrzését. E feladatok megoldásán két nagy szempont az, melyeket az események napi hullámszálló függetlenül irányadóknak kell tekintenünk. Az egyik az általános európai helyzet s abból szükségképp fömálló postulatunk. A másik a magyar állam belső fejlődésének és politikai, gazdasági erősödésének szükségére. Az országos bizottság előtt jól ismeretes, hogy az a hagyományoknak mondható politika, mely ő leisege akaratát szerint a közös kormány részéről folytatott, ismerelve az országos

EDLACH gyógyintézet

Alsó-Ausztria, 15 peronyire Payerbachtól. Reichenau. Tulajdonos: Dr. K. Fried. Gyönyörű, napos, szélőt övölt fekvésben, 600 m. mag. a tenger színe fölött. Teljes vízgőgyöd. — Intézet gyógytorna számára. — Oszkos diéta-kurák. — Legnagyobb bányelem. — Vill. világítás. — Egész éven át nyitva. — Eledachi városközi telefon 2. sz. Prospektussal és értesítéssel szolgál az igazgatóság.

bizottság teljes jóváhagyását nyerte el; az a politika, melynek előltpntja a béke föntartása és amelynek eszközei szövetségünk, jelesen a harmadszövetség és az a politikai irány, hogy igyekszünk minden hatalommal barátságos viszonyokat építeni és a monarchia nagy érdekeit békés úton érvényesíteni. De nem hagyhatjuk figyelmen kívül az általános helyzetnek azt a jellemzőjét, hogy ez a béke, a nemzetek közt megziesített erővel folytatott versengynek békéje. Minden állam igyekszik hatalmi eszközeit, véderőjét fejleszteni és minden állam arra törekszik, hogy erőforrásainak, különösen gazdasági erőforrásainak minél nagyobb bővítését és erősítését elérje. Irányadó ránk nézve az a tekintet is, hogy az ország erejét oly módon használhatjuk föl, hogy belső erősbédésünknek, különösen a gazdasági és politikai fejlődésünknek, különösen a nem végzett feladatai háttérbe ne szoruljanak. A közös kormány és az országos bizottság bölcsesége bizonyára meg fogja találni azt a határvonalat, ahol a monarchia biztossága és nemzetközi állása iránti tekintet ezzel a másik egyenrangú szemponttal teljesen összhangba hozható lesz.

Azt hiszem, hogy az országos bizottság osztózik abban a nézetben, hogy a monarchia ereje a mi erők, a monarchia biztossága a mi biztosságunk. De minthogy a monarchia az ő erejét a két államból meríti, ezeknek minden erősítése biztosítja a monarchiának, hogy erejének imponáló egységében ki-felöl álljon. (Helyeslés.)

A három hónap, amely az országos bizottság utolsó tárgyalása óta eltelt, nem hiszem, hogy a külügyi politika helyzetében jelentékeny változást mutatna föl. E rövid időszakban is figyelmünket és érzelmeinket lekötő Felsőleges Urunknak látogatása a német birodalom fővárosában. Mi büszke örömmel voltunk tanúi annak az ünneplésnek, amely ő felségét, a monarchia két államának fejét, e látogatás alkalmával körülvette. (Igaz! Ugy van!) És amidőn láttuk a két monarchia közt a szoros és a belső barátságok jeleit és amidőn szemléltük azt, hogy a német birodalom fővárosának népe a tisztelgetés és rokonszenvnek meg-megugró jeleivel találkozta el fejedelmünket: akkor éreztük, hogy a fejedelmek összejövetelénél a népek rokonszenvvel és lojalisszövetésével érzelmei is találkoztak. (Általános helyeslés.) és részünkről a nagy német nemzet részéről királyunk iránt taustított tisztelgetés, rokonszenvet és az érzelmeiket bizonyára teljes mértékben viszonozzuk. (Általános élénk helyeslés.) a német birodalom császára és maga a német nemzet iránt. (Általános élénk helyeslés.)

Tisztelt országos bizottság! Abban a meggyőződésben, hogy minél lelkismeretesebben teljesítjük kötelességünket, ő felségének támogatására és jóváhagyására annál biztossabban számíthatunk. Ezzel zárom be beszédemet: Éljen a király! (Az országos bizottság tagjai fölállanak. Élénk éljenzés.) Ezzel tisztelt országos bizottság, az országos biztosságot megalakultnak nyilvánítom. A jegyzőkönyvet Münnich Aurél jegyző ur fogja vinni, a szólamni kívánókat jegyző báró Rudnyánszky József jegyző ur. Jelesen a tisztelt országos bizottságnak, hogy mitán Okolicsányi László, Holló Lajos, gróf Zechy János és Rakovszky István biztossági tagok, akik a képviselőházban megválasztottak, lekötöztek, a törvény értelmében a helyükre következő póttagokat: Latinovics Pál, Zeyk Gábor, Kőszegi Sándor és báró Nopcsa Elek képviselő urakat behívom. Kérem tehát, méltóztassék ezen urakat már a biztosságok megalakításánál figyelembe venni. Most kérem, méltóztassék fölolvassa az országos biztosság elé tartozó bejelentéseket.

Münnich Aurél jegyző fölolvasta a miniszterelnök átiratát arról, hogy a király a magyar országos biztosságot, május 13-án délután egy órákor fogadja a budai várakban, és a közös kormány átiratát, amelyekben tudatják, kiket biztak meg a felvilágosítások megadásával.

Azutár Kállay Béni közös pénzügyminiszter a közös kormány nevében benyújtotta az osztrák-magyar monarchia közös kiadásainak és bevételeinek 1901. évi előirányzatát és póthitelek engedésére vonatkozó több előterjesztést.

Azután megválasztották az albiztosságokat a mai lepunkban közölt jelölés értelmében azzal a különbséggel, hogy a behívott póttagok közül beválasztották a hadügyi albiztosságba: Kőszeghy Sándort, Nopcsa Eleket és Zeyk Gábort és a tengerészeti albiztosságba Latinovics Pált.

Az elnök erre felfüggesztette az ülést az albiztosságok megalakulásáig. A szünet után jelentette, hogy az osztályok megalakultak:

A külügyi biztosság elnöke lett Tisza Kálmán, jegyzője Faik Miksa.

A hadügyi albiztosságban: Elnök gróf Szapáry Gyula, jegyző Münnich Aurél.

A pénzügyi biztosságban: Elnök Harkányi Frigyes, jegyző Szerb György.

Tengerészeti albiztosság: elnök Pallavicini Ede őrgróf, jegyző Teleki Sándor.

Zárszámadási biztosság: elnök gróf Keglevich István, jegyző Miklós Ödön.

Egységt négyes albiztosság: elnök gróf Szapáry Gyula, jegyző Münnich Aurél.

Az elnök ezután felhívta a biztosságokat, hogy mielőbb kezdék meg működésüket és terjesszék elő javaslataikat. Miután meg felhatalmazták az elnököt szükség esetén a póttagok behívására az elnök

berekesztette az ülést: azzal az értesítéssel, hogy holnap déli 12 órákor ebben a teremben gyülekezzen a magyar delegátusok hogy felvonuljanak a király elé.

A magyar delegáció hadügyi albiztossága szerdán, e hó 16-án, a külügyi albiztosság szombaton, e hó 19-én és a tengerészeti albiztosság hétfőn, e hó 21-én tartják első ülésüket.

(Osztrák delegáció.)

Az osztrák delegáció ma délután négy órákor tartotta meg alakuló ülését. Elnöknek Javorski lovagot, alelnöknek Vetter von der Lilie grótot választották. Javorski lovag megköszönte megválasztását a kütevezőket mondta:

Tisztelt delegáció! Azt hiszem, mindnyájunk óhajának adok kifejezést, mikor azt indítványozom, hogy a felség ur előtti tisztelgésünk alkalmával, holnap annak a mindnyájunkat átható örömmel adjunk kifejezést, melyet ama fogadtatás felett érzünk, melynek felség urunk berlini látogatása alkalmával részese volt. (Lelek éljenzés.) Nevezetes esemény volt az, uraim! Alkalmas volt, ha ugyan szükség volna még arra, a harmadszövetség megszilárdítására, annak a békének megerősítésére, amelyben már évek óta élünk s melynek áldásában minden nép és minden ország egyaránt részesül. A béke fenntartása az államok és népek jólétének alapfeltétele, a kulturális és gazdasági élet biztosítója. Ehhez azonban a külső béke nem elégséges, okvetlenül szükséges a belső béke is, melyet valamennyien szívóból ónajtunk. Munkánkat isten segítségével és legközyelmesebb urunk étitésével kezdjük el.

A delegáció tagjai háromszoros éljennel felelték az elnök beszédére, mely után az alelnököt és a jegyzőket választották meg. Jegyzők lettek: Mauliner Miksa, báró Walterskirchen, Ede, Sule.

A külügyminiszter jelenté aztán, hogy ő felsége holnap délelőtti tizenkét órákor fogadja az osztrák delegáció tagjait, délután egy órákor pedig a magyar delegációt. Mitán Javorski elnök megle szavakban emlekezik meg Dunba Miklósról, Gótychowski gróf külügyminiszter a közös költségvetést terjeszti elő.

Az ülés végén a biztossági választásokat ejtették meg.

A teljes ülés után a budgetbiztosság alakuló gyűlést tartott. Elnökét Chlumetzky, elnök helyettesül gróf Dzieduszycki, jegyzőként báró Walterskirchen, Nautner és Stürgk grótot választották.

Előadók lettek: külügy: Bagquehem marquis, hadügy: báró Walterskirchen és Popowsky, tengerészet: r. Pergelt, Bosznia-Hercegovina: Vencaj, közös pénzügy lovag Kozlowsky és Czedik.

Az osztrák delegáció költségvetési biztossága hétfőn délelőtti 11 órákor tárgyalja a külügyi költségvetést. Amint hírlik, a külügyminiszter expozéja ezuttal rovidebb lesz és csakis a külügyi helyzet megvilágítására fog szoritkozni.

(A közös költségvetés.)

A delegációk elé terjesztett közös költségvetés főbb számadatait a következőkben ismertetjük:

A szükségleti rész a következő tételeket foglalja magában:

Rendes szükséglet:

	Korona
I. Külügyminisztérium	10,580,784
II. Hadügyminisztérium:	
A) Hadsereg	278,649,953
B) Haditengerészet	28,741,660
III. Pénzügyminisztérium	4,260,609
IV. Számellenőrzés	314,022
Összesen:	322,497,028

Rendkívüli szükséglet:

	Korona
I. Külügyminisztérium	208,395
II. Hadügyminisztérium:	
A) Hadsereg	25,168,528
B) Haditengerészet	13,969,160
III. Pénzügyminisztérium	11,400
Összesen:	40,357,388

A szükséglet főösszege	362,854,411
Erre a fedezet	5,819,705
Ezt levonva a szükséglet	
főösszegeből, marad	
tisztá szükséglet	357,034,706
Ebből levonva a határvámjövődök bevételeit	125,089,249
marad fedezendő:	231,995,457

A 84,4%-os kvótarány szerint e szükséglet fedezetéhez hozzájárul

Ausztria	151,725,029
Magyarország	80,270,428

koronával.

Az 1900. évre a közös költségvetés 346,704,207 korona nyers szükségletet irányzott elő és így az 1901. évre előirányzott 362,854,411 korona nyers

szükséglet 16,150,204 koronával nagyobb. A tiszta szükséglet összege az 1900. évre 337,347,501 koronával volt előirányozva és így a jövő évre előirányzott 357,034,706 korona közös kiadás az ideival szemben 19,687,205 koronával, vagyis majdnem 20 millióval emelkedik. Az emelkedést teljesen a hadsereg és a haditengerészet abszorbeálja, amaz 15,368,996, emez 4,024,320 korona emelkedéssel.

(A zárószámadás.)

Az 1898. évi összes közös rendes és rendkívüli kiadások 183,905,219 frt 87 $\frac{1}{2}$ krra rugtak. Engedélyezve volt a rendes és rendkívüli szükségletnél: 1:8,385,748 frt, póthitelekben pedig: 3,489,000 frt, 750,000 frt, 30,455,390 frt és 2,582,149 frt 35 kr. Az összes megszavazott szükséglet tehát: 195,682,287 frt 35 krt tesz ki, a közös költségek tehát 11,757,067 frt 47 $\frac{1}{2}$ krral kevesebbek voltak, mint a megszavazások.

(A válaszok.)

A hadügyminiszter ezuttal összesen kilenc választ terjesztett a magyar delegáció elé

Az első a katonai akadémiákra vonatkozik. A második a magyar nyelv oktatásáról szól és előadja, hogy a kismartoni, közegyi és kassai katonai alrealskolák mind a négy osztályának növendékei kötelesek a magyar nyelvet tanulni. Bemutatja a tanulóknak a magyar nyelvben tett előmeneteléről és a magyar ajku pályázók felvételi vizsgáiról szóló kimutatókat.

A harmadik válasz a katonai nevelőintézetek felállításáról, a negyedik a póthitelek beszerzéséről, az ötödik a katonai orvostudományokról, a hatodik a magyar iparnak a hadsereg szükségleteiben való részletetéséről szól. Ez a válasz a következő:

1. A delegáció utasította a közös hadügyminisztert, hogy a cs. és kir. hadsereg ruházati és felszerelési tárgyainak szállításánál a magyar ipart megillető részesedés jövőre is ennek biztossággal: ha pedig a magyar kisipar a neki szánt részt valamikor igénybe nem venné, akkor ezen rész a különböző gyárak lehető tekintetbe vételével szintén a magyar iparnak engedtessek át.

2. A hadügyminiszter felhívta, hogy a hadsereg és haditengerészet részére megszavazott és felhasználott összes kiadásokról az 1900. évi költségvetés zárószámadásával kezdődőleg és kapcsolatosan évente oly kimutatásokat terjesszen elő, melyek cimenkénti összegekben kifejezve kitüntetik, hogy ezen kiadási összegekből mennyi használtatik fel a monarchia egyik és mennyi a másik államában.

Válasz. I. A cs. és kir. hadsereg ruházati és felszerelési tárgyainak szállításánál a magyar ipar számára fenntartott rész a jövőre is annak fog juttatni. Hogyha pedig a magyar kisipar a neki szánt részt valamikor igénybe nem venné, akkor ezen rész, különböző gyárak lehető tekintetbe vételével, szintén a magyar iparnak fog átengedtetni.

II. Ezen határozatnak meg fog felelteni. A hetedik válasz a műegyetemi ifjak ösztöndíjáról szól, a nyolcadik az élelmezési cikkek beszerzésénél követelt eljárásról számol be a következőkben:

Tekintve, hogy azon jogos végéül, miszerint az élelmezési cikkek és termények lehetőleg termelőktől a legközelebb uton szerzessenek be, még mindig a legnagyobb gondoskodást és figyelmet igényli, felhívott a hadügyi kormányzat, hogy ezen beszerzéseknél a szükségelt szállításokra vállalkozó testületeket, jelesen a gazdasági egyesületeket és szövetkezeteket vegye első sorban figyelembe.

A közös hadsereg számára szükségelt terménycikkek szállításánál a termelőknek engedélyezett összes kedvezmények teljes fenntartása mellett, a hadügyi kormányzat gondoskodott arról, hogy az efféle szállításokra vállalkozó testületek, különösen a gazdasági egyesületek és szövetkezetek legyenek első sorban figyelembe véve.

A kilencedik válasz az egyévi önkéntesekre vonatkozó adatokat közli.

KÜLFÖLD.

Ostromállapot Spanyolországban. A halálra kimerült Spanyolország a legnagyobb válságba jutott. A forradalom tüze lólog az egész országban és kérdés, vajjon a katonák szuronyai meg tudnak-e birkózni a torlaszok fegyveres népével. A spanyol-amerikai háború tönkretette ennek az országnak gazdasági alapjait, most a dinasztia, az alkotmány forog kockán. Az adó ellen való országos tüntetést és féktelen forrongást a kormány erőszakos eszközökkel iparkodik elfojtani. Situela miniszterelnök a fokozódó izgatottságra való tekintettel Valenciában és Szevillában is ki fogja hirdettetni az ostromállapotot, Valenciában és Barcelonában valóságos forradalomra fájult a fölkelés. Tegnap véres utcai harc volt, amelynél a lázadók torlaszokat építettek. A csapatok megszállták az utcákat és Barcelonában tüzelni voltak kénytelenek. Katalóniában az összes újságok megjelenését megtiltották. A halottak és sebesültek száma még

nem tudják, de mindenesetre igen nagy. A kormány el van tökéltve, hogy a fölkelést vaskézrel fojtja el.

Ejjelel még a következő távirati jelentéseket kaptuk:

Madrid, március 12.

A véres zavargások nem szünetek meg. A helyzet kezd kétségbeesztő lenni. A kormány nagyon szigorú rendszabályokat léptetett életbe. Az ostromállapotot nemcsak Barcelonában és Valenciában rendeltek el, hanem a négy katalóniai tartományban is. A hadi hajók egy részét Barcelonába költötték. A barcelonai helyőrség parancsnoka felszólította a püspököt, hogy a forradalmi propagandát a szószékről csitítsa.

Ha az ország más részeiben is lázadás támad, akkor a kormány egész Spanyolországban kihirdeti az ostromállapotot.

Róma, május 12.

Biztos jelek vannak rá, hogy a spanyol lázadás a karlisták műve. Az olasz kormány visszautasította egy ajánlatot, amely arra szólott, hogy Spanyolország számára szállítson 25.000 darab Vetterli-puskát, mert kiűnt, hogy a fegyvereket a karlisták számára akarják megvásárolni.

A háború.

Budapest, május 12.

A visszavonuló boer sereg Kroonstad elé ért, amelynek megerősítésén hetek óta dolgoznak. Ott, a várrá alakított helység oltalma alatt vagy szívós ellenállást fog kifejteni, vagy folytatni fogja eddigi lassu, terepszakaszonként való visszavonulását a boer sereg.

Alig fér hozzá kétség, hogy a boerok az utóbbit fogják cselekedni. A szívós ellentállás megadná az angoloknak az időt és alkalmat, hogy a boer sereg oldalába férközzenek, sőt visszavonulásukat is fenyegezzék. Igaz, hogy a boer sereg Kroonstad erődítései között a legrosszabb esetben legalább menedéket talál, de körülzárásával, amely végre is csak megadásra vezet, a háboru sorsa el lenne döntve.

A boerok tehát minden valószínűség szerint a Kroonstad körül előkészített pozíciót csak a jobbszárny biztosítására fogják felhasználni időleges védőállásnak, amelyet a Vaal folyó mögött fognak elfoglalni. *Botha*ának a beállt helyzet szerint egyelőre más célja nem lehet, mint az ellenség előnyomulását késleltetni; azaz időt nyerni. Az idő folyamán talán oly katonai vagy politikai fordulat áll be, amely a háboru végsorsát még kedvezőbbre fordíthatja. Az időnyerésre pedig a lassu, terepszakaszonként való visszavonulás, amelyet *Botha* követ, a legalkalmasabb hadi eljárás.

De szándékozik-e e mellett a visszavonulása mellett az erődített Kroonstadot is megszállani avagy nem? E kérdésnek eldöntése az ottani erődítések előtti ismeretlen jellegétől függ. Nagy kiterjedésű erődítés nagy számú helyőrséget kíván. Már pedig további nagyobb kiállításra a boer sereg ereje nem futja. Amúgy is a hadviselésének az a legnagyobb gyengéje, hogy erői túlságosan szét vannak forgácsolva. A kerek 40—45.000 embernek a fele is alig van együtt a főszeregben, holott elvnek tekintjük, hogy az erőnek legalább kétharmada egy csomóban tartassék a fővezér közvetlen rendelkezésére. Megkészt bizony *de Wett* 10.000 főnyi serege és most Mequatling táján vesztegel, mialatt a döntő események a messze északon folynak.

Kroonstad főleg azért jelentős mert vasuti gőponton. Ezért mint vasuti-zár kiváló szolgálatot tehet, de csak úgy, ha erődítéseinek korlátolt kiterjedése folytán kevés őrséggel huzamosabb időn át tartható.

De meddig és mily irányban fogja *Botha* folytatni az ugynevezett „rendszeres” visszavonulást? Ha a laikus stratégák felfogását követné, kik az ellenséges főváros elfoglalásában keresik a hadműveletek végcélját, ugy kétségtelenül Pretória volna a cél. A beérkezett hírek azonban arra vallanak, hogy *Botha* nagyon helyesen fogja fel a helyzetet. Nem Pretóriát, egy magában jelentéktelen helységet, akarja megvédeni, hanem oly irányban akar hátrálni, amelyben az ország kiterjedése a legmesszebb menő kiterést és időnyerést engedi. Ez pedig Lydenburg iránya.

Ha ez a szándéka valóban bizonyul, akkor

Roberts mást nem is tervezhet, mint öt nyomban követni, folyton szorítani, nyugtalanítani és így nemcsak anyagi és erkölcsi erejét csökkenti, hanem talán elérni azt is, hogy *Botha* szándékosan vagy kényszerűségből valahol végre mégis csak megállapodjék. Ezt a sors különös kegyének kellene az angoloknak tekinteniök, mert megadná az alkalmat, hogy az ellenséget döntő ütközetre kényszerítsék, a sereget leverjék, megsemmisítsék.

Az ellenséges sereg leverése és megakadályozása annak, hogy pótlás utján újra erőhöz juthasson, ez most a hadműveletek egyedüli célja.

Mai tudósításaink a következők:

(Az angolok előnyomulása.)

Kimberley, május 12.

Fourteenstreams-ből angol őrzáratok nyomultak be Transvaalba. A Vaal folyótól délre, Warrentontól nyole mérföldnyire boer őrzáratokat láttak.

London, május 12.

Lord *Roberts* jelenti *Geneva Siding*-ből tegnapi kelettel: A csapatok, amelyek ma 20 mérföldet haladtak, *Geneva Siding*-be érkeztek. Ez a hely körülbelül 6 mérföldnyire van Boshrandtól, ahol a boerok elsáncolt hadállásban vannak. *Gordon* dandára érintkezésben van az ideérkezett csapatokkal, *Tucker* hadosztálya nem messze innen délkeletre van, *Hamilton* tábornok hadereje pedig ugyancsak kelet felé még távolab áll. *Broadwood* dandára tegnap Ventersburgtól délkeletre utolérte az ellenséges kíséretnek egy részét, elfoglalt néhány szekeret és elfogott néhány embert. *French* tábornok *Porter* és *Dickson* dandáraival és *Hutton* lovasított gyalogságával *Geneva Siding*-t kissé északra van. Az utolsó két nap alatt 100 embert fogtunk el.

London, május 12.

A Reuter-ügynökség jelelti *Geneva Siding*-ből tegnapi kelettel: Az angol csapatok *Geneva Siding*-be, *Kroonstad*-tól 14 mérföldnyire, érkeztek. A katonák kitűnően haladnak előre. *French* tábornok előlük jár lovassággal. A vasut már majdnem a Zand folyóig elkészült; különben is csak közvetlenül a folyótól északra rongálódott meg erősen, de azon túl nem, mert a boerok nagyon siettek s így nem tehettek benne nagyobb kárt. Hír szerint az ellenség Kroonstad körül védelmi munkálatokkal van elfoglalva.

London, május 12.

Lord *Roberts* jelenti Booshrandból ma reggel 8 órakor: Nyole mérföldnyire állunk Kroonstadtól délre. Az ellenség éjjel elhagyta a legszélső sáncvonalat. Most hirszerzőket küldünk ki Kroonstad irányában. *French* tábornok tegnap elfoglalt egy drifitet a Vaal folyónál. Még idején érkezett, hogy az ellenség megakadályozza abban, hogy ellentállást fejtss ki az átkelésnél.

(Mafeking felszabadítása.)

London, május 12.

Mára várják Mafeking felszabadításának a híret. Meglehet, hogy a hadügyminisztérium már meg is kapta ezt a hírt. A pretóriai táviratokból már sejteni lehet ezt az eseményt. *Hunter* tábornok háromezer lovasával a mult szerdán elindult Vryburgból s tegnap százhuszonhat mérföldnyire északra volt Kimberleytől és már csak harminchétf mérföldnyire Mafekingtől. *Hunter* azóta gyorsított menetekben nyomult előre, a nélkül, hogy utközben ellentállásra akadt volna.

(Az utolsó csepp vér.)

London, május 12.

A *New York Herald* hétfőn a következő táviratot kapta a Zand folyó mellett levő boer táborban tartózkodó haretéri tudósítójától: Ma beszéltem *Steyn* elnökkel, aki a következőket mondta nekem:

— Utolsó csepp vérünkig akarunk harcolni.

Egyetlen burgherem sem akar a haretérről visszavonulni s nem is gondoltak arra, hogy a transvaalikat cserben hagyják. Előbb a Vaal folyó partján, azután Pretóriában s végül a hegyek között fogunk harcolni. A békétől nincs mit remélnünk, de mindent nyerhetünk, ha tovább harcolunk. Minden csekély angol siker után borzasztó vereség fog következni. Az angolok most Vryburgban és Virginiában vannak s a legközelebbi napokban nagy csatát várunk.

(A Volksraad.)

London, május 12.

A pretóriai rövid parlamenti ülészak nem volt hián drámai izgalomnak. A kormány

a több között előterjesztett több javaslatot a bányajogoknak szabott áron való eladásáról. Az ellenzék erősen kikelt e javaslatok ellen s azt lobbantotta szemére a kormánynak, hogy elharácsolja az állam vagyont. *Krüger* annyira felizgatta ez a támadás, hogy rosszul lett s elhagyta az üléstermet. A Volksraad azután elvetette a kormány javaslatát.

(Chamberlain békeföltételei.)

Birmingham, május 12.

Chamberlain gyarmatügyi miniszter tegnap itt beszédet mondott, amelyben a „kétarou” párt ellen fordult, mint amely egyrészt támogatja a háborut, hogy a választókkal jó viszonyban legyen, másrészt azonban a gyarmatügyi miniszter ellen intézett támadásokkal a maga külön hajlamainak áldoz. Azzal vádolja *Campbell-Bannerman*-t, hogy a kormánynak a béke fenntartására irányuló törekvései ellen áskálódott. Anglia — mondá azután a miniszter — ebből a háborúból erősebben fog kikerülni, mint amilyen valaha volt. Reméli, hogy a brit nemzet elég okos és bátor lesz arra, hogy hibáit ismét jóvá tegye, és figyelemzti hallgatóit, hogy ne hallgassanak majdan azokra a politikusokra, akik Angliát meg akarják fosztani a háboru gyümölcseitől.

A dél-afrikai háboru befejezésének föltételeit következőképp definiálta a miniszter:

A kormány nem szándékozik újra elismerni a dél-afrikai köztársaságok függetlenségét. A köztársaságok területének az angol királynő és az angol lobogó uralma alá kell kerülnie. A személyes szabadságokat tisztelni fogják. A háboru után a köztársaságokban egy időre katonai kormányzatot kell szervezni, de a kormánynak az a szándéka, hogy mielőtt veszedelem nélkül lehetséges lesz, a két köztársaságot bekebelezi az önkormányzatu gyarmatok nagy körébe.

Köln, május 12.

A *New York-Herald* értesülése szerint *Washington*-ban az ottani diplomáciai körökben biztosan tudják, hogy Franciaország felajánlotta a közvetítést az angol kormánynak a béke érdekében.

HIREK.

Budapest.

Hatalmas város! Lázongó erőkből
Varázsütésre összeállt csoda!
Magyar hazának büszkesége, éke,
Bájakban gazdag, szép menyasszonya!
Légy üdvözölve bujdosó fiadtól,
Ki im öledbe visszatért megint,
S utcaid' róva, földedet tapodva,
Újult reményre ébredőn tekint.

Itt, hol zubogva, zúgva kél alakra
Minduntalan az eszme, s gondolat,
Csodásat alkot szellem, ember-munka,
Legyőzve Gigász-óriásokat, —
Nyugós bilincset messze dobva bátran
Minden merészen él, mozog s halad,
Itt érzem én csak csüggedetlen lázzal,
Hogy eszme, lélek, szó és tett — szabad!

Puszták nyugalma fénységét veszíti,
Tudom: szülője tétlenség csupán,
S csak balga álmódóknak kedvtelése
Észvesztve futni délibáb után.

— Hatalmasabb érzés ragad magával,
Ha nézem sürgő forrongásodat,
Munkára száll itt rá az éj sötétje,
S munkára kél a szürke virradat.

Te vagy ez áldott Kánaán földjének
Központja, szíve, látkető ere,
Apró tücsökhang zendülő karába
Riadó zajjal bűg szavad bele!
Vezetsz, irányt adsz, újabb mesgyét nyitva,
Büszkén, merészen törzs, rohansz elő, —
Kelet hitével nézek rád rajongva
Dieső napunk! te el se pihenő!

Százszor megújult, tünde változatban
Te vagy a zsongó ifjuság maga!
Megáll félútján, küzdelmed csodálva,
A kishitűség csüggesztő szava.
A szenvedő itt új életre ébred,
Remélni kezd a félig elvesztett,
Excelsior!... A csillagok honába
Vész útja el, akit szavad vezet!

Vezess! ragadj hát engem is magaddal,
Aki gyönyörrel csókolom porod,
S köszön lehétől fojtó léged szíva,
Ifjú szívem rá ujongón dobog.
Fogadj el újra édes gyermekednek,
— Ugy-e emlékszel még te is reám? —
Hatalmas város! népem büszkesége!
S nekem is áldott, édes, jó anyám!...

Erdélyi Zoltán.

Iparpártolás.

Ami a jelen katalógus megszerkesztését illeti, bár a programban kifejtett intencióknak gyakorlatiassága szembeötöl, a tervezet még sem volt minden pontjában teljesen keresztülvihető. *Győronaink legtöbbje ugyanis részint üzleti érdekből, részint üzletfelei kértére nem kívánta közzétenni mindazon kereskedők nevét és címét, akiknél gyártmánya kapható. A gyárosok a konkurencia figyelmének felkeltésétől idegenkedtek, a kereskedők pedig számoltak a fogyasztó közönségnek a külföldi gyártmányok iránti előszeretettel, amelyet talán kissé sötét szemüvegen át nézve leküzdhetetlennek, sőt igazságtalannak tartanak. Akárhány kereskedőnek van, aki vevőközönségét olyannak véli ismerni, hogy menten ott hagyja üzletét, ha megtudná, hogy ott magyar árut is árúsítanak. Így hát csak azon kiállított kilenséit közzétűik, akik erre külön felhatalmaztak és egyenesen felszólítottak.*

(A ruházati kiállítás katalógusából.)

A hölgyek iparpártoló bizottságot csináltak s komolyan nekiláttak annak a munkának, hogy megismertessék a magyarral, hogy mit tud a magyar. Kiállítást rendeztek a Kereskedelmi Muzeumban, gazdag, változatos, izléses holmit hordtak össze az ország minden részéből. Ingenyen lehet megnézni mindent, nem tudom bizonyosan, de talán még fizetnek is annak, a ki kimegy publikumnak, mert ezt a szegény, angolkóros gyermeket, a magyar ipart még melengetni kell, dédelgetni, lehelletet fújni bele, mint a dermedt verébfiókba. S publikum valószínűleg mégis csak gyéren lesz. Nem akar a vérünkkel válni az a még mindig furán, idegenül hangzó valami, hogy magyar ipar is van s nemcsak bécsi meg londoni, párisi. S ez ellen egyelőre tenni nem lehet. Talán egy nemzedékkel későbbben, egy férfiemberöltől mulva nem a panorámába megynék magyar árut nézni, hanem a boltba. Talán a gyermekeink, ha hozzájárul az iskola s ha igazán életrevalónak bizonyul az iparunk, már nem fogják szégyenleni testükön a magyar posztót. Mi még nem értjük, hogy micsoda fontos dolog az, hogy itthon maradjanak a milliók. Nem tanított meg rá senki s vénen belecsontosodva a bünbe, bólogatunk, hogy szép, szép minden, de nem változtathatjuk meg egy jó szóra az egész élet tévedéseit. A magyar ipar pedig kuriozum marad, speciálitás, mint a szegedi rózsapaprika vagy a tordai pecsenye. Vannak, a kik beleharapnak, de a legtöbbben elhúzódnak tőle. Nem azért, mintha nem jól produkálna, hanem mert szokatlan, újságszámba megy, hogy ime, fölfedezték. S mint a hogy például általánosan nem csinálnak kulturát a kultúregyesületek, ugy nem csinálhatnak iparpártolást semmiféle bizottságok. Ez így van s ezzel méltóztassanak számot vetni, mert igen nagyot csalódnak hölgyeim, ha a munkájuktól valami országra szóló nagy eredményt várnak — velünk, mai embe-
rekkel.

Vagy önmagunkkal. A mozgalomnak kiinduló pontja az kellett volna hogy legyen, hogy önk ur asszonyi becsületszavukra fogadják, hogy a magyar hajtútól a magyar cipőjük sarkáig olyan ruhába öltöznek, a mit a határon belül fontak, szöttek, varrtak.

Hogy ne azzal henegejen el a madame Yksz vagy Ypszilón, hogy eredeti párisi fűzői vannak, hanem a magyarságával tüntessen. És rögtön megnénné szegény, ha azt hallaná, hogy az iparpártoló hölgyek bizottságának kegyelmes és méltóságos asszonyai nem az idegent keresik, hanem a magyart. Lehetetlen az, hogy magyar szoknyába éppen olyan szépen föl ne lehetne öltözni, mint a bécsibe. S micsoda ipardivat támadna rögtön szerte e hazában, ha valami elegáns jóízű kegyelmes asszony adná ki a jelszót, hogy huncut aki Brünne megy szövetség, svéd keztyűt hord és Párisból hozatja a midert. — Így következne el aztán az a természetes állapot, hogy nem mi pártolnók a magyar ipart, hanem az segítene nekünk megtakarítani a pénzünket. Itthon dolgozna, nem küzködné vámmal, kifejlődne benne az egészséges konkurencia — s olcsón jutnánk jóhoz, széphez. Ez azonban nem a ma feladata és nem bizottsági munka. Elkövetkezik magától. Mihelyt más vevő és más boltos lesz a piacon, nem mi — romlottak.

Mert a boltos természetesen a kor ütőerén tartja a kezét s mint okos ember, maga is belátja, hogy az üzletét kísérletezésre nem adhatja oda. Egy kicsit gyáva is, de joga van rá, mert a merészségért esetleg a vagyonával fizetne meg. S így esik meg Magyarországon az a nonszensz, hogy a magyar boltos letagadja, hogy neki magyar portékája van. Rá akarod bizonyítani, hogy Brassóból hozatja a posztót s megékszik minden szentekre, hogy nem igaz. Attól fél tudniillik, hogy otthagya a vevő és van is rá oka. Bizonyosan nem egy fizette meg már közülük a magyar ipar árát. Hja lelkem, mondta a magyar ur vagy a magyar nagysága — ha maga magyar limlomot tart a boltjában, akkor majd a szomszédba megyek vásárolni. — Magyar áru — becsapás, magyar anyag — svindli. Ezt mi mondjuk, a mai magyarok s csak tőlünk tanulta el a boltos.

S ha őszintének kell lenni, valljuk be, hogy ez a felfogás a nagy kiskorúság, urhatnamság és bárgyúság együtt. Ebből a nehez nyavalyából azonban nem lehet egy egyszerűre kigyógyulni. Kitart velünk, amíg élünk. Az igazi magyar iparos és magyar vásárló pedig csak azután jön el, ha mi nem zavarjuk meg becses jelenlétünkkel az üzletet.

(Th.)

Budapest, május 12.

— EUDAPESTI NAPLÓ. Május 15-én új előfizető és nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Lapunk legközelebbi száma a delegációk ünnepélyes fogadására való tekintettel hétfőn hajnalban jelenik meg.

— Személyi hírek. *Frigyes főherceg* tegnap este Baranvamegyéből jövet Budapesten keresztül Pozsonyba utazott. — *Dr. Szigeti Márton* Abbaziából Gleichenbergbe érkezett és fűrdőorvosi működését ugyanott megkezdte.

— A király itthon. A király ma reggel 5 óra 40 percek a keleti pályaudvaron át a fővárosba érkezett külön udvari vonaton. A vonat, amellyel tegnap este indult el Bécsből, a pontos időben robogott a pályaházba. Az udvari vonatot vezette *Ludvig Gyula* elnöki igazgató, kísérték *Kovács* üzletvezető, *Ötner* felügyelő és *Winkler* főmérnök. A király fogadására megjelentek *Márkus József* főpolgármester, *Rudnay Béla* főkapitány, *Lachnits János* államfőnök és *Favik* Ferenc államrendőrségi főfelügyelő. Amint a vonat a pályaudvar üvegtetőzete alá ért, *Ludvig* elnöki igazgató leszállt a vagonról s a többi urakhoz csatlakozott. Amint a vonat megállott, nyomban kiszállt ő felsége szalonkocsijából s az urakat igen szívesen fogadta, megköszönésével tüntette ki az elnöki igazgatót, a főpolgármestert s a főkapitányt. Rövid beszélgetés után ő felsége, aki kitűnő színben van, zárt udvari fogaton *Paar* Ede gróf főhadsegéde kíséretében a várpalotába hajtatott. A kíséret tagjai voltak: *Boltvas* főhadsegéd, *König* udvari taná-

csos, *Wessely*, *Dietrich* és *Hanel* szárnysegédek, a kabinetiroda részéről *Fabiny* alezredes, *Kertel* fő-törzsorvos, továbbá két kabinetirodai s egy udvari titkár. Amikor ő felsége az udvari várótermen keresztül haladva a fogatba ült, az összeverődött nagy közönség lelkes éljenzésben tört ki.

A király fogata pontban 6 órakor érkezett meg a palotába, ahol a diszörtség fejezve állva, dobpergés között üdvözölte. A főbejárat födött lépcsőházában az uralkodó fogadására megjelentek gróf *Apponyi* Lajos udvarnagya, *Loebenstein* főszertartásmester, *Kanter* Károly udvari apátplébános és *Ybl* Lajos lovag várkapitány. A király az urakat szívélyesen üdvözölve azonnal lakosztályába vonult, s délelőtt államügyek intézésével foglalkozott.

— Tisztelgés a miniszternél. A Magyar Vas-művek és Gépgyárak Orsz. Egyesülete küldöttségileg tisztelgett ma *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszternél, *Förster* Nándor min. tanácsos vezetése mellett, hogy átadja neki azt a jezőkönyvi köszönetet, amelyet a miniszternek a gyárpárk határozott támogatásáért legutóbbi közgyűlésén szavaztak meg. A miniszter válaszában megígérte, hogy a gépipart tőle telhető támogatásban fogja részesíteni a jövőben is.

— I. Vilmos császár a porosz-francia háborúról. *Albert* szász király életrajzának írja a biográfia második kötetében I. Vilmos császárnak egy eddig kiadatlan levelét közli, amelyet a francia-porosz háború kitörése idején írt *János* szász királynak. Az érdekes levél így hangzik:

— Mit tegyünk? Lecsapott a villám a felhőtlen égből. Ugyan mivel indokolhatja Franciaország a háború meglátását? Csakis olyan okokat hozhat föl, melyeknek alig van nagyobb értékük egy-egy diplomáciai csúrés-csavarásnál. Igazán azt hihető az ember, hogy örültek házában van. Németország egységének megalakítására nem is találhatunk volna hathatósabb eszközöket, mint *Napoleon* és *Gramm*-t, hiszen ugy sineken sok ontani való vérrünk. Most tehát nem marad más hátra, mint Istentelen való bizodalom, mely nélkül semmire sem lehet vállalkozni. Nézzünk bátran szemébe a megváltozhatatlan dolgoknak. En avant!

— *Windischgraetz* Lajos hercegről. Vasárnap ünnepli hetvenéves születésnapját *Windischgraetz* Lajos herceg lovassági tábornok, a közös hadsereg csapattfelügyelője. Az ősz generális, aki magyarországi nagybirtokos is, a szabadságharcban szerepelt *Windischgraetz* Alfréd tábornok fia és maga is részt vett hadnagyi ranggal függetlenségi harcunk leveretésében. Akkor kapta meg a katonai érdemkeresztet és a harmadik osztályú vaskoronarendet. 1866-ban már mint ezredes parancsnoka volt a bajszatlan drago-nyos ezrednek, amely vitézül harcolt a porosz-osztrák háborúban. 1852-ben krakói hadtestparancsnokká nevezték ki, ahonnan 1852-ben Lembergbe helyezték át. A három csapattfelügyelői állás szervezőjekor az egyik állásán őt nevezték ki s azóta Bécsben lakik. Szabadságának egy részét magyarországi birtokain szokta tölteni.

— *Seefried* báró a király asztalánál. Ismeretes, hogy maga a király járt közbe, hogy *Seefried* báró feleségül vehesse unokáját, *Lipót* bajor herceg Erzsébet leányát. A házasság után *Seefried* báró osztrák állampolgár lett s azóta mint a közös hadsereg tisztje már több mörva és cseh városban lakott kis családjával. Sűrűn megfordult Bécsben is, de a királyi család asztalához sohasem hívták meg, sem őt, sem a feleségét. Az udvarnál is csak egyetlen egyszer jelent meg, azon a szomorú napon, amikor Erzsébet királynét temették. A napokban ő felsége nemes szíve teltette magát az udvari etikett ridegségén és *Seefried* báró megjelent feleségével együtt a király asztalánál, éppen akkor, amiód ott voltak feleségének szülei is, *Lipót* bajor herceg és *Gizella* főhercegné.

— Budavára bevételének évfordulója. Május 21-én lesz Budavára bevételének ötvenkettedik évfordulója. Az 1848-as honvédegyesületek, valamint a polgárság és az egyetem ifjak az idén is megünneplik szabadságharcunk e deső fegyvertényének fordulóját s megkoszorúzzák a budai honvédszobrot, a krisztinavárosi temetőben pedig a honvédsíroknál gyászünnepeket tartanak. Az ünnepség részletes programját közelebb állapítják meg.

— *Andrássy*-emlék. Fiumében egy bizottság alakult, amely Volosóban emléktárolat akarja megjelölni azt a hazat, amelyben gróf *Andrássy* Gyula meghalt. A bizottság ma a költségekhez való hozzájárulásra hívta föl a fővárost.

— A spanyol király *Szent-István*-rendjele. Bécsből telefonozta tudósítónk, hogy *Ferdinand* Károly főherceg ma Mauridoa utazott, ahol a király megbízásából *Afonso* spanyol királynak átadja a *Szent-István*-rend nagykeresztjét. A főherceget gróf *Falfly* testőrkaptány, lovag *Manarilla-Fitzgerald* ezredes és gróf *Stahrenberg* kapitány kísérik. A főherceg május 17-iken a spanyol király születésnapján érkezik Madridba.

— **A családirtó.** Firenzéből táviratozók: *Casiglione*ban egy *Mucchi* nevű földműves családjának tizenegy tagja közül kilencet megölt és öböt megsebesített. Azután kiment az istállóba, agyonütötte az ott levő szarvasmarhát és végül felgyújtotta a házat. E rettenetes pusztítás után elbujdosott, de nemsokára elfogták. Ugy mondják, hogy a szerencsétlen ember háborodott elmevel pusztította el családját.

— **Balázás.** *Paulay Gábor* takarékpénztári aligazgató e hó 11-én 56 éves korában Tokajban meghalt.

Kricsa Adélka, *Kricsa Viktor* kis leánya e hó 10-én 61 éves korában Putnokon meghalt.

— **Uj postahivatal.** Kőbányán, a főváros X. kerületében a *Gerzely-utca* 43. sz. a levő házban e hó 16-án „Budapest 108” elnevezéssel új, nem kevésbé posta-utalványok, utánvételek, postai megbízások, továbbá táviratok felvételére és továbbítására a posta-takarékpenztári teendőket van megbízva. Az új hivatal hét-öznapi 8 órától 12-ig, délután 2-től 6-ig, vasár- és ünnepnapokon délelőtt fél 9 órától fél 12-ig, délután 3-tól 4-ig tart szolgáltatást. A hivatal vasárnapokon s ünnepnapokon csak táviratokat vesz föl.

— **Ügyilkos honvéd.** *Klein Dezső* 22 éves közbiztonos ma délután ismeretlen okból mellette lötte magát a nyár-utcai Hungária-fürdőben. Eszméletlen állapotban vitték a honvéd helyőrségi kórházba.

— **Betegség elől a halálba.** *Klein Dávid* abaujszántói születésű, hatvanöt éves magánzó ma délelőtt Döbrentey-utca 7. szám alatt lévő lakásán egy falba vert szögbe illesztette magát. Mire észrevették már meghalt. A szerencsétlen öreg embert gyógyhatatlan betegsége kergette a halálba. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

— **As élet és a vagyon.** Egyik a másikat kiegészíti, mert az életben rászorulunk a vagyonra, vagyon nélkül pedig nem ér az élet sokat, amit az is bizonyít, hogy mindenki vagyonszerzésre törekszik. Csak-hogy kevés azoknak a száma, akik erre képesek a mindennapi keserves munka mellett. Ennek oka az, hogy a legtöbb figyelmük kívül hagyják a sors által nyújtott szerencsés véletlenek eredményét. Mert aki ezzel foglalkozik, az nagyon jól tudja, hogy minő sokan vannak, akik jólétüket csak annak köszönhetik, hogy nem mulasztották el kiaknázni azt a pártatlan alkalmat, melyet az osztályorszájuk nyújt az abban résztvevőknek. Maga e sorsjáték az életet és pedig a vagyonszerzést jelenti a nyeregre nézve, akiknek eddig se szeri, se száma. Különösen a *Török A. és Társa bankház* (Budapest, Váci-körút 4.) jutott abba a szerencsés helyzetbe, hogy vevőinek rövid idő alatt több mint három millió koronát fizetett ki, emellett a sorsjegy-vásárló közönség figyelmébe ajánljuk *Török A. és Társa* bankházát, mely megbízhatósága, pontossága és szerencséje folytán amúgy is kiérdemelte a közbizalmat.

— **Az állatkertben naponta látható a Hagenbeck-féle indiai kiállítás.** A karavan egy 50 személyből álló malabár faj és pedig férfiak, nők és gyermekek, köztük akrobaták-bambuszadonok, bajaderek, kardnyelők, tűzfalaz és ördögáncosok, bővessék és egy törpe. Naponta 2 előadásban mutatkoznak be bűvészes mutatványaik a közönségnek és nagy tetszést aratnak. Említésre méltó még a kiállítás falva, temploma és iskolája, valamint a nép szokásos körmenete. Annál is inkább megérdemlik a derék Hagenbeck fiúvéré, hogy a közönség minél számosabban felkeresse karavánját, mert ilyen eddig nálunk nem volt látható és ennek összeállításával valóban nehéz munkát végeztek. Egyben még feleltjük, hogy a közönségnek rendelkezésére áll egy tea-pavilon, ahol a legjobb teák díjtalanul iszeshetők meg.

— **A delegátusok** ma déli 12 órakor járulnak 6 felsége elé, megköszönni meghívásukat és 6 felsége beszédét meghallgatni. Ez alkalommal fontos nyilatkozatok várhatók az uralkodó részéről, mely nyilatkozatok elé az egész politikai világ a legnagyobb figyelemmel néz. A *Telefon Hírmondó* és beszédek teljes szövegükben már délután 1/2 és 1 óra között publikálni fogja előzetesnek, mely publikálás annál is inkább figyelemreméltó, mivel a hírlapok csak hétfőn reggel jelennek meg. Az érdeklődők figyelmét ez uton is felhívjuk a *Telefon Hírmondó* ez időben való meghallgatására. A felolvasást háromszoros riadóval előzi meg.

(x) **Ehhetetlen!** Pedig az elismerő levelek ezrei bizonyítják, hogy a *Feller-féle* *Elsa-fluid*, még oly betegségeknek is, melyeket más gyógyszer nem gyógyít meg, bámulatos eredménnyel használható. Különösen lást, közhévynt, reumát, mell, 16-, fog-fájást, szurást, görcsöt, gyomorbagy, szembagy, köhögést stb. biztosan és gyorsan meggyógyít. 12 üveg ára 5 koroná bérmenve. Egyesült készítője *Feller V. Jenő* gyógyszer-ára *Stübica N. 104.* Zágrábmege. Minden hasztársában nélkülözhetetlen!

(x) **Bogdán József** kocsigyár Budapest, IX., Páva-utca 7-12., városi raktár VIII., Múzeum-körút 10, II. udvar. Kész ur hintók és gyászokocsi, kitűnő minőség, a legutányosabb árak. Javítások pontosan és olcsón eszközöltekn.

(x) **Vásároljon** osztályországi *Lukács Vilmos* bankházán! Epest, V., Fűrdő-u. 10. Ara egy egésznek 12 kor., 1/2-nek 6 kor., 1/4-nek 3 kor., 1/8-nek 1 kor. 50 fl.

(x) **Linhart Vilmos** festő műtermében készülnek: Aróképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényképészeti hátterek és színpadok különbe kaphatók.

(x) **Osztályországi** a legjobb és legszerencsésebb beszerzési forrásból a dohány- és szivar-különlegességi áruháza Budapest, Váci-utca 11. kaphatók eredeti feltételek mellett.

Iparpártoló kiállítás.

Budapest, május 12.

A városligeti Iparcsarnokban ma délután új kiállítás nyílt meg a hazai fonó-, szövő és bőrdérműipar termékeiből. Közül négyezer iparos használt föl az alkalmat, hogy termékeit bemutassa a magyar közönségnek s tanúságot tegyen a magyar ipar versenyképességéről. A kiállítás, amely ekként a magyar ipar érdekeit szolgálja, a magyar nők iparpártoló bizottságának védelme alatt áll s már ez a körülmény maga az óhajtott sikerrel biztathatja a kiállítás rendezőinek hazafias fáradozását. A magyar nők iparpártoló bizottságának tagjai csaknem teljes számban jelentek meg, élükön *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter nevével. A király szobrával díszített előcsarnokban gyülekeztek össze a meghívott vendégek is várva a minisztert, köztük: *Cseőghó államtitkár*, *Ghyoczy altábornagy*, *Jókai Mór*, *Münnich Aurél*, *Chorin Ferenc*, *Heltai Ferenc*, *Brázy Kálmán* és *Ábrányi Kornél* országgyűlési képviselők, *Falk Zsigmond*, *Gelléri Mór*, *Burtondt-Béla* *Vary Konrad*, *Ludvigh Gyula*, az államvasutak elnökigazgatója, *Lövey Sándor* közigazgatási bíró; a kereskedelmi minisztérium részéről *Abonyi Emil* miniszteri tanácsos, *Péterffy osztálytanácsos*, *Micseh* miniszteri titkár és mások.

Néhány perccel tizenkét óra után érkezett meg *Hegedűs* miniszter *Szterényi József* miniszteri tanácsos és *Vértessy* osztálytanácsos kíséretében. Az előcsarnokban *Lakatos Aladár* miniszteri tanácsos, a kereskedelmi múzeum igazgatója fogadta, rövid beszédében hangoztatva a kiállítás előjáték és jelentőségét.

Az üdvözlő beszéd után *Hegedűs Sándor* miniszter megnyitotta a kiállítást.

A hazai ipar fejlesztése érdekében megindított akció célja, ugymond, a fogyasztó közönséget tájékoztatni iparunk termelése felől. Ugyazólvan az önismeretet felkeltetni a közönségben. Mert az önismerethez tartozik az, hogy tudja, hogy szükségleteinek kielégítése tekintetében mennyiben rendelkezik hazai termékű készítményekkel. Mert azt már föl lenet teleni hazafiságtól, hogy a hazai közönség, ha megfelelő minőségben és megfelelő áron kapja meg titthon szükségleti cikkei, akkor első sorban és kizárólag hazai termékűt fogja fődni szükségletét. Össze kell hozni a két tényezőt, hogy az iparosok meggyőződtesek a közönséget arról, hogy igényeiknek megfelelő készítményekkel rendelkeznek. Ha ez sikerült, akkor nem kerni, de követelmis fogjuk közönségünköt, hogy iparunkat, melynek megfelelő termékek megismerete, partolja is. Meg fogjuk törni azt a tudatlanságot és tájékozatlanságot, amelyet a közönség körében a hazai termék tekintetében tapasztalunk. De nemcsak a hazai közönséget fogja meglatni azt, ami már van, hanem a külföldi is meg fogja tudni azt, ami nincs. És ha külföldi tőke tapasztalja a szolidaritást, mely Magyarországon a gyárosok és közönség közt van, ha látni fogja, hogy a két tényező hogyan találkozik, akkor a külföldi tőke sietni fog gyarakat teremteni a fogyasztó közönség számára.

A lelkes eljövessel fogadott megnyitó beszéd után a miniszter és a vendégek megtekintették a kiállítást, amely gazdag változatban mutatja be a ruházati és bőrdérműipar készítményeit, beszédes tanúságait annak, hogy ezen a téren sem szorulunk a külföldre. A kiállított tárgyakat meg lehet venni és minden tárgyon rajta van a pontos ára is.

A miniszter körútjában behatóan megtekintett mindent és érdeklődésével kérdéseket tette föl a kiállított cikkek készítése módjáról és fogyasztásáról.

Nagy elismeréssel nyilatkozott a miniszter *Deutch F. Károly* impozáns kiállításáról.

Tekintettel ugyanis e cég előlék voltára és arra az önzetlen buzgalomra, melyet a kiállítás sikere érdekében kifejtett, a kiállítás rendezősége a legszebb helyet biztosította számára. Eddigi kiállításaink után csak szerény haladásra számíva, megelépetve állottunk meg e gyönyörű kiállítás előtt.

A *Deutch F. Károly* cég, hogy a kiállítás fényét emelje, legelőkelőbb rendelkezés engedelmét szerezte meg arra, hogy a számukra legutóbb készített ruházatiokat bemutathassa.

Ott láttuk kiállítva: gróf *Haller György*, gróf *Waldeck Frigyes*, gróf *Zichy Vladimir*, gróf *Waldeck Hubert*, gróf *Festetics Sándor*, ifj. báró *Solymossy László*, *Pogány Károly* főispán, *Horváth Béla* főispán, *Paksy József* kir. főügyész, *Vizvári Gyula* és *Horvát Zoltán* nemzeti színházi tagok, *Kristóffy József* országgyűlési képviselő, *Gyömrői Aurél*, *Lisznyay Damó* Tihamér, *Heckler Károly*, *Benes József* igazgató, dr. *Beretvárs Farkas*, dr. *Wagner Ödön*, *Schmid Soma* stb. urak részére kiállított ruhákat.

E legutóbbi divat szerinti öltönyöket a legjobb illes és a művésziesség jellemzi anyagra és kidolgozásra nézve egyaránt. Különösen meg-

nyerte a miniszter tetszését az, hogy az említett megrendelők többnyire a *Deutch F. Károly* cég által életbeléptetett ruhaberletti rendszert veszik igénybe, mely rövid idő alatt a legelőkelőbb körökben nagymérvű elterjedést nyert és mely a legvalósebb ruházatkodást is szerfelelt megkönynyíti. A miniszter behatóan érdeklődött a rendszer mibenléte iránt és annak eredetisége és előnyös volta felett megelégedésének meleg szavakban adott kifejezést, a *Deutch F. Károly* cég főnökének további működéséhez az eddigi hasonló szép sikert kívánva.

A miniszter még annak az óhajának adott kifejezést, hogy a cég jövőre ne csak kizárólagosan angol, hanem magyar szövület is dolgozzon fel.

A női és férfi öltözék-cikkek közt kiválóan szép a *Mme Lebowitich és Társa* cég mellifűző gyártmányainak bemutatása, gazdag változatosságu bel- és külföldi, legújabb szabású mintákkal, a fényűzési, ortopedikus és közönséges használatra szánt mellifűzőkből. A valóban jó ízléssel és díszesen készített mellifűzők lekötötték a miniszter figyelmét is, ki örömmel vette tudomásul a cég főnökötől, hogy gyártmányai a külföldi behozatalt jelentékenyen csökkentették s a hazai ipar iránti bizalmat is nagyban emelték az érdekeltek körökben.

Nagy érdeklődéssel tekintette meg a miniszter *Kowald Péter és fia* os. és kir. szab. szőrmefestő készítményeit is, s nálunk új iparág műveléséért elismerését nyilvánította, és fontos, gyakorlati értékűnek jelentette ki. — A kiállított nagyvalászkó prém- és szőrmearuk az értéktelen nyul-, bány- stb. bőrknek festése által hód-, nyusz- stb. prémekhez hasonlóvá alakította a családiaság hűen és meglepő szépen, természetos szintűben vannak visszaadva, s a kiállítás legérdekesebb különlegességei.

A rettegő ország.

Budapest, május 12.

Valamivel megenyhült a szokatlanul hideg idő, de gazdáinkat még folyvást rettegéssel tölti el a fagyos szentek ijesztgetése. Az ország sok részéből jelentik, hogy a vetések sokat szenvednek a napok óta jelentkező fagy és dér miatt, de valóságos *katasztrófa* érte a tokaj-hegylajai szőlőket, amelyeken jóformán csak most észlelhető még a nagy költséggel végzett regenerálás munkája. *Sátorajja-Ujhelyről* telegrafálják, hogy az erős fagy megsemmisítette a szőlők négyötöd részét. Tegnap délután és az éjszaka folyvást tüzetek a szőlőkben, hogy ellensúlyozzák a rendkívül hideg idő hatását, de hiába. A szépen fejlődő megújított szőlők elpusztultak. A kár milliókra rug, kétségbeesett helyzetbe juttatva a gazdákat.

Borzalmas pusztítást vitt véghez a fagy más vidékeken is, így Hevesben, a Balatonmelléken, a bihari szőlőkben rengeteg kárt okozott, sőt sok helyen a gabonavetések szép termésállításait is jelentékenyen csökkentette.

Az országos időjelző állomás ma a következőket jelenti:

Hazánkban igen hűvös idő van, a hőmérséklet napközben is alig megy 10 fokra, éjjel pedig helyenként, főleg az északi feloldón, a fagypontra alászállt. Esőzések csak elvétve fordultak elő jelentéktelen mennyiségben. 1—5 mm. A-Salátina, Csáktornya, Eszék, Zágráb, Károlyváros, Szolnok, Marosvásárhely, Nagyszében, Botlalu. Ma reggel a tengeremelléken esik.

Jóslásokba ezuttal nem bocsátkozik az időjelző állomás, pedig nagyon szeretnék volna hallani e szomorú napokban vigasztaló üzenetét.

A m. kir. földmívelési miniszterhez a gazdasági tudósítók csaknem mind távirati jelentéseket küldtek a május 12-iki fagykrókról. Ezek szerint az ország legtöbb vidékén dér és fagy volt, amely sok helyütt 2—3, sőt 4-ig süllyesztette a hőmért.

Az álló vizeken több helyen 1—2 mm. vastagságu jég réteg képződött. A fagy jelentékeny károkat okozott csaknem mindenütt, főleg a gyümölcs, szőlő, a virágzó repec, dohány, a csak most kikelt kerti vetemények, a gyöngye burgonya s kukorica vetésekben és a tavaszi kalászkokban. Kisebb a kár a mesterséges takarmányfélékben, répában, rozsbán továbbá az őszi buzában és árpában.

Igló, május 12.

Két nap óta erős hideg állt be. Az egész Tatra-vidéken friss hó takarja a hegyeket. Az erős fagy tetemes kárt okozott.

Esztergom, május 12.

A megye több részében erős fagy volt. A kár helyenkint igen jelentékeny. Az időjárás a gazdákat rendkívül aggasztja. A hideg állandóan tartja magát, úgy, hogy éjjelre újabb fagy várható.

Gyöngyös, május 12.

Éjjeli fagy a szőlőkben különösen a partosabb helyeken a kadarka fajokban jelentékeny kárt okozott. Egy fok hideg volt. Hűvösség tart, az idő boros.

Hagy-Károly, május 12.

Ma virradóra a megyében 2 fok fagy volt. amely a szőlőkben, gyümölcsösökben, a kertekben, repekben és rozabban nagy kárt tett.

Temesvár, május 12.

A fagyos szentek érzékeny hideggel köszöntöttek be. A gyümölcsfák némely helyen kárt szenvedtek.

FŐVÁROS.

(*) **A tanítói pályázat.** Tegnap járt le a tanítói és tanítónői állásokra hirdetett pályázat. A hatvankét állásra nyolcoszáz kérvényt adtak be. Legtöbbet a tanítónői állásra. A hat igazgatói állásra hatvanhatvan pályázott, tehát minden állásra tizenegypályázó van. A 26 tanítói állásra 274-en pályázottak, tehát minden állásra több mint tíz pályázó van. A 30 tanítónői állásra 450 kérelmet adtak be, vagyis minden állásra tizenötöt.

(*) **Az őrlési forgalom.** Fenyvessy Adolf a legutóbbi közgyűlésen azt indítványozta, hogy a főváros kérje a kormánytól az őrlési forgalom visszaállítását. A közgazdasági bizottság az indítványt elfogadta s szakértők bevonásával vegyes bizottság kiküldetését határozta el. A tanács máj 11-én a bizottság javaslatához elvben hozzájárult, de azt kívánja, hogy a bizottság élére a polgármester alijon.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Nemzeti Színház.** Hogy az elsőköt közönséget a Nemzeti Színházba csalogassák, ma este csemegéül azzal az „új befejezéssel” adták Nórát, amelyet 1880-ban Ibsen egy észak-amerikai impresszárió kérésére csinált a gyöngyöbék kedvéért. Ismeretes, hogy az eredetiben Nóra elhagyja férjét, gyermekeit, házat; a becsapódó kapunak lármája fejezi be az eredeti darabot. Ez a vég rideg, kéllehetetlen, do lélektanilag igaz és művészi szép meg szimbolikus. Az „új befejezésben” Nóra otthon marad, mert nem tudja elhagyni gyermekeit; Ibsen ezt a véget azoknak a nyárspolgároknak írta, akik otthon hiába tépelődtek, hogy vajjon mi is lett a szerencsétlen asszonyból. Az új befejezés vagy tíz sorból áll, amelyet Ibsen Henrik drámájához Birckpfeiffer Sarolta írt. Ez az új vég maga elé három új felvonást kíván. A vég és az elővégek között levő zűrzavaros disszonancia Márkus Emília az 6 ragyogó művészetével és lélekani ösztönével segített át, amennyire csak lehetett. (G.)

** **Muzslai bankó.** A Népszínház bemutató-előadása. Új emberrel ismerkedett meg ma este a Népszínház premier közönsége. Az új ember: Gyöngyösi Károly, akinek a *Muzslai bankó* az első színpadi kísérlete, ami bizony a darabon alig látszik meg, noha a hibától éppenséggel nem mentes. Az új népszínház tónusában túlságosan sötét, akciójában pedig szinte megfélemlítő. Sehol annyi rossz ember, mint Muzslai! Az elzúllott Sirák suszter Éva lányát Szabó László szereti és ennek a szerelemnek utját állja Szabó László édesapja, csak azért, hogy a második házasságából származott Vince fia kezére játszassa Évát. És Szabó János gazda Éva édesapjához fordul, az édesapától pedig magyaráz az kérdezi, hogy mennyiért adja a lánya becsületét. Az elzúllott suszter pénzért már túl is ad a lánya becsületén, mikor Szabóék portájára szörnyű veszedelem szakad. Kitudódik, hogy Szabó Vince gyártja a muzslai hamis bankókat és Vincét, mikor a csendőrök elől szökök, a csendőr golyója találja. A falu környékén bujdosik Vince, aztán, hogy a hamis bankókra senki se akadjon rá, fölgymítja az édesapja házat. A csendőrök ismét rájönnek és Vince meghal. Szabó János pedig beleegyezik abba, hogy László fia feleségül vegye Sirák Évát. Ez a mese elég arányosan oszlik meg a darab négy felvonásában. A szerző határozott tehetség a drámaírásban: ez zsengejének tömörked hibája mellett is kidomborodik. A realizmus kedvéért a legnagyobb túlságokra ragadtatja magát és erőnek-eréjével a különös dolgokat hajszolja olyannyira, hogy csupa antipatikuss alak mozgatja a darab cselekvényét. Még sok-sok hibát megjegyezhetünk ide, de ez sem volna képes lerontani az igazságot, hogy Gyöngyösi Károly munkásságát jó reménységgel várhatja a színpad. — *Blaka* Lujza asszony ma is csodás volt, csupa igazság és kedveség a játékában és utólrhetetlen a nótaiban. *Szirmai Lore* máj 12-én átgondolt játékát, Szabó Antal áno-

men kidolgozott művészi alakítása és Horváth Vince közvetlenségé nyazban lendített a darab sorsán. *Ujvári Károly* igen jól kidolgozta a szerepét, Kápolnai nem kevésbé, arról persze nem ó tehet, hogy főnőkről, praktikánsokról és egyéb szalon-bere-dezéről is kell beszélnie. *Kiss Mihály* megközelítette az igazságot, amit Tollagiról, akinek a sors intrikus-szerepét juttatott, nem lehetne elmondani. A darabban néhány csinos dal van, *Barna* Izsó szerzeményei. A szerzőt minden felvonás után kétszer a lámpák elé tapsolták.

(H-u.)

** **Jászai Mari új szerepe.** A *Vígyszínház* legközelebbi bemutatója jövő héten, szombaton fog megtartatni. Szinte kerül *Philippi Felix* három felvonásos *Golgotha* című drámája, amely a külföldi színpadokon rendkívüli sikert aratott. A modern tárgyú színművet kitűnő kollektán, *Rutkai György* fordította magyarra. A fő női szerepet *Jászai Mari* játssza. A *Golgotha* bemutatója iránt, amelyben *Jászai Mari* első alkalommal lép modern szerepben a *Vígyszínház* közönsége elé, rendkívüli érdeklődés mutatkozik. Az érdekes bemutatóra holnapról, vasárnapról kezdve lehet jegyekre előjegyezni a színházi pénztárnál és a jegyirodáknak.

** **El Párisba!** A Magyar Színház legközelebbi és ebben a szezonban utolsó újdonozásának, *Makai Emil* és *Heltai Jenő* *El Párisba!* című zenés bohózatának bemutató előadását a színház igazgatósága e hét szerdájára, május 16-ára halasztotta. A szerdai előadásra a *Hétfő, május 14-iki bejegyzéssel* előtöltött jegyek érvényesek, míg a szerdai bejegyzésű jegyek betűre szólnak. Az új bohózatnak a sajtó képviselői számára rendezett jelmezes főpróbáját kedden, május 15-iken délelőtt tartják meg.

** **Egy kis csufolódás a művészekről.** A jövő hétfőn, kedden és szerdán este az Uránia deszkáin megy végbe majd a *művészekről való kis csufolódás*, amit *Bródy Sándor*, az éles pennájú kritikus fog megcselekedni. Hétfőn meghívott közönség előtt a szerző maga olvassa fel a művét. A művészek közül a színészek kerülnek ezúttal *Bródy* élő színi kritikájának a pallosa alá. Csupa aktualitásból rakódik össze ez a szokatlan színpadi csemegé. Az érdekesnek ígérkező estét az élő színbírálaton kívül azok a mozgólényképek töltik be, melyek királyunknak Berlinbe való bevonulását ábrázolják. Ugyanezeket az esteken fellép az Uránia énekkara is.

** **Kopácsy Juliska a Népszínházban.** Karcsygné *Kopácsy Juliska*nak e hét három napjára kitűzött vendégjátéka a művésznő redkesége miatt elmarad. A művésznő, ki Bécsben tartózkodik, egy kirándulásra meghitt s távirailag kérte *Forssótl* Kálmán igazgatótól vendégjátékainak az elhalasztását.

** **Fővárosi Nyári Színház.** *Edmond Rosand* 5 felvonásos romantikus drámájából, a *Cyano de Bergerac* ó nagy ambícióval folytak a próbák. Hétfőn kezdődnek a főpróbák. 17-én, csütörtökön este 7 órakor lesz a művésznő főpróba, amelyre *Makó* igazgató a sajtó képviselőit meghívja.

** **Színházak műsora.** *Nemzeti Színház.* Vasárnap: *A vasgyáros.* — Hétfőn: *Leár királyi.* — Kedden: *Házi béke.* — Szerdán: *Mariana.* — Csütörtökön: *Agg-legények.* — Pénteken: *Juliette válópöre* (először). — Szombaton: *Juliette válópöre* (másodszor). — Vasárnap: *Juliette válópöre* (harmadszor).

Magyar királyi Opera. Hétfőn: nincs előadás. — Kedden: *Otello* (*Signorini* vendégfelléptével). Berlet-folyam 81. sz. — Szerdán: *Ninon. Zulejka.* Berlet-szűnet 20. sz. Mérsékelt helyárak. Kezdeté 7 órakor. — Csütörtökön: *Carmen* (*Arnoldson* Sigríd vendég-felléptével). Berletfolyam 82. sz. Részben főlemez helyárak. — Pénteken: *Sába királyneje* (Diszoldadás. Goldmark Károly születése napjának 70-ik évfordulóján). Berlet-szűnet 21. Mérsékelt helyárak. Kezdeté 7 órakor. — Szombaton: *A próféta* (P. Bartolucci Viktória és *Signorini* vendégfelléptével). Berletfolyam 83. sz. Kezdeté 7 órakor. — Vasárnap: *A sevillai borbély* (*Arnoldson* Sigríd vendégfelléptével). *Tous les trois.* Berletfolyam 84. sz. Részben főlemez helyárak.

Vígyszínház. Hétfőn: *A polgári halál* (*La morte civile*) *Novelli* vendégjátéka. — Kedden: *Aulularia o la pentola d'oro* (*Az aranyserleg*). *Felvonások* (*Fra un atto e l'altro*). *Don Pietro Caruso*, *Novelli* vendégjátéka. — Szerdán: *A feleségem nem síkkes* (*Mia moglie non ha chie*) *Novelli* vendégjátéka. — Csütörtökön: *Papa Leonnardo*, *Novelli* bucsuvendégjátéka. — Pénteken: *Pajhos férfiek.* — Szombaton: *Golgotha* (először). *Jászai Mari* főléptével. — Vasárnap délután: *Couissel ur*. Este: *Golgotha* (másodszor). *Jászai Mari* főléptével). *Népszínház.* Vasárnap délután: *Szép Heléna*. Este: *A muzslai bankó.* — Hétfőn: *A muzslai bankó.* — Kedden: *A kis szökevény* (50-édszer). — Szerdán: *Toledad* (*Fedák Sari* vendégfelléptével). — Csütörtökön: *Szép Heléna* (25-édszer). — Pénteken: *A baba* (*Fedák Sari* vendégfelléptével). — Szombaton: *Kadékiasszony.* — Vasárnap délután: *A kis szökevény*. Este: *A muzslai bankó.*

Magyar Színház. Vasárnap: *Szulamit* (L. Komáromi Marika felléptével). — Hétfőn: *A Gyurkovics-lányok* (*Lurehány* Olga vendégfelléptével). — Kedden: *Szulamit* (L. Komáromi Marika felléptével). — Szerdán: *El Párisba!* (először). — Csütörtökön: *El Párisba!* (másodszor). — Pénteken: *El Párisba!* (harmadszor). — Szombaton és vasárnap: *El Párisba!*

** **Új zeneművek.** Megjelentek és kaphatók *Bárd Ferenc* és testvére zeneműkereskedésében *Kossuth* Latos-utca 17. szám. Bur-induló *Szűrtől*, ára

1 korona 50 fillér. *Bur-Patrol Komzáktól*, ára 1 korona 50 fillér. *Barkocba* keleti opera *Goldfidentől* 2 fűzetben. ének és zong. magyar szöveggel, fűzetje 3 korona 60 fillér. *Kleopatra-operette* Verő Györgytől 3 fűzetben, fűzetje 3 korona. *New York szépe* operette teljes zongora kivonata 6 korona. *Kis szökevény*, *Geiszak*, *Görög rabszolga*, *San Toy* operettek, egy-egy 6 korona. *Lakatos fászberevíny* hallgató nóta 5 magyar dal 2 korona 40 fillér. *Dóczy J. 3* eredeti magyar dal 2 korona, 3 új dal 2 korona. *Biikli-csárdás*, szerző *Horváth*, 2 korona. *Fütyü-kuplé* a *New York szépe* operettből 2 korona. *Monte Kristo* keringő 2 korona. A hullámok felett, keringő, ára 2 korona.

** **Lakmé a Telefon Hírmondóban.** *Delibes* Leó operája, a *Lakmé*, melyet ma este adnak először a Magyar Királyi Operaházban, a *Telefon Hírmondó* összes állomásán is hallható lesz. Az előadásnak különös érdekességét kölcsönöz, hogy a svéd csalógan, operák vendégművészei is játszik a darabban. Az opera előadása után 11 óráig felváltva katonai és cigányzene lesz hallható a *Hírmondó* nagylőn keresztül.

Spettri.

— Novelli föllépése. —

Budapest, május 12.

Novelli ma este a *Kisértelekben*, Ibsen komor drámájában lépett föl a *Budapesti Újságírók Egyesülete* javára. Először játszotta most Budapesten *Oswald* szerepét.

Zaccóniak ebben a szerepben rendkívüli sikere volt nálunk. Nem szívesen hasonlítok össze két nagy színészt, de itt az összehasonlítás elől nem lehet kitérni.

Először is azt kell megjegyezni, hogy *Zaccóniak* nagyobb külső előnyei voltak. *Oswald* huszonhat éves fiatal ember, aki hasonlít az anyjához; és az anyja szép asszony még hajlottabb korában is. Tehát a fiú, aki hasonlít az anyjához, szintén esinos fiatal ember. *Zaccóni* érdekes, sápadt arca és a csinos-ság megvolt. Amikor szöke parókájával, csupasza borotvált képével megjelent a színpadon, egyszerűen megnyerte a közönség szimpatiaját. A fiatal és csinos *Oswald* állott: előtűnt, amilyenek ezt az alakot elképzelték a darab olvasása közben.

Novelli külseje nem adja meg ezt az illúziót. A mozgékony, széles, erős ábrázalon nincs meg a fiatal-ság, nincs meg a csinos-ságnak az a kel-leme, amit még a paralizis rombolása sem tehet semmivé. Novelli nem használ szöke parókát, hanem a maga ébenfekete haival jelen meg, bizonyosan azért, hogy ebben se hasonlítson híres versenyző kollégájához. Ez magában véve csekély-ség, de mivel a *Kisértelek* norvég darab s benne szereplő alakok a skandináv typut képviselik: *Zaccóni* szöke-sége stíluszerűbb; teljesebb illúziót kelt, mint a *Novelli* olaszos feketesége.

Már most, amennyiben a színész főbravúrja itt az agylágyulás fokozódó tünetjeinek a bemutatásából áll: *Zaccóni* ezeket a tünetjeit (csodálatosan gazdag részletességgel tüntette föl. Az agybetegség irtoztos és feltartóztatlan fejlődése benne volt fátyolos né-zésében, tétova, mecsukló járásában, ideges kitérő-sében, folytonos nyelvbölgésében, minden mozdulat-ban. Pontosabb és rémitőbb hűséggel nem lehet színpadra vinni a paralizis progresszívát.

Novelli, aki éppen a részletesség nagy mestere s aki *XI. Lajosban* a beteg test vergődését és vonaglását utólrhetetlen virtuozitással játssza meg: a darab két első felvonásában lemondott a paralitikus tünetek sürű alkalmazásáról. Sokkal erősebb és egész-ségesebb volt, mint a *Zaccóni* *Oswaldja*. Járása is bizo-tosabb, beszédében is több a folyamatos-ság. A mikor a második felvonásban a pezsgős üveget bontogatta és amikor töltött a palackból: keze nem reszketett és nem üntötte a folyadékot a poharak mellé. A hirtelen meg-szédülések, a támoltyások, a bizonytalan kéz-nyuj-tások is hiányoztak. Ha *Novelli* akarta volna, ezeket a részleteket mind megcsinálta volna, mert inven-cióját gazdagnak tudjuk előbbi vendégjátékaiból. Mindezt szándékosan mellőzte. Nyilván az volt a felfogása, hogy *Oswald* betegsége ebben a két felvonásban még csak gyöngén jelentkezik és erősebb színezésre nem szorul. Ez a felfo-gás jellemző a nagy művész önállóságát, de ta-gadhatatlan, hogy a *Zaccóni* részletesebb a darab két első felvonásában meghatóbb, szenzációsabb be-nyomást tett a közönségre.

Novelli minden erejét a harmadik felvonásban koncentráta. Örültségét egy iszonyu rázkódás rémes gyorsasággal idézi elő. Attól a perőtől kezdve, amikor anyjától megtudja, hogy Regina a testvére: lap-pangó kórsága ijeszto ugrással szökök a delirium csuospontjára. Ez a végső jelenet hatalmas volt. Amikor a karszökeba leroskadott és egy vásot gyermek akaratosságával torkaszakadtából kiba-báta, hogy adják oda neki a napot, — majd a vad, örült kiabálás tompa hörgésbe, bamba sutto-gásba ment át: ez a jelenet megfogaztatta bennünk

a vért. Itt a Novelli óriás ereje fölébe kerekedett a Zaccocini remek számításának.

Rám különben az egész alakítás azt az impressziót tette, hogy Novelli roppant kvalitásainak ez a szerep esékely. Itt az aprólékos és finomabb részletezés van helyén, itt a légy és megható elem a fő; és ebben az elemben a Zaccocini gyöngyödébb kaliberű művészete könnyebben, biztosabban mozog, mint a Novelli hatalmas, borzalmasan tragikus vénája.

Novellit ma is viharos tapsokkal és számtalan kivívással ünnepelték. Környezetéből Aliprandi aszszonyt tapsolták legmegelőbben, aki az anyát játszotta s akit Salirini társaságából ismer a budapesti közönség.

A. E.

Novelli Ermete a Budapesti Ujságírók Egyesületétől a mai előadás alkalmából díszes ezüstkoszorút kapott. Az első felvonás után Czikkay Lajos, Szalmári Mór, Lyka Károly és Diósy Béla tagokból álló küldöttség nyújtotta át a koszorút a nagy művésznék és Lyka Károly tolmácsolta olasz nyelven az egyesület halálját. Az ezüst koszorúra ezt a felírást vésték: A Ermete Novelli seguio di devota ammirazione la „Societa dei Giornalisti di Budapest.“ 1900. V. 12.

MŰVÉSZET.

□ A Nemzeti Szalon tárlatának megnyitása. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter ma délelőtt meg a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatát. A miniszter dr. K. Lippich Elek miniszteri osztálytanácsos kíséretében jelent meg és fogadásán ott voltak: Hoek János országgyűlési képviselő, a Szalon alelnöke, Kardos Gyula igazgató, Ritsa Miklós titkár, Baumann és Regele választmányi tagok, továbbá Hammersberg Jenő koronagyűlés, Visontai Soma országos képviselő s a kiállítók közül Zemplyni Tivadár, Rubovics Márk, Herrér Cézár, Lechner Ödön, Zilzer Antal, Boemm Rita, Gajdusék Erzsé, Ernst Lajos, Bay Alajos és mások. Wlassics miniszter Hoek János kalauzólása mellett végignézte a tárlatot. Elmélyedve nézte a Munkácsy képeit és rendkívüli elismeréssel szólott László Fülöp pápa-képeiről. A kiállítók közül többeket bemutatott a miniszternek, aki közel egy órát töltött a tárlaton. A kiállítás holnap, vasárnap reggel nyílik meg a nagyközönség számára, két hétig lesz nyitva, azután elviszik Anadra.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ A Magyar Génusz Munkácsy-száma. A Magyar Génusz című hetilap Munkácsy Mihály halála alkalmából külön füzetet adott ki, amely a nagy művész sok képét mutatja be reprodukcióban. A szöveg részt a magyar irodalom és közélet kitünőségeinek irásából állította össze a szerkesztőség. Versten és prózában ünneplik legjelesebb embereink az elhunyt géniusz. A gazdag szövegből mutatványul álljon itt e néhány részlet:

Adja a Gondviselés, hogy azok a könyvek, amiket a nemzet géniusza nagy veszteségünk felett hullatott, megtermékenyítsék a nemzeti élet talaját és áldást és dicőségét hozzanak a nemzetre.

Széli Kálmán.

Munkácsy nemcsak világhírűvé tette a magyar festészetet, de egyszersmind bebizonyította azt is, hogy semmiből, értéktelen eszközökkel mily óriás értéket képes teremteni egy nagy szellem erkölcsi ereje.

Hegedűs Sándor.

A lángész fatuma, hogy a láng megemészti az ést.

„Boldogok az együgyűek, mert övék a menyország” — de a lángészé a halhatatlanság itt e földön.

Dr. Jókai Mór.

A „Magyar Génusz”-nak Munkácsy Mihályról csak annyit mondok, hogy Munkácsy Mihály maga is az volt, ami ennek a folyóiratnak a címe: „Magyar Génusz”. Még Miltonjában, Mozartjában is megvan a magyar földszag, amint Petőfi „Apostol”-ában s Arany „Walesi bárdok”-jában is beünneplétek az a varázslatos valami, ami csakis magyar lélekben honolhat.

Vései József.

Dicsővé tette lángész, akarat, S a legnagyobb művész magyar maradt. Meg is becsültük és szokás szerint: Holt-testét birkunkba vetjük, Országra szóló gyászt adtunk neki És nagyszerűen eltemettük!

□ Modern pszichológia. Píker Gyula egyetemi tanár nemrég befejezett könyve: Az ideg- és lelki élet alaptörvényei most jelent meg Német nyelvben.

EGYESÜLETEK.

(A fővárosi VIII. kerületi Józsefvárosi-kör) ma este fél hét órákor tartotta a feloszlott józsefvárosi polgári kör beleolvadása óta első közgyűlését a tagok rendkívüli érdeklődése mellett. A közgyűlésen Kanovics Béla alelnök elnökölt, az évi jelentést pedig dr. Kiss József titkár terjesztette elő.

Az évi jelentés felemlíti, hogy a feloszlott józsefvárosi polgári kör (nemzeti párti) tagjai nagyrészt beléptek a körbe és így a kör a kerület békésebb fejlődését inkább előmozdíthatja. A kör helyiségeit ennél fogva tetemesen kibővítették úgy, hogy a felszaporodott tagszám mellett is a kör helyiségei minden kényelmet nyújtanak. Dr. Ebnér János gondnok a beteg Michl Alajostól átvette a pénztárosi teendőket és a gondnoki teendőket Simonovits Béla végzi. A fuzó következtében az elnökség és a tisztikar lemondott, hogy kellő helyet juttassanak a jellemzőt kör tagjainak. A számadások előterjesztését követően a régi tisztikarnak megadták. Azután a választásokat eljuttatták meg. Közfelkiáltással Császár Jenőt választották meg elnöknek. Alelnökké lettek: Kanovics Béla és Novák Sándor (új), gondnok: Simonovits Béla (új), pénztáros: (új), dr. Ebnér János, titkár és jogügyi tanácsos: dr. Kiss József, kir. közjegyző és könyvtáros: Tölgyi Gyula. Ezenkívül választottak hatvan választmányi tagot, köztük van Hegedűs Sándor, Heltai Ferenc, Borzevicsy Albert, Horánszky Nándor stb. Azután Császár Jenő, a kör új elnöke megtartotta székfoglalóját, melyben kiemelte, hogy a fuzó következtében a kerület békésebb folytathatja a munkáját és a kör ezennel még többet foglalkozhat a közügyekkel. Majd összehívására buzdította a kör tagjait. A közgyűlés zájós helyiséssel fogadta az elnök beszédét, mely után társas vacsora volt, amely a legvidámabb hangulatban folyt le.

(Az Országos Kisdövény-Egyesület) ma délután 5 órákor tartotta közgyűlését Tisza Kálmán alelnöklettel. Tisza Kálmán rövid megnyitói beszéd után Nagy Gábor egyesületi titkár olvasta fel az évi jelentést, amely elsősorban a mult évi szeptember 13—17. napján tartott II. gyermekvédő kongresszus eredményéről számol be. A jelentés szerint Magyarországon 1,038,818 ovokételek korban levő gyermek közül csak 202,861 jar ovódába. Az ország területén a mult évben volt rendez ovóda 1221, állandó menedékház 208, nyári menedékház 998, összesen tehát 2427 gyermekvédő intézet, vagyis 122-vel több, mint 1898-ban. Az alkalmazott kisdövényök száma 2516, ezek közül 77 férfi, 2439 nő. Tisztán magyar nyelvű ovodák száma 2070.

SPORT.

□ A versenylovak állapota. A versenyistállóban lassan, de még mindig terjed a szájbetegség. Eddigél, mint értesültünk, a Péchy-Uchtritz istállókon kívül a Dreher istállóban pusztít erősen, de újabbban kezdődik a baj a Szemere és Springer istállóban és Richards trainer lovai közt.

□ Attila. Attiláról, az egyik Derby favoritról az a hír volt elterjedve, hogy Alagra vilték gyógykezelés véget. Attilát már talán hullának is tartotta sok kétségbeesett plunger, de megnyugvásukra konstátálhatjuk, hogy a jeles három éves Budapestben van, a körülményekhez képest egészen jó állapotban.

□ A királydíj eredményéről leggyorsabban a Telefon Hírmondó után értesülhetnek mindazok, akik bármely okból nem mehetnek ki a versenyterre. A Hírmondó a versenyek eredményéről már d. u. 4 órált kezdve olvasat fel részletes eredményt, minden felolvasás riadójel előz meg.

Tavaszi lóversenyek.

Negyedik nap.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 12.

Tekintve a beteges állapotokat a versenylovak közt, jól sikerülne mondható a kancaidj mai napja. Lovak elég szép számmal álltak ki, s különösen maga a kancaidj volt változatos és izgalmias, mint az utóbbi években mindig. A favorit Culture, mint megjelöltük, csakugyan verseretét szenvedett s a mint megjelöltük, Quota és Sellő voltak a legerősebb ellenfelei; de míg Sellő az utolsó pillanatban előre törve győzött, addig Quotával a harmadik helyre holtversenyt futott Culture. Második a nagy outsider Miss Duncan, Sellő istállótlársa lett, de azt hisszük, hogy ő volt a field legjobb lova s ha az istálló nem Sellővel akart volna nyerni, hanem kilovagolják a versenyt, akkor Miss Duncan nevéhez fűződött volna az idei Kanca-dij. Sellő győzelme különben nem volt meglepő, mert az idén sokat javult s előző futásával is rászolgált a versenyre, amikor nem kisebb talentumot vert, mint Garabonciást, a Nemzeti Hazafi-dij nyertjét. Culture máskülönbön könnyű nyerdnek látszott a távoslopnál s egyszerre mintha megállt volna. Lovasa, Hysans, sem elég energikus többé s e mellett a Springer-istállóban is kezdődik már a lovak tárvánvos betegsége.

Szenzációs esemény nem volt ma egyéb egy sem, legfeljebb egy szomorú epizód a kétéves versenyben, amely korai halálát okozta egy tehetségesnek ígérkező kétévesnek, Borosnak. Blaskovich Ernőnek lett volna hivatalos Boros babérokat szerezni, de az említett versenyben, éppen amikor kemény ellenfélnek látszott, bealagloppozott szomszédjának a patájába. Elbukott lovasával, Segrottal együtt, de míg Rumbold utódjának nem esett baja, a ló lábát törte. Mindjárt meglőtték, csak az a kár, hogy kissé feltélesen, mert a szerencsétlen Boros még a hetedik versenyenél is kapálódzott odakint a pályán.

Sellő, Gondi és Solaro érkeztek be ma típjünk közül, két versenyben pedig nem futottak a mi jelöltjeink. Itt adjuk a mai eredményeket:

I. Welter-Handicap. Távolság 1400 méter. Díj 3000 korona. Egyedi Arthur Refordja (Barker) első, Testőr (Wilton) második. Canterbury (Adams) harmadik, azután: Bence, Refucer, Avar II., Contrás, Álom, Táblabíró, Bosszu. Itélet: Nyakhosszal könnyen első, ötöngyed hosszal harmadik. Totalizátor 10: 239. Helyrefogadások: I. 50: 207, II. 50: 85, III. 50: 148.

II. Háromévesek államdíja. Távolság 1600 méter. Díj 4000 korona. Gróf Károlyi István Count Nicktje (Gilebrist) első, Catcher (Canlonor) második, Boldog (Black) harmadik, azután: Buluwayo, Faust, Arana. Itélet: 2 hosszal könnyen első, 4 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 53. Helyrefogadások: I. 50: 127, II. 50: 109.

III. Kanca-dij. Távolság 2000 méter. Díj 20,000 korona a győztesnek, 3000 korona a 2-iknak, 1500 korona a 3-iknak. Báró Harkányi János Sellője (Wilton) első, Miss Duncan (Poole) második, Quota (Bulford S.) és Culture (Hysans) holtversenben harmadik; futottak még Lili, Du nur, Miss Jeannie, Carma. Itélet: Küzdelem után nyakhosszal első, 3 hosszal holtversenben harmadik. Totalizátor 10: 53. Helyrefogadások: I. 50: 72 (az elsőre), II. 50: 122 (a másodikra) III. 50: 61 (Quotára) és 50: 57 (Culture-re).

IV. Ivadék-verseny. Távolság 2400 méter. Díj 6000 korona. Mr. Sitton Gondtja (Poole) első, Titok (Wilton) második, Vitzli-puzli (Adams) harmadik; futottak még Jerome és Inca. Itélet: 4 hosszal igen könnyen első, 2 hosszal harmadik. Totalizátor 10: 18. Helyrefogadások I. 50: 61 II. 50: 85.

V. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona, távolság 1000 méter. Ferdinandy B. Birije (Walasek) első, Hippocrates (Adams) második, Tricolor (Huxtable) harmadik. Futott még Boros, Galeotto, May-Gucen, Bizay, Pamulus. Biró itélet: három hosszal igen könnyen első, nyakhosszal harmadik. Totalizátor 10: 28. Helyrefogadások 50: 67 I., 50: 70 II. és 50: 120 III. — Boros elbukott és lovasát levette (Segrot). A lovas kistoku agyrázkódást szenvedett; a ló lábát törte; a helyszínén agyonlőtték.

VI. Eladók versenye. Távolság 1000 méter. Díj 2000 korona. Báró Königswarter H. Solaroja (lov. Walasek) első, Esparsette (Nagy) második, Mégis (Imre) harmadik; futott még Arseno, Baltvár, Illusion, L'Astro. Itélet: Erős küzdelem után 1/2 hosszal első, 2 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 42. Helyrefogadások: I. 50: 70, II. 50: 82, III. 50: 77.

VII. Kétévesek versenye. Távolság 900 méter. Díj 3000 korona. Gróf Degenteld Imre Csallagja (lov. Witton) első, Spitzbub (Park) második, Perlasz (Cleminson) harmadik; futott még Csitt, Szeffű, Sónaj, Mary Diamond, Cio, Bruce Lowe. Itélet: 3 hosszal igen könnyen első, 8 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 67. Helyrefogadások: I. 50: 78, II. 50: 66, III. 50: 67.

Holnap dől el a meeting legszebb s az egész versenyestendő leghíresebb versenye: a 114,000 koronás Királydíj. A lóbetegség egy kissé megcsappantotta a résztvevők számát, de azért a starthoz elég sok lovat várunk, névszerint a következőket:

Pilátus	lov.	Adams
Incoroyable		Wilton
Sternbusk		Cleminson
Sobri		?
Galifard		Hysans
Cid		Gilebrist
Kartal		Bulford
Zászlós		Black
Prodige		Segrott
Estók		?

Ezek közül abszolút semmi kilátása csak Estóknak és Sobrinak nincs. Prodige még nem mutatott semmit, de otthon nagyra tartják, már pedig ha jobb, mint az istállójából ma futott Count Nicky, akkor nem tudjuk, nem ő-e az idei Király-dij nyerője. Az idősebbeknek nem igen adunk chancoot. Galifard, Zászlós és Cid ugyan nagy lópotentátumok, de azt hisszük, hogy a Király-dij általában nem kedvez az idősebbek évjáratának. Kartalnak és Sternbusknak sincsenek valami rózsás kilátási ellenben Incroyable és Pilátus olyan lovak, amelyek kétségkívül legelől lesznek a versenyben. Különösen bizunk a Kanca-dij mai eredménye után Incroyableben, mert az ilyen beteges lóvilágban igen sokat tesz az istálló pillanatnyi dispoziója. Azt hisszük, hogy a verseny Incroyable, Prodige és Pilátus közt fog eldőlni.

A holnapi nap típjét itt adjuk:

I. Karmester—Mordány.

II. Esparsette—Próba.

MÓKA BÁCSI MÉSÉI.

A csodálatos hajó.

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is tul volt, volt egyszer egy király, annak volt egy gyönyörű lánya. Hanem hát hiába volt ez a lány olyan gyönyörű, mégis sok bánata volt tőle az apjának, mert senki, de senki se látta nevetni.

Nagy bánatában kidoboltatta a király az egész országában, hogy aki a lányát megneveteti, az elveheti feleségének, meg ráadásul a fele királyságot is megkapja.

No iszen jött erre a kastélyba boldog, boldogtalan, herceg, gróf, báró, egyik furesább fiúrát csapott a másiknál, mind meg akarta nevetetni a királykisasszonyt, de hiába.

Volt az országban egy szegény ember, annak volt három fia, kettő okos volt, egy meg bolond. Mikor meghalották a nagy dobolást, azt mondta a két okos:

— Édes apánk, elmegyünk, megnevetetjük a királykisasszonyt.

— Jól van, csak menjetek.

Ávval föltarisznázott a két okos; hust, bort, kenyeret kaptak az apjuktól az utra, a fejszéküket is magukkal vitték és kimentek az erdőbe. Itt mindegyik két mosófát csinált magának. Amint javában dolgoznak, odajön hozzájuk egy öreg-öreg ember és azt mondja:

— Adjatok egy kis vizet!

— Vízünk nincs, borunk van, de abból nem adunk.

— Hát adjatok egy kis hust, egy kis kenyeret.

— Az magunknak is kell.

Bizony nem adtak neki semmit. Az öreg elment s mikor a két okos készen lett a mosófákkal, elindultak a királyi kastélyba. Itt odaálltak a királylány elé, összeütözték, veregették előtte a mosófát, illegettek-billegettek magukat, félrehúzták a szájukat, de a királykisasszony csak nem nevette el magát. Ugy verték ki őket a kastélyból.

Megy haza a két okos nagy szomorúan, elmondják, hogyan jártak. Pölrucant erre a bolond:

— No, ha ti nem nevetétek meg, majd megnevettem én!

— Te nevetetted meg, te bolond! No csak azt lesd!

De a bolond így, úgy, hogy ő bizony elmegy. Utóljára eleresztette az apja. Csak vizet meg kenyeret adott vele az utra, de a bolond nem sokat törődött vele, hanem fogta a fejszékét és kiment az erdőre.

Alighogy odaér, eljébe toppan az öreg-öreg ember:

— Édes fiam, adj egy kis vizet!

— Itt van, öregapám, akár mind megihatja.

Ívott is az öregember s mikor már jóllakott vízzel, azt mondta:

— Édes fiam, adj egy kis kenyeret is!

— Itt van, öregapám, akár mind megeheti.

— No, édes fiam, jótét helyett jót várj. Mi járatban vagy?

— A királykisasszonyt akarom megnevetetni.

— Nehéz dolog az, édes fiam, hanem csak fekdűljél le, aludjál.

Lefeküdt a bolond, el is aludt s míg aludt, az öregember egy szép hajót csinált és a hajónak mind a két végére egy-egy vadgalambot tett.

Mikor ez megvolt, fölkelte a bolondot és azt mondta neki:

— Ez a hajó olyan hajó, hogy vizen, földön mindenholo magától elmegy, ahová csak akarod. Neked adom, ülj bele.

Beleült a bolond s az öreg ember azt mondta:

— Most csak menj. Majd az uton előtalálsz négy embert, kérdezd meg tőlük, mi a mesterségük és ültasd őket a hajóba magad mellé.

Megköszönte a bolond az öreg ember ajánlatait, jó tanácsát és elindult. Ment, ment erdőn, vizen, hegyen, völgyön keresztül, egyszerre csak meglát egy embert. Kérdezi tőle:

— Mi a mesterséged?

— Messzelátó.

— Ülj ide mellém!

— Beleült a messzelátó a hajóba, mentek tovább ketten. Mentek, mentek, meglát a bolond egy másik embert. Kérdezi tőle:

— Mi a mesterséged?

— Jöllövő.

— Ülj ide mellém!

Föül a jöllövő is, mentek tovább hárman. Mennek, mennek, megint meglát a bolond egy embert. Kérdezi tőle:

— Mi a mesterséged?

— Jöllfutó.

— Ülj ide mellém!

Föült a jöllfutó is, mentek tovább négyen. Mennek, mennek, megint meglát a bolond egy embert. Kérdezi tőle:

— Mi a mesterséged?

— Szélfújó.

— Ülj ide mellém!

Föült a szélfújó is, mentek tovább ötven. Mennek, mennek, erdőn, vizen, hegyen, völgyön keresztül, utóljára rájuk esteledett. Szerencsére értek egy kocsmat, ott megálltak és szállást kértek éjszakára.

A koresmárosnak volt két lánya, egy tizenhat, meg egy tizenhét esztendő. Ezeknek szörnyen megtetszett az a két galamb, amelyik a hajónak a két végében volt és gondolták, ha majd mindenki aluszik, ellopják.

Ejfel csakugyan fölkelnek, nagy lassan odalopózkodnak a két vadgalambhoz és megfogják. Egyszerre csak úgy érzik, hogy odaragadt a kezük.

No iszen megijedtek! Akárhogyan próbálkoztak, nem tudtak elszabadulni, ott maradtak öltözetenül egész éjjel.

Réggel fölébred a bolond, meglátja a két lányt a galambok mellett. Elnevette magát, beleült a név társával a hajóba és azt mondta:

— Ha úgy szeréteitek a galambjaimat, most csak gyertek velem!

Ávval megindult a hajó, a két lány a galambokhoz ragadva szaladt mellette. Elmennek egy ház előtt, ott egy asszony éppen kenyeret süttött. Meglátja a hajót, a hajó mellett az öltözetenül szaladó koresmáros lányokat. Kapja magát, kifut utánuk azon kovászosan az utcára, rájuk út a sötétlappal és azt mondja:

— Nem szégyenlítek magatokat, hogy ilyen pőrén szaladgáltok az utcán?

Rájuk akar még egyet huzni, akkor veszi észre, hogy a sötétlappát odaragadt a lányokhoz, ő meg a sötétlappához. Hej, de meg volt ijedve! Rugdalózott, kapálózott, de nem használt semmi, velük kellett menni.

Mentek, mentek erdőn, vizen, hegyen, völgyön át, utóljára odaértek a királyi kastély elé. Már meessziről meglátták a csodálatos hajót, mind odaszaladtak az ablakhoz, odaszaladt a királykisasszony is s mikor meglátta a hajó mellett az öltözetenül szaladó lányokat, meg a kapálózó, rugdalózó kovászos asszonyt a sötétlappát végén, úgy elnevette magát, hogy még a könnyje is kicsordult a szeméből.

Meglátta a bolond, hogyan kacag a királylány és elkialtotta magát:

— Királyi felségem, enyém a lánya meg a fele királysága!

Rémülten röstelkedett a király, hogy a lányát a bolondnak adja és azt mondta:

— Csak akkor lesz a tied a lányom meg a fele királyságom, ha még egy próbát teszel.

— Aztán mi lesz az a próba?

— Semmi egyéb, hanem van nekem egy kanári madaram, azt szabadon ereszttem. Ha akárhogyan meg tudod fogni és elevenen ide rendel hozzám, meglesz a kívánságod.

Ávval szabadon is eresztette. A madár elröpült messze, messze, senki se látta, hogy hová. Vakarta a bolond egy kicsit a füle tövét, de aztán odaszólt a messzelátónak:

— Messzelátó, hol az a madár?

Nézett a messzelátó, nézett, nézett jó darabig, utóljára azt mondta:

— Ott van a zöld erdőben, zöld erdő közepében, egy búkfa tetejében.

— Jöllövő, meg tudod-e löni, hogy életben maradjon.

Célzott a Jöllövő, célzott jó darabig, egyszer csak elpattantotta a nyílát.

— Meglöttem éppen a szárnya töviben.

— No Jöllfutó, most csak fuss hamar utána, hozd ide!

Kétszer se mondatta ezt magának a Jöllfutó, neki iramodott s úgy elfutott, hogy egy szem-

ment, de aztán megint csak irányt változtatott s a vár felé ment.

A vársánc előtt Tidemanddal találkozott, aki egy sötét ház ajtaja előtt állott. Csak úgy állott, nagyon esendően s a szemét mereven egy pontra szögezte. Ugyan mit kereshetett itt ilyenkor?

Ole melléje lépett. Csodálkozva néztek egymásra.

Igen, csak séta. Kis, nagyon rövid séta csak, véletlenül kerültem ide — mondta Tidemand zavartan, még mielőtt köszönt volna.

— De hála Isten, hogy te is itt vagy Ole! Hát visszajöttél? Isten hozott. Menjünk együtt.

Ole mosolygott s így szólt:

— Jó estét, András!

Tovább mentek. Tidemand még most sem tudott felocsudni meglepetéséből. Ilyesmí még sohasem történt vele, Ole haza érkezéséről semmit sem tudott. Otthon különben minden rendben volt most már, szorgalmasan dolgozott. Az üzletben semmi baj sem volt.

— És a menyasszonyod elutazott, — mondta — kikisértem a vasúthoz. Meg kell mondanom, igazán nagyon kedves menyasszonyod van. A koci lépcsőjén állott s látszott rajja, hogy meg van hatva s hogy fáj neki az elválás. Nedves volt a szeme, mikor rám nézett. Hisz különben te tudod, hogy milyen. Mikor elindult a vonat, kivettem a zsebkendőjét s felém lobogtatta. Igen, úgy állt ott egy helyben és a kendőjét lobogtatta csak azért, mert kikisértem a vasúthoz. Olyan kedves, olyan aranyos volt, igazán sajnálom, hogy magad is nem láttad.

— Nem vagyok már völgyény — mondta Ole tompa hangon.

Ole az irodája felé tartott. Késő éjszaka volt. Sokáig járt fel s alá Tidemanddal s minden elbeszélte neki. Most levelet akart írni Ágota szülőinek, tiszteletteljes hangon és mégis buszkén. Semmi szemrehányás.

(Folytatása következik.)

REGENY.

ÚJ FÖLD

Irtá: KNUT HAMSUN

(84)

Ójen, Irgens ifju kollegája sem szomorkodott. Nem volt ugyan nagy vagyona, sem ökre, sem szamara, de Ójen kevéssel is beírte s a jó emberek is segítettek neki. Igazságtalan lett volna, ha ezt el nem ismeri. Szegénysége közepette gyakran voltak örömei is; éppen ma is nagy öröm érte, egy dán kéziratgyűjtő irt neki s arra kérte, hogy küldje el az arcképét s az aláírását. Nos, ez nem volt valami igen nagy jelentőségű dolog, de mégis jólesett neki, hogy az emberek még nem feleddék el egészen. Ójen körülnézett a jelenlévők közt, mikor elmondta az esetet, a szemeiben az öröm tüze ragyogott.

Az urak szorgalmasan koccintottak; vigan voltak s aztán jó kedvvel távoztak. Először Irgens ment, utána Ójen. Jó éjszakát kívántak. Henriksen még mindig ott ült a helyén, meg sem mozdult. Norem is mozdulatlan volt, mint rendszeren, most is elaludt egy ülhelyében.

Ole egy darabig hallgatta az urak beszédét. Olykor-olykor bele is szólt. Csendesen maradt, fáradt volt, de izgatottsága elmúlt már. Valami keserűség szállta meg most a lelkét s az tette ilyen szótlanul. Most itt ült a Grandeban, köröskörül csupa részeg ember, Irgens mellette ült s talán örült a dadalának, melyet ő felelt aratott. Es Henriksen még sem állt fel és mégse mozdult meg és nem hagyta őket a faképnél. Nem, meg sem mozdult. Különben pedig, nem volt e tisztára mindegy, hogy hol töltötte el az órákat? Végre fizetett és távozni akart.

A pincér feltartóztatta.
— Bocsnát — mondta — a bor...
— Bor? — kérdezte Ole — én csak két korsó sört ittam.

— De a bor nincs kifizetve.
— Nines? Az urak nem fizették ki a borukat? Egy pillanatra lobbort vetett benne a gyűlölet s azt akarta mondani, hogy küldje el a számlát Thorahusba, hogy ott majd kifizetik.

De aztán mégis csak inkább azt mondta:
— En nem ittam bort, de azért ha kell, hát megfizethetem.

Kivettem a pénztárcáját.

A pincér feesegni kezdett s a különböző vendégek szokásait boncolgatta. Hogy bizony vannak olyanok, akiket mindig szemmel kell tartani, különben nem fizetnek és kionsonnak az ajtón. Kerem, én nem mondom, hogy most is ilyen esetről van szó, nem. A költők és művészek nagyon becsületese emberek s különösen a költőkre nem lehet panasz. Hogy oh ő ismeri őket, tanulmányozta őket s kitanulta a módját, hogy miképpen kell velük bánni. Egyszerűen úgy áll a dolog, hogy minden írónak van valami különös tulajdonsága, amelyet az embernek számba kell venni, ha egyszer pincér. Meg kell szokni ezt a tulajdonságot és arra kell gondolni, hogy az ilyen embernek tele van a feje mindenféle gondolattal és így éppen sárga sem szabad csodálkozni a felett, ha olykor elfelednek fizetni. Hiszen olyan sokat gondolkodnak és olyan sokat tanulnak ezek az emberek, nem esoda, ha figyelmüket elkerülik az ilyen jelentéktelen dolgok. Azután meg tudja az ember, hogy mindig akad valaki, aki fizet helyettük, szivesen fizet, csak szólni kell s már...
Ole fizetett és elment.

Ugyan mit csináljon most otthon? Lefeküdjön? Aludjon? Hja az olyan könnyű dolog volna! A fedélzetén nagyon rosszul aludt, de azért még sem akart most lefeküdni. Az alvás nem oldja meg a helyzeteket — gondolta s befordult a leg-sötétebb utcák egyikébe. Egy darabig hazafelé

pillantás alatt senki se látta. Egy fertály óra se teltelt bele, már ott volt a kis kanári madárral.

— Királyi folséged, azt mondja a bolond, megvan a próba. Most már csak enyim a lánya meg a fele királysága?

Röstelkedett a király szörnyen, hogy a lányát a bolondnak adja és azt mondja:

— Bizony még nem a tied. Csak akkor kapod meg, ha még egy próbát teszel.

— Aztán mi lesz az a próba?

— Van nekem egy kétajtós nagy kemencém. Azt most elfüttetem. Mikor legjavában ég, ugorj be az egyik ajtón, aztán ugorj ki a másik ajtón. Ha ezt megteszed, tied a lányom meg a fele királyságom. Persze azt hitte, hogy majd odaég a bolond.

Mindjárt le is mentek a mennykő nagy kemencéhez. Elfütötték huszonegy órával s mikor javában égett bent a rémítő nagy tűz, azt mondta a király:

— No bolond, most ugorj be!

Vakarta a bolond a füle tövét, hogy ő hogyan ugorjon be ekkora tűzbe, de a Szélfújó odasugta neki:

— Megállj gazdám, hadd fujok egyet, aztán csak ugorj bele bátran.

Befújta a Szélfújó a kemencébe s egyszerre kétfelé szakadt benne a láng. A bolond szépen beleugrott az egyik ajtón, nagy lassan végig sétált a kemencében, mert egy csipetet se érte a láng s mikor odaért a másik ajtóhoz, kiugrott rajta.

Hej, micsoda csodálkozást tett a király, meg a sok nép, meg a királykisasszony, mikor meglátták a legényt. A kemencében oly szép lett, hogy csupa gyönyörűség volt ránézni, aranyos, gyémántos királyi-ruha termelt rajta és nem volt többet bolond, hanem okosabb, mint akárci fia.

A királyt majd megölte a nagy irigység. — Ejnye, azt mondja, de már csak én is beleugrom! Én csak sebb leszek mint ez a jöttment!

Avval beleugrott az egyik ajtón, de bizony nem ugrott ki a másik ajtón, hanem egy szempillantás alatt úgy összegegett, hogy még a csontja se maradt meg.

Erre a bolond lett a király, elvette a gyönyörű királykisasszonyt és sokáig boldogan éltek. — Ha meg nem haltak, most is élnek.

KÜLONFELEK.

A lányzsv.

Azt mondják, rejtély a lányzsv.
Egy örök — nagy titok:
Ha megfejtjük, akkor leszünk csak
Vidámak — boldogok.

Bohóság!... Ha nyitásra jössz is,
Lapot találasz benne' üresen
S véreddel kell felírni rá, hogy:
Szerettek kedvesem!

Horváth Elemér.

— A kínai császári udvarból. A kínai udvar még mindig zárkózott, csak ritkán szivárog ki belőle valami. Egy francia lap ír most egyet-mást kínai udvari dolgokról. Valóságos város tudvalegőleg a palota, amelyben rengeteg sok épületben helyezkedik el az udvar, a szeráj és az örség. A bennlakók minden szavát és mozdulatát szigorú törvénykönyv szabja meg. A császár ritkán mozdul csak ki helyiségeiből, amelyek mindegyikének más-más csodabogár neve van. Az „ég és föld vonatkozásainak” termében például audienciát ad, az „égi tisztaság” termében tisztviselőit fogadja, a „felebaráti szeretet és nyugalom” termében pedig pihen. Olyankor, ha a királynak korai gyümölcsre támad gusztusa, a főétkező előbb rálapoz a kalendáriumra és aggodalmas gondossággal kutatja benne, miféle gyümölcs kerülhet azon a napon a császár asztalára. Mert törvény írja elő ezt is. Ha valamire étvágya támad, lótnak-futnak az orvosok, hogy megállapítsák, mit és mennyit ehetik a menyfi. De még furább helyzetekre adnak alkalmat a disztribúciók. Egy jaspis-köböl való szobrokkal és márványoszlopokkal ékes roppant nagy teremben hosszú asztalokat állítanak fel. Legelsznek a császár érkezik, akit fegyveres testőrök kísérnek alacsony aranytornusára. Az udvar s az összes jelenlevők hasra vágódnak ezenközben. Ez az üdvözlésük. A császár leül, mire a főennuh hangosan pattant ostarával, így jelzi a nagy eseményt, különben a vendégsereg, amely orrával érinti a földet, nem tudná, mikor állhat föl. A bambuszfák mögé rejtett zenekar ráérez valami ünnepies indulóra, mire az étkezők kilenczer tédre borulnak, őszér meghajlítanak csuklóban térdüket és azzal egy drágakövekkel díszes, rengeteg értékű asztalt tolnak a császár elé. Akkor azután letakarják ezt az asztalt is, meg a ven-

dégeket is selyem terítővel, mire végre megkezdődik az ételök felhordása. Nagyszerű jelenet az, a mikor a menyfi inni készül. A főpohárnok félre veti zsinórral hímest köpenyét és térdén nyújtja oda a serleget a császárnak. Miközben a császár ajkához érteti a serleget, az összes vendégek mind nyugot felé fordítják fejüket, úgy bámulnak mereven maguk elé. Külömben csupán az uralkodó egészen közeli rokonnak van joguk ahhoz, hogy az ételket megízleljék, a többi vendégnek be kell érnie azzal a tisztességgel, hogy egyáltalán részt vehet a császár lakomáján. Így van aztán, hogy a császártól távol eső asztalok szélső teritékein gipszből vagy papirosból készült ételök pompáznak, mint akár nálunk némely szinpadon.

+ Vádbeszéd némely angol hölgyek ellen.

Mr. Treves, egyik legismertebb beszéde Angolországban a reform-klub ebédjén beszédet mondott, amelyben sok angol nőnek a háború alatt való viselkedését erősen elítélte. Ez a beszéd nagy izgalmat keltett; az angol lapok tele vannak tiltakozással, amelyek nap nap után szaporodnak. A Daily Mailnek egyik tagja ennek következtében fölkereste Mr. Trevest, hogy bővebb felvilágosítást kérjen tőle az angol nők megtámadása miatt. Mr. Treves a következőket mondta el:

— Hogy kijelentéseimet félreértették, azt nagyon csudálom. Hanem ha elmondom a dolgok állását Fokvárosban, akkor majd ítélet ön, vajjon volt-e jogom az erős kritikához. Fokváros akkoriban tele volt munkátlan hölgyekkel, akiknek legnagyobb része ahhoz a társasághoz tartozott, amely új szenczióikra éhesen jött Dél-Afrikába, hogy egy ünnepnapot csináljon magának. Fokváros szállói tömve voltak ezekkel a hölgyekkel, a kik, mint valami farsangi ezezőban nagyszabású mulatásnak engedték át magukat. A Mount Nelson Hotel a zsufolásig tömve volt velük, s ha egy beteg vagy sebesült tiszt jött a harc térről, hogy lakást keressen, a legcsekélyebb kihatása sem volt arra, hogy valami fogadót találjon magának. Ezeknek az előkelő fiatal hölgyeknek a legcsekélyebb sejtelmük sem volt arról, hogy Dél-Afrikában vannak, azon a vágyukon kívül, hogy a harc térről újabb élvezeteket és szencziókat szerezzenek. Hanem ez nem volt még a legrosszabb vonás az ő jelenlétükben. Ha megunták a rendes társas szórakozásokat, akkor kórházakat látogattak. „Mit csinálnak ma?” „Meglátogtunk a sebesülteket!” — volt a válasz s akkor megtámadták a kórházakat és zavarták az orvosokat. Irott engedélyeket mutattak előkelő személyiségektől, akiknek a tiszték nem tagadhattak meg semmit. A hölgyeket arra körüvezették és a sebesülteket megmutatták nekik. Voltak esetek, amikor sebesültek, akiket vagy féltucatnyi is megzavartak, elfordultak és feljajdultak: „Uram, Istenem, hát soh'sem lesz már nyugtom!” Mások egy katonarvos panaszkodott, hogy már késő van, alig nézhet meg a beteget a sok látogató hölgy miatt, aki látványosságnak aivta tele a kórházat. Csak ezekről a nőkről beszéltem, akik a háboruban beteges kíváncsiságukat akarták kielégíteni.

+ Villamoson a piramisokhoz. Az egyiptomi gulákról is lefoszlik egy-egy darabka ósromantika. Eddig csak gyalogzserrel, vagy tevé, öszvéren lehetett megközelíteni Faraó piramisait, most már fűrgő villamos vagonok siklanak a csuosos kolosszusok aljaira. A piramisokhoz villamos vasutat építettek, amelyet már átadták a forgalomnak. A vasutat, mely Kairótól a piramisok lábáig vezet, a kairói villamos közúti vasutársaság építette. A vonal a kas-el-nil-i hidnál kezdődik, azután 35 kilométer hosszúságban a Nilus mentén vezet és tizenkét kilométer ut után Gizéhnél eléri a piramisokat. Az aramot a föld fölött vezetik. A kocsik Westinghouse-félek, amelyek mindegyikén huszonegy kilométer sebességgel haladnak és így az utat tizenegyet perc alatt teszik meg. A gépészek és kocsivezetők arabok.

+ Fontaine lumineuse rizzsel. A technika előtt nincs akadály. A párisi kiállítás spanyol pavilonjának igazgatója a mór-teremben valami nagyon érdekes dolgot szeretett volna produkálni s Trouve mérnökkel végre egy Fontaine lumineuseban állapodott meg. De mikor a mérnök bemutatta a terv költségvetését, az igazgató ajándozott a miatt a nagy tömeg viz és pénz miatt, amely a szőköt létrehozásához szükséges. A spanyol nemzet pedig tudvalegőleg csak romantikus nagy multtal rendelkezik, ellenben ma szégyen. Az igazgató érdeklődött, nem tudná-e a mérnök olcsóbban is kiállítani ezt a szép vízi játékot. Nem lehetne-e például viz nélkül megcsinálni a dolgot. A mérnök nagy szemet meresztett,

de az ötlet szegét ütött a fejébe. Gondolkozni kezdett és végül csakugyan kisütötte, hogyan lehet előállítani a fontaine lumineuse viz nélkül. A minden-esetre zseniális mérnök a vízmedence alatt hatalmas ventilátort épít, amely egy eszövön át villamos fényt szór a magasba, hanem a medence vizmüve nem vizet, hanem egy rizsből és tarka papirdarabkákból való keveréket lövel ki, amelyet a villamos fény vakítóan megvilágít, s ezzel nagyon hasonlító tesz a fontaine lumineuse ragyogó vízjátékához.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, május 12.

Gabonázlet. (Goldmann és Engel jelentése a Budapesti Napló részére.) Az időjárás e héten változó volt, derült, meleg tavaszi idő, és borús, esős napok váltakoztak, mi mellett a csapadék is bő volt. A hét vége felé a hőmérséklet is tetemesen csökkent és élénk légáramlatok mellett hűvös volt. A vetések állásával mindazonáltal meg vannak elégedve és azok fejlődése jó, sőt a rozs és árpában konstátált károk is láthatólag javultak. A további időjárás lefolyása most mindenestre bevárandó lesz. A vizállás mérsékelt emelkedett. Külföldön az időjárás normális volt.

A külföldi piacok üzletmenetét illetőleg kevés újat közölhetünk. Az üzleti szituáció alig változott, mért a spekuláció továbbra is csak kevés hajlandóságot mutat az üzletlen részt venni, fogyasztók pedig szűkelegletükön felül nem vásárolnak. A forgalom ennél fogva korlátolt és habár a kínálat nagyban nem mondható, az árak mégis csak nehezen voltak tartathatók. Amerikában csak csekély változások voltak, az irányzat pedig, dacára a látható készletek csökkenésének, határozottan lefelé irányul. Prompt buza a mult héthez képest ca. 3 c, későbbi határidők 2 centtel olcsóbbak. Angliában egy vevők mint eladók tartózkodók maradtak és az árak inkább csökkenő irányzatot követtek. Ugyanolyan a helyzet Franciaországban is és buza úgy mint liszt is némileg olcsóbbak. A többi kontinentális piacokon a forgalom csekély, a hangulat csendes és az árviszonyok változatlanok.

Nálunk az üzlet hangulata csendes maradt és az árakulakásban nincs jelentékenyebb változás. Takarmányokké inkább szilárdabbak. A felmondások valamivel könnyebb átvételre találtak és e héten buzából 118.000, rozsából 2000, tengeriből 32.000 mm. szállítást jelentettek be.

Az üzleti hét részleteiről következőket jelenthetjük:

Buza lanyahe irányzatban indult. Egyrészt a nagymérvű felmondások és kedvező hírek, másrészt az ellanyhult határidőpánc a malmok teljes tartózkodásra bírta, míg az árutalajdonosok erős eladási hajlamot tanúsítottak és így az árak nagyon korlátolt forgalom mellett már az első üzleti napon cirka 10 fillért vesztettek. A forgalom az üzlet későbbi folyamán is minimális maradt, a kínálat azonban szintén lényegesen csökkent és minthogy másrészt a határidőjegyzések is — habár csak mérsékelt — javultak, az irányzat készáru iránt is barátságosabban alakult és a beállott árvesztések ismét pótolható volt. A hét végére a hangulat ismét csendes. A mult héthez viszonyítva alig van változás. Az összforgalom 70.000 mm., a hetihozatal 151.000 mm.

Rozs a hét kezdetével csak csekély érdeklődéssel találkozott és 5—10 fillérral olcsóbb árakon is csak nehezen volt elhelyezhető. Az üzlet további folyamán a hangulat azonban szilárdabba fordult, a kereslet különösen elszállítási célokra megelégnült és ismét teljes multibeli árakat, finomabb árúrt azon felül is fizettek. A fogyasztás állandóan tartózkodó maradt. Hejyben és helybeli paritásra 6.80—6.90 koronaig jegyzünk. Nyári származékok kezdetben szintén csak csekély figyelemben részesültek, több a kereslet eme relációkban is javult és 6.25 korona után Nyiregyháza, Debrecen paritásában 6.35 koronát fizettek. (Mindén 50 kg.-ként.)

Árpa (takarmányi s hántolási célokra) állandóan gyengén van kinalva és különösen hízalóknál talált jó keresletre. A gyárosok inkább tartózkodók voltak. Az irányzat szilárd maradt és az árak a mult héthez viszonyítva 15—15 fillérral emelkedtek. Minőség szerint gyárosoknál helyben 6.10—6.35, hízalóknál Lóbbányan 6.50 koronáig jegyzünk. Jó minőségű sörárpa állomásokon átvéve alig kerül forgalomba. (Mindén 50 kg.-ként.)

Zab mérsékelt kínálat és ugyanolyan kereslet mellett kellemebb irányzatú maradt és az árak néhány fillérral javultak. Prima aru hiányzik. Szin és tisztaság szerint 5.20—5.35, finom minőségű aru 5.40—5.55 koronáig jegyzünk helyben 50 kg.-ként.

Tengers kezdetben mérsékelt ráizetéssel szilárd irányzat mellett, kötések ellenében eszerlettett, több a hangulat esendőbbre fordult. Állomásokon átvéve a mult héthez viszonyítva néhány fillérral olcsóbban jegyeznek. Budapesti paritásra 5.65—5.70 koronáig fizetnek.

Olajmagvak: Káposztarepében (effektív aru) e héten nincs forgalom. Káposztarepében augusztusra,

mérsékelt az érdeklődés, kedvezőtlen jelentésekre kezdetben szilárdan 12.95 kor.-ig jegyzett, utóbb azonban ismét csendesebb, a hét végéig pedig újabb szilárd a hangulat. Ma 12.95—13.— koronán zárul. A mellékkekben jelentéktelen a forgalom; vad-repül 6.—6.50 kor., gomborka 10.50—11.50 kor., lenmag 13.—14.—, prima árú 16.— kor. is ér el névleg helyben.

Hévízesek: Babban e héten is alig volt érdeklődés, a kínálat korlátozott és az árak inkább csökkennek. Törpebaj Gyöngyöcsön 8.50 kor., Félégyházán 8.50, gombólyú Mohács 7.25, Zombor-Baján 7.25. Barnabab Kalocsán 7.25, tarkabab Nagy-Károlyon 5.—, Kendermag helyben 10.50—10.75 koronáig jegyez. Bükkyöny 7.—, 7.25 kor. Muharmag 7.—, 7.50 koronát jegyez helybeli paritásra, minden 50 kg.-ként.

A határidőpiacon a most lelojtot héten, különösen annak első napjában a kínálat kenyérmagvakban, amely cikkeket keltettek főképp érdeklődést, igen nagy volt, mi mellett a forgalom is kielégítő volt, mert vevők is jelentek. A hét vége felé azonban az időjárás hidegre fordult, úgy hogy sok helyről jelentettek fagyokat, ami a tavaszokat kártekonan erüti s ehhez képest az üzlet keze megváltozott. Megjelent a piacon Bécs is mint nagyvevő, ami az ártályomok gyors emelkedését elősegítette, ez azonban jóformán csak pillanatnyi volt, mert később ismét ellanyhultak a kurzusok csak azért, hogy ismét legyenek ok az emelkedésre. Takarmányemlék általában lefelé törekedtek.

A heti üzlet részletei a következők:

Buza májusra 7 K. 90 f., 7 K. 65 f., 7 K. 90 f., 7 K. 88 f., 7 K. 86 f., után 7 K. 88—84 f. zárul.

Buza októberre 7 K. 88 f., 7 K. 90 f., 7 K. 87 f., 7 K. 93 f., 7 K. 90 f., 8 K. 09 f., 8 K. 05 f., 8 K. 09 f., 8 K. 01 f., 8 K. 08 f., 8 K. 02 f., 8 K. 04 f. után 8 K. 04—05 f. zárul.

Rozs októberre 6 K. 94 f., 6 K. 92 f., 6 K. 98 f., 7 K. 06 f., 7 K. 03 f., 7 K. 09 f., 7 K. 11 f., 7 K. 06 f., 7 K. 09 f. után 7 K. 07—08 f. zárul.

Tengeri májusra 5 K. 66 f., 5 K. 70 f., 5 K. 61 f. után 5 K. 62—63 f. zárul.

Tengeri júliusra 5 K. 73 f., 5 K. 72 f., 5 K. 77 f., 5 K. 71 f., 5 K. 74 f., 5 K. 70 f., 5 K. 71 f., 5 K. 66 f. után 5 K. 68—69 f. zárul.

Zab októberre 5 K. 26 f., 5 K. 29 f., 5 K. 28 f., 5 K. 32 f., 5 K. 29 f. árfolyamok után 5 K. 29—30 f. zárul.

Káposztarepce augusztusra 12 K. 70 f. indult s a hidegrebb időre való tekintettel 12 K. 95 f.-ig emelkedett s 12 K. 90 — 13 K. zárul.

Kávó. (Belkő István kávényagkereskedő heti jelentése a *Budapesti Napló* részére.) A braziliai kőtecs és hó illetve jövő hó első felében járnak le, s mint értesülünk, a mostani hullámozó ár helyett egy kartell-szerű egységért skarnak behozni az olecsób fajokban. Finom árú még igen sok van, de erősen szilárd arábót ez ideig nem engedtek. Árak: Santos 54½, Good Average 49, Regular 46, Rio 66, Portorico 105. Transito Triest van nélkül.

Ipar és kereskedelem.

Kaszinók a hazai iparért. Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter az összes országos jellegű kaszinókhoz és szakegyesületekhez a helyi ipar támogatása ügyében felhívást intézett, melyben arra hívja fel figyelmüket, hogy helyiségek berendezésénél lehetőleg hazai és helyi ipartermékeket szerezzenek be, miáltal a hazai ipar versenyképességét fogják dokumentálni. Azon esetben, ha a kaszinók berendezésénél a külföldi iparcikkeket célszerűbbeknek és szebbeknek találják, forduljanak a kaszinók hazai iparosokhoz, akik versenyképesen fogják utánozni ezeket a tárgyakat is. Ezt a felhívást a miniszter avval indokolja, hogy a kormány iparfejlesztési tevékenysége egész sikert csak akkor arathat, ha a nagy közönség kellőképpen pártfogolja az immár minőség és ár dolgában is versenyképes magyar ipar termékeit.

A tőzsde elnökénél. Az *Országos Kereskedelmi és Iparcsarnok és a Magyar Terménykereskedők és Gyárosok Védőegyletének* közös küldöttsége tisztelgetni a *Kornfeld Zsigmond*-nál, a budapesti ár- és értéktőzsde elnökének történt megválasztása alkalmából. A küldöttség vezetői *Sándor Pál* és *Klein Gyula* a kereskedelmi körök örömet tolmácsoltak, hogy a legfontosabb kereskedelmi intézmény felére *Kornfeld* állott, aki egész munkásságát a magyar közgazdaságnak szenteli. *Kornfeld* elnök köszönetet mondott a megtiszteltetésért, és szükségességét hangsúlyozta annak, hogy a kereskedelmi körök váltivatno működjenek közte azoknak a felszeg állapotoknak a megszüntetésére, amelyeket az ország közgazdaságának rovására részben mas gazdasági körök támogatása, részben saját apatiójuk okozott és kijelentette, hogy egész erejét ez ellentétek elsimításának, a kereskedelmi körök mellé elismerésének és a kereskedelem felvirágoztatásának fogja szentelni. A küldöttség tagjai az elnököt záposztalosan részeltették.

Transylvánia. Déván gyümölcs és vetemény értékesítő és feldolgozó gyárak skarnak létesíteni Transylvánia cég alatt. Az életrelvő eszme erősen

közledek a kivétel felé. A gyár célja, hogy Hunyad megyében és Erdély egyéb részeiben a finomabb fajú asztali gyümölcsöt, de különösen a silányabb minőségűt jól értékesítse. Ez eddig nem történt és e tekintetben a gyár tehát szükségét pótol. A eszme élénk pártfogásra talált és az aláírások nagy száma következtében az alakuló közgyűlést már e hónap 20-ikán megtartják. A gyár az elsőrendű gyümölcsöt mint nyereséget, a többi gyümölcsféléket aszalás, belőzés, bor- és pálinkagyártás által értékesíti, valamint konzerveket is gyárt. A gyár, amelynek 300.000 korona az alapitőkéje, még az idén megkezdí működését. A vállalat élén gróf *Belten Miklós* áll.

A marhavásárpénztár. A főváros főpolgármesteréhez ma a következő sürgős indítványt nyújtották be:

Budapest székesfőváros közönsége által a budapesti marhavásárpénztár működő vásári pénztárral illetve az azt felállított három pénztárral az 1896. évi július 22-én 1007. sz. közgyűlési határozattal kötött szerződés 14. pontja szerint a hajtói (hajósári) és allattélgazdái teendők a szerződés pénztáratétek ki- zárlagos kezelésébe mint külön vállalat 3 (három) évre engedettek át. Ugyan e pont második bekezdése szerint e külön vállalatok a vásárpénztári szerződés érvénybe lépésétől számított három év letele előtt egy fél évvel mondanók fel, mivel különben ezeknek a külön vállalatoknak az időtartama a vásárpénztár iránt kötött szerződés egész idejére, vagyis még további hét évre érvényesek. Tekintve, hogy az említett felmondásnak folyó évi június végéig kell megtörténni és tekintve, hogy a vásárpénztári szerződés éppen fent említett rendelkezései azok, amelyek ellen egy a kereskedők, mint a tenyésztők részéről merült fel a legelső nagyon is indokolt panasz, — ennél fogva alólírott törvényhatósági bizottsági tagok indítványozzák:

mondja ki a közgyűlés, hogy fent körülírt felmondási jogával élni kíván és utasítja a tanácsot, hogy a vállalkozó három pénztárral kötött vásárpénztári szerződés 14. pontja alapján a szerződés 12. pontjában említett hajtói és a 13. pontban említett allattélgazdái teendők tekintetében felállított külön vállalatokat haladéknélkül és oly időben mondja fel, hogy e vállalatok 1900. december 30-ikán megszűnjenek. Budapestben, 1900. évi május hó 9-én. *Dr. Eulenberg Salamon, Kléh István, Polányi Géza, Veri Karoly, Steinhart Antal, Dobrovolsky Ágost, Némai Antal, idős Cséry Lajos, dr. Muschenbacher Béla, dr. Rosenberschky Ödön.*

Az aláírók azért tartották szükségesnek ez indítvány benyújtását, mert akadt egy ajánlattevő, aki a vásárpénztáránál olecsóbb díjtételeket és 10.000 forint bért is ajánl és a tanács mégis késlekedik a szerződés felmondásával.

Fizetéképtelenségek. A *bécsi Creditoren-Verein* a következő fizetéképtelenségeket jelenti: *Kronfusz Anna* vegyeskereskedőnő *Bécs*, *Mauthner Ignác* és fia cég *Veszprém*, *Bauer J. cég Új-Gradiska, Matyás Károly* kereskedő *Hejdu-Bözörmény*, *Pollák Henrik* kalapos *Brünn*, *Bogusz János* vegyeskereskedő *Bicsna*.

Szeszárak. A kontingens nyersszes ár *Budapestben* pénzben 37.50 korona, áruban 38.— korona, — *Bécsben* az irányzat valamivel szilárdabb. A nyersszes ár 41.60 korona pénzben, 42.— korona áruban.

A budapesti gabonátőzsde.

Budapest, május 12.

Mérsékelt kínálat és korlátozott vételkezdéssel mellett 12.000 métermázsas buza került a forgalomba nyugodt irányzattal 5 fillérral alacsonyabb árakon. Más gabonaneműekben csekély volt a forgalom.

Eladottak:
Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 81 k. 8 K. 40 f., 200 mm. 80.5 k. 8 K. 25 f., 350 mm. 80 k. 8 K. 35 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 35 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 79.5 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 8 K. — f., 200 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 78.5 k. 8 K. — f., 100 mm. 78.5 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 8 K. — f., 200 mm. 78 k. 8 K. — f., 100 mm. 77.5 k. 8 K. 05 f.
Fehérmegyei: 500 mm. 76 k. 7 K. 90 f., 300 mm. 76 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 75.5 k. 7 K. 85 f.
Pestmegyei: 200 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 300 mm. 79.5 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 8 K. — fillér, 100 mm. 78.5 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 78.5 k. 7 K. 85 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 77 k. 8 K. — f., 100 mm. 76.5 k. 7 K. 80 f.
Makói: 2000 mm. 77.2 k. 8 K. 25 f.
Hódmezővásárhelyi: 1000 mm. 77.2 k. 8 K. 30 f., 1000 mm. 77.2 k. 8 K. 30 f.
Ausztriai: 130 mm. 79 k. 7 K. 20 f.
Bácskai: 950 mm. 72 k. 7 K. 65 f.

Dunavidéki: 1000 mm. 72 k. 7 K. 65 f., Erdélyi: 500 mm. 79 k. 8 K. 65 f.
Rozs 3 hónapra.
 Rozs: 100 mm. 6 K. 85 f., Arpa: 500 mm. 6 K. 27½ f., 100 mm. 5 K. 85 fillér.
Tengeri: 250 mm. 5 K. 72½ f.
 Készpénzfizetés mellett.

A készrua hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Buza	kl ós	Szőr-fahím		Kiló	Kilogrammonként		
		8-10	10-12		te	te	
Dunavidéki	0	75	7.70	7.60	7	7.80	8.10
"	"	75	7.70	7.60	80	8	8.10
"	"	75	7.65	7.55	81	8.40	8.30
"	"	75	7.60	7.50	81	8.40	8.30
Fehérmegyei	0	75	7.40	7.40	7	7.70	7.90
"	"	75	7.40	7.30	80	7.60	7.80
"	"	75	7.40	7.30	81	7.60	7.80
"	"	75	7.35	7.25	81	7.50	7.70
Pestvidéki	0	75	7.20	7.10	7	7.50	7.70
"	"	75	7.20	7.10	80	7.40	7.60
"	"	75	7.15	7.05	81	7.30	7.50
Bánsági	0	75	7.10	7.00	7	7.40	7.60
"	"	75	7.10	7.00	80	7.30	7.50
"	"	75	7.05	6.95	81	7.20	7.40
Bácskai	0	75	7.10	7.00	7	7.40	7.60
"	"	75	7.10	7.00	80	7.30	7.50
"	"	75	7.05	6.95	81	7.20	7.40

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:
 Buza májusra . . . 7.85
 Buza októberre . . . 8.04—8.06—8.00—8.03
 Rozs májusra . . . 6.90
 Rozs októberre . . . 7.00—7.05—7.07—7.09—7.11
 Zab májusra . . . 0.—
 Zab októberre . . . 5.30
 Tengeri májusra . . . 5.61—5.62—5.60
 Tengeri júliusra . . . 5.68—5.69
 Repce augusztusra . . . ————

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:
 Buza májusra . . . 7.84 pénz 7.85 árú
 Buza októberre . . . 8.01 " 8.02
 Rozs májusra . . . ———— " ————
 Rozs októberre . . . 7.07 " 7.08
 Tengeri májusra . . . 5.62 " 5.63
 Tengeri júliusra . . . 5.68 " 5.69
 Zab májusra . . . ———— " ————
 Zab októberre . . . 5.30 " 5.31
 Repce augusztusra . . . 12.90 " 12.95

Délután fél 5 óraker zárul:
 Buza májusra . . . 7.78—7.79
 Buza októberre . . . 7.96—7.97
 Rozs májusra . . . 6.90—0.—
 Rozs októberre . . . 7.02—7.03
 Zab májusra . . . 5.05—5.06
 Zab októberre . . . 5.29—5.30
 Tengeri májusra . . . 5.60—5.61
 Tengeri júliusra . . . 5.66—5.67
 Repce augusztusra . . . ————

A budapesti értéktőzsde.

A mai értéktőzsde kezdettől végig lanya volt, ami kizárólag a bécsi tőzsde felette gyenge magartására vezethető vissza. Az összes vezető értékek ellanyhultak s lanyhán zárultak. A bányá- és vasártekek rohamosan hanyatlottak. A helyi értékek, főleg közüti, szintén jóval alacsonyabb árak mellett kerültek forgalomba.

A déli tőzsde több változás után végre fedezésekre, amelyeket a coulisse csökkentett, egy kissé javult s szilárdabban zárult.

A helyi piacon is némileg kedvezőbb irányzat lépett az üzlet folyamán előtérbe.

A valutapiac merevbe, **Az előtőzsde** hanyatló.
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 726.—728.—, Osztrák hitelrészvény 719.—723.25, Osztrák-magyar államvasut 633.50—637.50, Jelzálogbank 489.—490.50, Rimamurányi vasúti részvény 592.—601.50, Közüti vasut 620.50—624.— korona.
A déli tőzsde: eleinte lanya, később javult.
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 725.50—727.50, Osztrák hitelrészvény 720.25—721.50, Jelzálogbank 454.—456.50, Leszámitóbank 490.—490.50, Rimamurányi vasútrészvény 592.50—596, Közüti vasut részvény 620.75—628 korona.
Forgalomba került: Kereskedelmi bank részvény 2690.— Magyar asztali részvény 360.— Magyar vilamossági részvény 246 korona ártályammal.
Utőtőzsde. A 4 órai záratok maradt:
 Osztrák hitelrészvény 723.—, Magyar hitelrészvény 723.50, Leszámitóbank 490.50, Rimamurányi vasúti részvény 595.—, Osztrák-magyar államvasut 635.50, Közüti vasut 629.—, Villamos vasut 329.— korona ártályammal.

Foulard-selyem-ruha 8 frt 40 krtól **Henneberg G.** selyem-Zürichben. Cs. és kir. udvari szállító.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti eljegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar... korona, vörös aprószemű... korona, vörös erdélyi... korona, vörös búsági... korona, középszemű... korona, naraysemű... korona, Disznózsír: budapesti 57,50-58... korona, vidéki... korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki... korona, városi 4 darabos 47...-48... korona, 3 darabos 51...-52... korona, füstölt... korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 17,75-18... korona, 120 darabos... korona, 100 darabos 23,50-24... korona, 85 darabos 29...-29,50 korona azonnali szállásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 16,25-16,50 korona, 100 darabos 22,25-22,50 korona, 85 darabos 28...-28,25 korona. Szilvaiz: szlovéniai 18,50-19... korona, szerbiai 16,50-17... korona azonnali való szállásra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, május 12. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.)

Az időjárás jelentések a héten általában 80-ot jeleztek a normális hőmérséklet alatt s a meteorológiai intézet fagyot helyezett kilátásba az éjszakára. Ez azonban nem állott be. A gabonaneműekre nézve ez nem jelentett volna különben sem valami nagy veszelmét, ha csak túlságosan szigorú fagy nem következett volna be. A világpiacon az utóbbi napok időjárása az árakban nem okozott reakciót. Az észak-amerikai piacon az irányzat meglehetősen bágadt volt. Az itteni határidőüzletben e héten az irányzat szilárdult. A forgalom kedvezőenül alakult, különösen rozsról nézve. Buza és rozs őszre a múlt heti árfolyamhoz képest 8 fillért veszített s 8,21, illetőleg 7,41 koronán kelt. Zab 2-4 fillérral esett, tengeri és repce 5 fillérral gyöngült. Zárlatok maradtak: Buza május-juniusra 8,05-8,6, őszre 8,21, rozs május-juniusra 7,25-7,28, őszre 7,41, zab május-juniusra 5,48-5,50, őszre 5,65, tengeri május-juniusra 5,83, július-augusztusra 5,93, repce aug.-septemberre 13,05-13,15 koronán kelt. A készárak piacon a heti irányzat gyöngébb volt. Buza öt fillérel olcsóbb volt, mint a múlt héten. Elkelt: 79 kgr. 8,10 koronán Szegredről, 8,05 K. Nagy-Szombathól, 7,60 K. Szarváról, 79 kgr. tapolcsányi 8,30 koronán Bécsből, az északi vasutól, 78 kgr. 7,85 K. Érsek-Ujvárról, 77 kgr. 7,42 K. Balassa-Gyarmatról, 77,5 kgr. 7,60 K. Léváról, 78 kgr. 8,05-8,07 1/2 K. Csornáról. Rozs: Csehország eleinkébb részvételnél olcsóbb volt, különösen irányzattal kelt, jó fajtaban az árak tartottak voltak, kevésbé jók öt fillérral olcsóbbak. Fizettek 6,65 koronát Balassa-Gyarmatról, elsőrendű balassa-gyarmatiért 7,40-7,45 K. Marchegről, 75-76 kgr. győriért 7,60 K. Bécsből; elsőrendű szlovéniaiért 7,25-7,40 K. Stadiából, egyszerű magyar árúért 7,75 K. Bécsből. Tengeri 6.-6,05 K. Zab jól tartott, Magyar zab minőség szerint 5,60-6,30 K. Liszt javult, noha egyes malmok 20 fillérral lezártították az árakat. Korpa szilárdabb irányzattal kelt, mert hiány volt az árban.

A bécsi értéktőzsde.

Értéktőzsde gyenge az irányzat, külföldi áresészekre. Déli tőzsde javult Berlinre. Zárlat ismét valamivel jobb Berlinre. Párisra nagyon szilárd. Bécs, május 12. (Magyar értékek sárlata.) 4% aranyjárdék 116,85. Lisztai és szegedi kölesön sorsjegy 138,50. Magyar vasuti kölesön őszben 99,50. Magyar keleti vasuti állami kötvény 117,25. Magyar lezártított és pénzváltóbank 489,50. Rimamurányi vasút részvény 594.-. Magyar koronajárdék 92,25. 4% os Magyar földténem. kötvény 92,50. Magyar hitelbank részvény 726.-. Magyar nyeresémi köl-

csón sorsjegy 143.-. Kassa-óderbergi vasúti részvény 353.-. Magyar kereskedelmi bank 2885. Bécs, május 12. (Magyar értékek sárlata.) 4 2/3% papírjárdék 98,65. 4% os osztrák aranyjárdék 118,80. 1860-iki sorsjegy 135.-. Osztrák hitelrészvény 408.-. Angol-osztrák bank 285.-. Bécsi bankkezesület 515.-. Osztrák-magyar bank 1775. Déli vasút 110.-. Dunagőrhajósai részvény 694.-. Donányrészvény 298.-. Csezkéri és királyi arany 11,38. Német bankjárdék 118,30. 4 2/3% oszt. járdék 98,05. Osztrák koronajárdék 98.-. 1864-iki sorsjegy 202,25. Osztrák hitelintézet részvény 721,50. Unionbank 582,50. Osztrák Länderbank 444.-. Osztrák-magyar államvasút 632.-. Elbavölgyi vasút 474.-. Alpeji bányász részvény 516,50. 20 frankos arany 19,28. Londoni váltóár 242,72. Bécsi Tramway 339.-. Az irányzat gyenge.

Bécs május 12. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a záratok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 727.- Magyar hitelrészvény 727.-. Angol-Osztrák bank 287.- Bécsi bank-egyesület 516.-. Union bank 584.-. Länderbank 545.-. Osztrák-magyar államvasút részvény 635,50.; Lombard 110 25. Elbavölgyi vasút 478.-. Északnyugati vasút részv. 461.-. Donányrészvény 298.-. Rimamurányi vasút 595 50. Alpeji bányász részvény 517.-. Májusi járdék 98,65. Magyar koronajárdék 92,25. Török sorsjegyek 114,25. Német birodalmi márka 118,31. Napoleon d'or 19,28.

Külföldi értéktőzsdek.

Berlin, május 12. (Tőzsdei tudósítás.) Az amerikai vaspiacon érkezett kedvezőtlen jelentések hatás alatt a kőolaj- és bányarészvények a tegnapi német esti tőzsdék bágadt irányzata nyomán tovább is jelentősen bányagóttak. A többi értékpiacon a forgalom nagyon kicsiny volt. Az árfolyamok nagyobbára gyöngülést hajoltak. Bankok aránylag ártartók. Magánlezártított kamatláb 4 1/2%.

Berlin, május 12. (Zárlat.) 4 2/3% os papírjárdék... 4% osztrák aranyjárdék 98,75. Elbavölgyi vasút... Magyar koronajárdék 91,75. Osztrák-magyar államvasút 134,50. Kassa-óderbergi vasút... Bécsi váltóár 84,40. Magyar vasúti beruházási kölcsön 101,40. Alpeji bányász részvény... Disconto-Commandit 145,60. Általános vállalkozási Edison 242.-. Gelsenkircheni 212,50. Laurakohé 257,80. 4 2/3% oszt. járdék 97,40. 4% osztrák aranyjárdék 97,40. Osztrák hitelrészvény 224,75. Déli vasút 26.-. Károlyi Lajos részvény... Orosz bankjegy 218,45. 4% osztrák kölesön 98,75. Török dohányrészvény 155 50. Olasz járdék 85.-. Magyar hitelbank... Dynamit Trust 159 40. Harpeni 222 60. Az irányzat javult.

Berlin, május 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyeszázötös magyar aranyjárdék 97,40. Magyar koronajárdék 91,50. Osztrák hitelrészvény 224,50. Osztrák-magyar államvasút 134,60. Déli vasút 26.-. Északnyugati vasút... Elbavölgyi vasút... Orosz bankjegy középén 218,45. Buschthradai... Orosz bankjegy... (Ultimo) Lombard... Hamburg, május 12. (Zárlat.) 4 2/3% oszt. járdék 97,10. 1860. sorsjegy 138.-. Déli vasút 26,75. 4% osztrák aranyjárdék 98,10. Osztrák hitelrészvény 224,65. Osztrák-magyar államvasút 134,75. Olasz járdék 84,80. 4% osztrák aranyjárdék 97,20. Az irányzat szilárdabb.

Frankfurt, május 12. (Zárlat.) 4 2/3% papírjárdék... 4% osztrák aranyjárdék 98,40. Magyar koronajárdék 91,85. Osztrák-magyar bank 127.-. Déli vasút 26,30. Elbavölgyi vasút 118,60. Londoni váltóár 20,50. Bécsi bankkezesület 130.-. Villamos részvény 138.-. 3% osztrák aranykölesön 78,30. 4 2/3% oszt. járdék 97,35. 4% osztrák aranyjárdék 97,40. Osztrák hitelrészvény 224,40. Osztrák-magyar államvasút 135,10. Északnyugati vasút 118.-. Bécsi váltóár 84,40. Párisi váltóár 84,25. Unionbank... Alpeji bányász részvény 290.-. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, május 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 225,25. Osztrák-magyar államvasút 135,60. Déli vasút 26.-. Osztrák aranyjárdék... Olasz járdék 95,05. Laurakohé 259,70. Harpeni 224,60. Discont 186,76. Alpeji... Bécsi bankkezesület... Javult.

Páris, május 12. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút... 4% osztrák aranyjárdék 97,45. Osztrák Länderbank 466.-. 3% osztrák aranyjárdék 101.-. Ottomanbank 574.-. 3 1/2% osztrák aranyjárdék 101,95. Alpeji bányász részvény... Déli vasút... 4% osztrák aranyjárdék 98,50. Párisi bankrészvény 1161. Olasz járdék 95,05. Francia törleszt. járdék 99,35. Osztrák földhitelintézet részvény... Török dohányrészvény 323.-. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 12. A sertésüzlet irányzata esendes. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 102...-104 fillérig. Öreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 106-108 fillérig. Fialat közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 105-106 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 104-105 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — krajcárig. Közép (páronként

240-260 kilogramm súlyban — krajcárig. — Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. — Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredetű (Stahl), Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. V. Szorbai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 104-109 fillérig. — Közép (páronként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 103-105 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 102-103 fillérig.

S e t e t á l é t s z á m 1900. máj. hó 10. napján volt készlet 43923 darab, 1900. május hó 11. napján leinajtatott 916 darab, 1900. évi május 11. napján állásállítást 598 darab, 1900. május hó 12. napjára maradt készletben 43343 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Május 12. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter az 6-lubló adóhivatalhoz Ormazsa József nagy-bírségtel adóhivatali elnökről adóhivatali pénztárnokról és Novoszyk Antal tudósini adóhivatali tisztelet adóhivatali ellenőrré a nagy-bírségtel adóhivatali tisztelet adóhivatalhoz Juhász József rózsahegy adóhivatali tisztelet adóhivatali ellenőrré; a sikszóti adóhivatalhoz Adám József kecskeméti adóhivatali tisztelet adóhivatali ellenőrré; az erzsébetvárosi kir. adóhivatalhoz Braun Armin budapesti lakos adóhivatali tisztelet ideiglenes minőségben; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Zomor Ferenc számvizsgálói számtanácsosá, Kheim Jenő számvizsgálói pedig számvizsgálóvá; a budapesti itélőtábla elnöke Vass Károly és Herzfeld Sándor ügyvédjelölteket a budapesti itélőtábla kerületi díjas joggyakorokká; a debreceni itélőtábla elnöke Kopeczek József debreceni lakos végzett joghallgatót a debreceni itélőtábla kerületi ideiglenes minőségű díjtalan joggyakorokká; a sátorjaj-újelyi törvényszék elnöke Abonyi D. Mór sátorjaj-újelyi lakos törvényszéki tót tolmácsá ki nevezte.

Állásjelölés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vuicskovicz Deszanka szarvasi Állami elemi iskolai tanítóként a pancsovai Állami elemi iskolához jelen minőségében állásjelölt.

Pályázatok. Aljegyző az úpesti járásbírósná két hét. Irnok az úpesti járásbírósná 4 hét. Aljegyző az orszóvi járásbírósná 2 hét. Ellenőr a kúai adóhivatalnál 14 nap. Aljegyző a karánsebesi törvényszékénél két hét. Hivatásjelölés a csikszériadi törvényszékénél 4 hét. Számvizsgálói szántist az igazságügyminiszteri miniszternek szarvasi 14 nap. Járásbíró a mária-radnai járásbírósná két hét. Adótitst a kecskeméti adóhivatalnál 2 hét alatt.

Sternberg Armin és Testvére hangszergyár. cs. és kir. udv. szállítók B.apest, VII. Kerepesi út 36) Zongora-törvek Kocsut Lajos-utca 22. (Károly-kört sarok Zene-palota. Megjelent! MAGYAR-TILKÓL-ISKOLA, melynek segítségével a tiúntón tökéletességgel és alaposan meg lehet tanulni játszan, — minden további magyarázat nélkül. Egyszerűen 85 legzsebb magyar s más kedvelt darab. Ár 1 frt 50 kr.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogkölcsön Részvételrészvény. Befizetett részvénytők: 10 millió korona. Vezérigazgató: Benke Gyula, VI. ker., Andrássy-út 5.

Első Leánykibizásitási Egylet Budapeston. VI. ker. Teréz-kört 40-42. szám. Alapítást 1863. évm. Kifizetett nárszjátékok 1892. december hó 31-ig 1.600.000 frt. Legelőnyösebb feltételek kibizásitási biztosításokra: 300 frttól 10.000 frttig.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, május 12.

A légneműs maximuma Állandón északnyugaton tartózkodik, de egy gyengébb maximum Magyarország fölött is fejlődött. A minimum Európá északi részére húzódtott és egy esélyes depresszió az Adria fölött látható. Az idő a kontinensen túlyomában száraz; esők jobbára csak a Balkán-félszigeten és a Alpeseken voltak. A hőmérséklet Oroszországban és a Kárpátok vidékén igen alacsony. Hazánkban igen hűvös idő uralkodik; a hőmérséklet napközben még emelkedett 10° fölé, éjjel pedig sok helyütt a fagypon alá szállt. Esők csak szórányosan és jelentéktelen mennyiségben fordultak elő. Kéltás: Túlyomában száraz és hűvös idő várható, helyenként gyenge éjjeli fagygal és későbbi hőemelkedéssel.

Bruchsteiner és Társa címtáblagyár Budapest, VI., Podmaniczky-u. 45. Udvari szállítói emerek minden kivételben. Cégtáblák fűgéből, fából, bádógból és amerikai bőrből jutányosan és díszesen készíttetnek. Vidéki rendelések kúvatra feltérvelssel szállítatnak. Mintarajzok díjtalanok.

A „Miskolci Hitelintézet“ árú- és termény raktáraiban az ezidei VIII-ik évi Gyapju-Vásár beraktározással egybekötve 1900. évi június hó 13-ik napján tartatik. Részletes felvilágosítással szívesen szolgál A „Miskolci Hitelintézet“ részvénytársaság igazgatósága. (Utánnyomat nem díjazatik).

Fürdőidény: május-október. Daruvár ásvány- és iszapfürdő Szlavóniában, a cs. és kir. szab. Déli-vaspálya Állomása. Vastartalmú, forrás hőfok 42-50° C. Porcellán, kő-, tükör-, iszap- és moór-fürdők. Sikeres gyógyhatással bír az összes női bajokról. Már a római idők óta régírt, jónakévd fürdő a szlovéniai kőbányáknak gyönyörű völgyében, erdő magaslattól körülveve. A gyógyhelyiségek egy remek árnyékos sétány közepén fekszenek. A fürdőpark, légszűzölő és az összes lakóhelyiségek acyelen-fürdőszeszszel világítatnak. Kiváló előzetken kiszolgálás. Az elő- és utóidény alkalmával tetemes árendemény. Prospectusokkal és felvilágosítással szívesen ingyen és bérmentve szolgálunk.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1900. május hó 13-án.
Armadon Sigríd assz. vendégfelléptével.
Lukméc.
Dalnúi 3 felvonásban. Zénénét szerette Dolibes Leo.
Szövegét írta Gondinet és Gilles. For. Ábrányi E.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1900. május hó 13-án.
A vasgyáros.
Színmű 4 felvonásban Irta Ohnet György. Fordította Fáy J. Béla.
Személyek:
Beaulieu Léon Lendvayné Sophie, neje
Claire, leány Török Derblay
Octave fia Dezső Susanne
Bligny herceg Gyenes Moulinet
Préfont báró Hetényi Athenais
Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1900. május hó 13-án.
Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1900. május hó 13-án.
Délután 3 órakor, mérsékelt főemelt helyárakkal:
Novelli Ernő és társulatának vendégjátékával.

A velencei kalmár.

Dráma 4 felvonásban. Irta Shakespeare.
Este:
Munkácsy Mihály:

Krisztus Pilátus előtt

című festményének némaképen való bemutatása.
Utána:
Mozgó fényképek.

Bohózat 3 felvonásban. Irta Blumenthal Oszkár és Kadelburg Gusztáv. Magyarosította Heltai Jenő.
Személyek:

Kapor Kálmán	Tapolcai Kázar Vilma	Kalmár
Mariiska, a felesége	Kaján Tóbiás Gál	
Göncs Bálint	Delli Mészky Boris	Góth
Rózsa, Göncs felesége	Balassa Ladányi Szerényi Szőke	
	Nikó L. Julis	Munkácsy

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1900. május hó 13-án.
Délután 1/3-kor mérsékelt helyárakkal.

Szép Helena.

Operette 3 felvonásban. Írták Meilhac és Halévy
Fordították Fáy J. Béla és Makai Emil. Zénénét szerette Offenbach.
Személyek:

Páris Gábor	Achilles Kiss M.
Ménelaus Kovács	1. Ajax Ujvári
Helena Kürü	2. Ajax Szerdahelyi
Agamemnon Tollagi	Orestes Bojár
Calchas Németh	Leona Rózsa

A 3-ik felvon. **Páris almája.** Tánccs némajáték.
Este:
Blaha Luiza asszony mint vendég.
Másodszor:
A muzsiai bankó.

Eredeti népszínmű dalokkal 4 felvonásban. Irta Györkönyi Károly. Zénénét szerette Barna Izsó.
Személyek:

Szabó János	Kiss M. Éva	Blaha
László Skirmai	Flóri Ujvári	
Vince Tollagi	Juci Kápolnai	
Kócsán Horváth	Egy gazda Mopolgyó	
Siráks Szabó	Komédiás Parányi	

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉMETALFÖLDI KIRÁLYI CARRÉ-CIRKUSZ

Carré Miksa igazgató.

Ma vasárnap, 1900. május 13-án
2 nagy dísz előadás 2
délután 4-kor és este 7 1/2-kor.

A délután 4 órai előadásban a 10 éven alóli gyermekek az összes ülőhelyeken **felélt szetik.**
Fellépte a legelőkelőbb művészeknek és művésznőknek, elsőrangú specialitásoknak és a **ballét személyzetnek.**
Holnap este 7 1/2 órakor nagy előadás.

ÁLLATKERT

május 10-től csak rövid ideig
Hagenbeck testvérek indiai kiállítására
A MALABÁROK

Körülbelül 50 bennszülött férfi, nő és gyermek. Köztük szobákak bambuszbotokon, bajaderek, kardnyelők, tűz, alarcos és ördögáncosok, komédiások, zenészek, kétéltű és kardáncosok, táncosok, bűvészek és egy törpe. **Nagy programok:** indiai falu, templom, iskola és az összes népesség körmenete. Előadások hetekenként 4 és 6 órakor, vasárnap d. e. 1/2-kor és d. u. 1/5 és 6 órakor tartanak.
Beleépődj mint rendezés 30 kr.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma **Uj. Oláh Józsi** kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss vacsora. A gyönyörű teli kertben kívül a mulatságok, kodalnak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes fehért terem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

GFELNER JÓZSEF étterem VIII. ker., Rökk Szállód-utca József-körút sarkán.
Az I. magyar részvénytörzsfő udvari sőre, valamint dupla márciusi; kiftűnő konyha, különszobák. Palackörök és palackborok házhoz szállítatnak. A mélyen t. közönség szives látogatását kéri mély üzettel.
GFELNER JÓZSEF vendéglős.

FOLIES CAPRICE

Ma **nagy ujdonsági est!!**
11 órakor:
Die Hochstaplerin.
Bohózat Leitner H. 451.
Megelőzőleg 10 órakor. Megelőzőleg 10 órakor
Szenzációs ujdonság!
A csonkafülv ember.

Bohózat. F. de Croiset eszméje után írta Etienne. Rendező Rott S.
Személyek:

Bachruch Jeremiás	szabnagkereskedő Pfeifer M.
Célia, neje	Schindlerné G.
Hajnalka, leányuk	Ferenccy Zs.
Dr. Kazár Ede ügyvéd, melleleg milliomos	Rott S.
Dr. Spitz Gerő, ideggyógyos	Steinhardt G.
Smimathy Leó hírlapíró	Fürst B.
Gedeon, Dr. Kazár szolgálja	Peterdi Gy.
Adonyi Mariska műlovarnő	Jungwirth C.
Lili, szobalány egy budapesti nagyszállóban	St. Lengyel G.
James, főpincér	Echten K.

Ujságárus, távirószolga.
Történet napjainkban, egy elsőrangú budapesti nagyszállóban, Dr. Kazár külön lakosztályán.

„Pilseni ősforrás“

a pilseni polgári söröződe alap. 1842. világhírű gyártmánya

„Münchner Bürgerbräu“
a bajor sörök gyöngye, mint a legjobb palackörök ajánlhatók. — Rendelések helyben dímentesen házhoz szállítatnak, vidékre a tartósság céljából a sörök pasteurizálva küldetnek. Rendeléseket elfogad az alant jegyzett cég mint vezérképviseletőség:
MEZEY és TÁRSA Budapest, IX., Ranolder-utca 4.
TELEFON 58-60.

Graz. Graz. Hotel „zur goldenen Birne“

a város központjában, a meráni parkkal szemben, a legzsebb fekvésű szálló, újonnan kényelmesen berendezve. Villany-lágítás.
HUTTER J., tulajdonos.

Utánzások miatt nagyon ügyeljünk a **SCHAFFER RÓZA** névre.
Csakie ezen védjeggyel valódi.

Törvényesen védve.

Szépség gazdagság!! Szépség hatalom!!

Est a legrágább kincset megszerezhetni eddig csakis a

Mme Rosa Schaffer

szérb kir. udvari és kamarai szállító, Bécs, L. Kohlmarkt 6. által föltálat és használó szépségcserek által sikerült.

Poudre ravissante cs. kir. kir. szab. Minden hölgynek, ki egyszer próbálta, nélkülözhetetlen: a bőrt vakító fehérre varázsolja és pompás zománca alatt a bőrküszököket és himlőhelyeket is eltűntet. — A ránkelt és redőköt kisimítja, a káros szépségcserek által kitértetett likacsokat összehuzza és az arcnak tiszta, rózsás fiatal színt kölcsönöz. Ez az egyetlen puder, melynek használata után mosakodni lehet a nélkül, hogy szenzációs hatása a bőrről eltűnő. Egy doboz ára 2 frt 50 kr. és 1 frt 50 kr.

Crème ravissante évtizedekkel fiatalít, a bőrt ruganyosan és simán tartja, esténként minden hölgynek használnia kellene. Egy téglyei 1 frt 50 kr.

Eau ravissante megörzi a bőrüdeségét, erősíti és a legkiftűnőbb, biztos hatású tolett-víz. Egy üveg ára 2 forint 50 kr.

A Ravissante crème, puder és víz az 1897. évi párisi és londoni nemzetközi kiállításokon nagy aranyéremmel lett kitüntetve. Minden hölgynek, aki redőköt, márványfehér, homlokot akar, legjobban ajánlható a cs. kir. szab. **homlokotűző** darabonkint 1 frt 50 kr-ért és a „Savon-Ravissante“ cs. kir. szab. szépségcsappan hölgyek és urak részére, darabonkint 80 kr-ért. — Schaffer Róza asszony **viesszavarásolja** az ő „KINOIR“-jával minden megöszült hajnak ifjúságot, a legpompásabb szőket, a legrágóbb gesztenyebarnát, a bársonyszerű feketét. A „KINOIR“ egyszeri használata elegendő, hogy a színörök szőke, barna vagy fekete maradjon. Semmiféle mosás sem képes az élt színezéstartó eltávolítani és a fejbőr tiszta fehér marad. Egy doboz ára használata utasítással együtt 1 frt 50 kr. és 5 frt. Valamennyi készítményem csodálatos hatásért teljes közönséget válllok. Számtalan elismerő- és köszönő-irat betekinthető a legmagasabb körökből és csak diszkreció miatt nem közölhetők.
Központi raktár: **ROSA SCHAFFER**, Bécs, L. Kohlmarkt 6. szám.

PÖSTYÉN

(Budapestről 3 1/2 óra)

— hírvéves —
ISZAPFÜRDŐI a modern kor színvonalán álló legkétfélebb berendezésűek. — Ugy jutányos árak, mint kényelmi eszközök tekintetében vetekedik a külföld valamennyi fűrdőivel. Csász., közsvény, neuralgiában (Ischias) szenvedők kérjenek prospectust a fűrdőigazgatóságától.
Junius 1-től villamos világítás.

GOLIÁT MALÁTA SÖR

Kiváló üdítő ital és gyögycélokra szolgál.

Ajánlják:
Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak.

Idegbajokban, verségységénél, emésztési zavaroknál, gyengeségéknél stb. kftűnő sikerrel használhatók. Árak vidékre kőbányai vasut állomásra szállítva:
1 láda 30 nagy palack ————— 17 K. 50 Ft.
1 „ 30 kis palack ————— 13 K.
a fogasztási adót is beleértve.

A láda és üres palackok 4 hónapban belüli bérmentes visszadáskor 5 korona visszaszolgáltatnak.
Budapestben kapható minden fűszer- és csemegke-kereskedésben és poharanként a „Quaisana Automata Buffet“-ben is.

Dupla maláta sör és világos márciusi sör ládánként 1 koronával olcsóbb.
Ezen sörök eredeti minőségben hónapokig állnak megrendelési helyt.

Királysöröző Budapest-Kőbánya.

bank- és váltó-üzlet részvénytársaság BUDAPEST, Dorottya-utca 12. sz.

160.000 korona nyerhető:

1 darab 3000-os Osztr. földhittel sorajegy-igértvényvel. Huzás május 15-én, főnyeremény 90.000 korona	árak
	3,50 kor.
1 darab 4000-os Magyar Zélnag sorajegy-igértvényvel. Huzás május 15-én, főnyeremény 70.000 korona	3,50 kor.

A kettő együtt csak 6 kor. kor. 7.—

Elő cs. és kir. osztrák-magyar királdólag szab.
Homlokzat-festék-gyár
Kronsteiner Károly
BÉCS, III., Hauptstrasse 120. (saját házában).
Arany-érmekkel kitüntetve.
Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipartűbánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek mézben föloldhatók, száraz állapotban poralékban és 40 különbözű mintában, kilonkint 16 krtól fölfele szállítatnak és a mi a festék szintérszűrségét illeti, azonos az olajfestékekkel.
Mintakártya, ugyszintén használati utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetők.

GAEDICKE A.

Nyereményekben
— rövid idő alatt —
6,730.000 koronát
— fizetett ki. —

Budapest, Kossuth Lajos-utca 17

Ajánlok az I. osztály húzásához (május 17. és 18.) eredeti sorsjegyeket: 1/1 a 12 kor. 1/2 a 6 kor. 1/4 a 3 kor. 1/8 a 1.50 kor.

Vidéki megrendelések az összeg előleges beküldése vagy utánvét mellett is eszközöltnének.

Sürgőnyezim: **GAEDICKE, BUDAPEST.**

SZERENCSE-GYÜJTŐ DÉJE

Minden második sorsjegy nyer.

FUCHS H. váltóháza,

alapított 1866-ban,

a magy. osztály sorsjáték fölárusító helye

Budapest, IV., Kecskeméti-utca 1. szám.

Ajánl a VI. sorsjátékhoz sorsjegyeket.

Legnagyobb nyereményesélyek.

50.000 nyeremény és egy jutalom.

Összneremények 13 millió 160.000 korona.

1-ső osztály húzása már május hó 17. és 18-án.

Egy egész sorsjegy kor. 12.— | Egy negyed sorsjegy kor. 3.—
Egy fél sorsjegy „ 6.— | Egy nyolcad sorsjegy „ 1.50

Fényképeket postautalvánnyal kérek a cím pontos megjelölésével.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben
1.000.000 kor.

FÉLIX-GYÓGYFÜRDŐ

Nagyvárad közvetlen közelében, vasúti állomás.

Kényelmes kábelkádok, Vasúton N. Várattól 1/2 kocsin 10 óráig. Május—augusztus hónapokban naponta 10, vasárnap és ünnepeken 14 vonat közlekedik Nagyváradra. Az új vasúti állomás közvetlen a fürdőtelep mellett van.

Az európai hí. u. 49 C. meleg természetes lésvíz javára van: az izlétek és izmok csuro-bántalmánál, idült s különösen savas idült lóboknál, csonttörések és különösen visszamaradt vastagodó-eknél, kövszényméi és annak különböző alakjánál idegbajoknál, melyek rheumatikus aszpon kórtól (schizidál) különböző borbajoknál, végre a női ivarszer-vek bizonyos bajainál. Itt minden a máh megújít és közötti izmalmányoknál; boldog: helyen és idült gyomor-bántalmánál, májbajok és vesekővek esetében. Állandó fürdőszovos: dr. Kazay Kálmán.

A különleges igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 80 krtól 3 frt kúszit vákkozás. Gyógytöröm (Kursalon) nyalpokkal és tek-estekkel. Törzások szép kiállításal. Kitermek, sétányok a fürdőtelepen és a mullele este 10 óráig. Az erdőben jó tokaplya.

Hai tükelfürdő, család- és kádürdőkön kívül lázfürdő: is vannak rendezesítve. Állandó kitűnő zenekar. — Telefon-összeköttetés Nagyváradra. — Az elegánsul berendezett lakozók-ká: és kád-fürdő, továbbá a Félix-fürdő elismert jó konyhája és pinóje kézen várja a legkényelmesebb ig-nyű vendégeket. Gyors és pontos kiszolgálás és mérsékelt ár által legyekzni fogok t. vendégemet teljesen kielégíteni.

Kiváló tiszteltel. **KERNÁTS JÁNOS, bérnök.**

Az orvostudományi Akademiától javallva

VÉRSEGENYSÉG

ADAG: 2-6 pillula naponta.

PILULES SIROP DE BLANCARD

váltoshatan vanjódol
40, Rue Bonaparte, PARIS

SÁPKÓR

ADAG: 1-3 kiskanál naponta.

FEHÉRFOLYÁS **SKROFULOZIS**

Saját gyártmányu

fa-és vasbutor, rézágak, ruganyos acél-sodrony-ágybetétek, afrik- és löször-matracok, szalngarnitúrák, kerti butor és gyermekkocsik

részletfizetésre

minden árfelemelés nélkül — gyári árkában — olesobban mint bármil készpénzesítés mellett. *Vidéki megrendelőknek árjegyeket so filler bélyeg beküldése ellenében.*

PÁPAI és NÁTHÁN

legrégibb, legnagyobb és legerősebb speciális áru- és szaktudású üzlet

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 2. SZ. (Fonclére-palota.)
Gyár: VII. ker., Csengery-utca 7. s. zám.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajló szenvedőknek, 30 éves kórházi és magán-gyakorlati tapasztalataimál fogva legjobban ajánlható módon.

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvostudor

szegény férfiaknál és nőknél foglalkozás sava nélkül mindeneml bármily régi keletű

Nemi betegségeket

ugymint huygesófolylást, hólyag- és vizelesi bajokat, bujakóros sebeket, syphillist, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb borbetegeket és szépséghibákat, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat (impotencia)

meglepe bízós eredményekkel gyorsan a legújabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Keropos-ut 14. sz. 1. o.
Rendelés: délelőtt 10—1-ig, délután 3—8-ig.
Külön várdelemek. Külön be- és kijárat.
Levelekre rögtön válasz.

Javallat: a gégefő, a légző szervek és az emésztési szervek megbetegedéseinél. — Ellenjavallat: sorvadásban. Gyógyeszközök: alkalikus-muriatikus források: Konstantin és Emmaforrás; alkalikus-muriatikus vasasavanyu forrás: Jánosok, Iztiza, vasasavanyuforrás: Romete forrás, savó, tej (szárazlakarmányozás) kefir,

Gleichenberg gyógyhely

forrásláp-belézés: fenyőtűzőkkel belézés (mindkettő külön kabinokban), rezspirációs készülék, pneumatikus kamrák, édesvíz, ásványvíz és pezsgő Kálozvátor-fürdő, fenyő- és acélfürdő, Nagyhidro-terapeutikus intézet, terogyógyómd. Enyhe, nyirkos meleg, pormentes, szélcsendes léveg, árds. domboz vidék. Magasság a tenger szélé fölött 300 méter. — Felvilágosítás és prospektusok ingyen. Lakás- és kocsimegrendeléseket eszközöl. Gleichenberg gyógykezelésig.

Évad: május 1-től szept. végéig.

„The Gresham“ életbiztosító-társaság Londonban.

Magyarországi fiók: Budapest, Ausztriai fiók: Bécs,

Ferenc József-tér 5. és 6. sz. alatt a társaság házában. Gisellastrasse 1. sz. alatt a társaság házában.

A társaság vagyona 1898. decem-ber 31-én korona 157,805,340.—
Évi bevétel biztosítások és ka-mattól 1898. dec. 31-én 28,670,916.—
Kifizetések, biztosítási és jár-radéki szerződések; vala-mint visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848.) 338,497,900.—
Az 1898. évben a társaság 8654 követényt állított ki 80,577,950.—
összeg értékben. Csekély díjfizetés mellett a társaság előnyös jelzálogkölcsönbiztosításokat is köt, a ház, vagy a földbirtok tehermentesítésére, a birtokos elhalálása esetére. — Prospektusokkal és életbiztosítási díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság követényeket kiállít és felvilágosításal a jelzálogkölcsönbiztosítást illetőleg, továbbá ajánlatokkal díjmentesen szolgálnak az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb városában az ügynök urak és a magyar és osztrák fiókok.

Nagy butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtó, diófa fényezett	34 frt	1 ebédlőszék, 6-német stül	4 frt
2 ágy, diófa, fényezett	22	1 íróasztal, 3 fiókos	16
1 éjjeli szekrény, diófa, fényezett	8	1 hálószoba, matt diófa	125
1 mosdó, 2 ajtó, diófa, fényezett	14	1 hálószoba, faragott	170
2 szekrény, 2 ajtó, diófa, matt	38	1 garnitúra erépe- vagy bourette-behuzat	60
2 ágy, magas, diófa, matt	38	1 garnitúra selyem-behuzat	80
2 éjjeli szekrény, diófa, márvánnyal	22	1 garnitúra plüss-behuzat	95
1 kredenc, 4 ajt. fülkés, faragott, feh. márv.	48	1 szalonzal	10
1 diván, magas támla szőnyeggel	40	1 consol márvánnyal és tükör	26
1 ebédlő-asztal, diófa, matt	14		

Nagy vázlat: tek egyszerű, valamint a legdíszesebb kivitelű butorokban.

Dósa Kálmán

fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe
Budapest, Erzsébet tér 18 Sas-utca sarok, I. emelet.
Árjegyzék kivanatra ingyen és bérmentve.

Családházépítő és telekértékesítő egyesület.

Budapest székesfőváros mindazon lakói, kik ismerve a bérházakban való lakás kellemetlen és egészségtelen oldalait, régen meggyőződtek arról, hogy a szabad és jó levegő élvezetét teljesen nélkülözniök kell. Ezen körülmény önként mindenki azon óhajt ébreszti, hogy családjának egy a fővárosi zajtól ment helyen egészséges és kellemes otthonot szerezzen.

A kontinens összes nagyobb városaiban, főleg Berlinben, de utolsó években már Bécsben is a lakviszonyok javítása céljából egyesületek létesültek, melyek kizárólag családházak építésével foglalkoznak, csak nálunk érezzük ennek hiányát. Ezért reméljük, hogy egyesületünk

lesz hivatva a lakviszonyok sikeres megoldásához hozzájárulni és mindenkinek alkalmat nyújtani, családjának egy egészséges és kellemes otthonot teremtetni.

Ezen egyesület feladatául tűzte, a főváros környékén előnyös fekvésű telkeknek esekély törlesztéssel való eladását lehetővé tenni, hogy mindenki azon helyzetbe juthasson, heti egy vagy több korona részletfizetés mellett magának ingatlant szerezzen.

Első sorban is mindezeket megvalósítandó, az egyesület Rákosszentimre határában a m. á. v. Kavicsbánya megállóhelyén a már jó részben kiépült „Zsófia-telep” közvetlen szomszédságában

„SÁNDOR-TELEP“-et

létesít, mely körülbelül 1000 telekből áll. Ezen telep kies fekvésénél fogva arra van hivatva, hogy idővel Budapest környékének egyik leg szebb telepévé fejlődjék és tulajdonosainak oly kellemes és egészséges otthonot teremtsen, mint azt a többnyire sivatár helyeken eddig épült telepek alkalmatlan fekvésükkel fogva nem képesek.

A létesítendő „Sándor-telep” minden kényelemmel, u. m. vízvezeték, csatornázás, légszusz- vagy villamos világítás stb. lesz ellátva, főleg emelendő a gyors és olcsó közlekedés, mely ezen telepet a fővárossal összeköti, nevezetesen az állami vasút 10 vonata közlekedik naponta oda és vissza; a melyek használatára igen olcsó bérletjegyek beszerezhetők; azonkívül rövid időn belül villamos vasút fogja összekötni a telepet Budapesttel.

A telkeket ezenel áruba bocsátja s a fenti módokat mellett az eladást eszközöli.

Másodsorban pedig még célul tűzte, hogy ugy a „Sándortelep”-en, mint a főváros egyéb környékén még lakbérrel törlesztendő, életbiztosítással egybekötött módokat mellett családházak és villák főlépítését fogja tagjainak lehetővé tenni, minek megvalósítása céljából már eddig is nagyobb intézetekkel lépett összeköttetésbe a finanszírozás keresztárvitele vegett, úgy hogy a lakbérfizetéssel az építési költségek annuitása (törlesztés) kamata teljesen fedezve leend, de még ezenfelül életbiztosítással lesz egybekötve olyképpen, hogy a családfő utaláni elhalálása esetén is az örökösöknek tehermentesen megmaradjon az ingatlan.

Ezeket közele, ugy a telkek adásvételét eszközöljük, mint azokon lakbérrel törlesztendő családházak építésére elfogadunk előjegyzéseket naponta d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5 óráig az egyesület irodájában (Kerepesi-ut 34. sz., I. emelet), hol mindennemű felvilágosítással, tervrajzzal stb. készséggel szolgálunk.

A családházépítő egyesület igazgatósága.

LEGUJABB JAVITOTT

szabadalmazott

tisztiszolga-táska

Jordis Ottó báró

27. gyalog ezredbeli cs. és kir. százados szerkesztése, az alulról cég gyártotta és szabadalmaztatta a mellékelt rajz szerint, teljesen ki van próbálva.

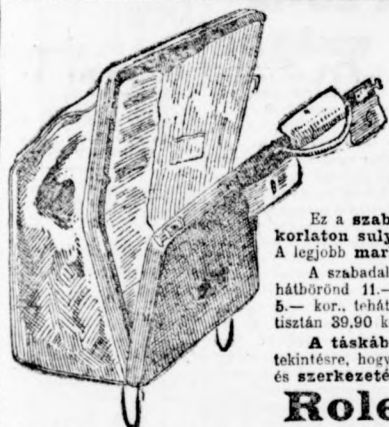
Ez a szabadalmazott tisztiszolga-táska a nagy hadgyakorlatnál súlyos megterhelés ellenére tökéletes sikerrel bevált. A legjobb marhabőrből készült és ára részletezve a következő:

A szabadalmazott tisztiszolga-táska 26.— kor., a hozzá való hátbőrönd 11.— kor., a viselő készülék derékszíjjal sasoscsattal 5.— kor., tehát teljesen 42.— kor., 5% engedmény 2.10 kor., marad tisztán 39.90 kor.

A táskából minta kívánatra bármikor megküldhető megtekintésre, hogy meg lehessen győződni a táskának minőségéről és szerkezetéről.

Roletschek József

I. stájerországi lőszerszám-, bórurugyára és tisztí lovaglőszerszám-gyáros GRÁCBAN.

Szolyva-Hársfalva

klimatikus gyógyfürdő és hidegvízgyógyintézet.

Jarványmentes hely. Állandó furdóorvos.

Idény: májustól októberig.

Gyógyesztár. Két vendéglő.

Remek szép fűzfás, kiránduló helyekkel és sétányokkal. GYÓGYESZKÖZÖK: Hidegvízgyógyintézet, vasna és érvényes savanyúvíz és fürdők, az idén újonnan és célszerűen átalakított és fényűző bevezetési intézet, villany masszáz, természetes melegvíz, juhanyó; miniregionális használatára a gyógyfürdő orvosai ügyelnek. — Újonnan épült vasuti állomás. — GYÓGYJAVALLATOK: Tüdőbajok, malária (mucosarizás), gőge-, hörgő- és tüdőhurut, gyomorhurut, emésztésszegény, máj- és lépdagányok, vizeledőgyulladás, sciaticus és gövélyes csontbántalmaknál. Mindenféle idegbántalmak, fejfájás, migraine, histeria, szédülés, neheze légzés, hypochondria. — Vérébajok, köszvény, görvély, botrák, delirium trem. potat. Női bajok, fehérfojás, sápkór, hávi savaroknál. — Kifinomott ellátás és lakás. — Prospektusai és egyéb felvilágosítással szívesen szolgál a fürdőigazgatósg.

Tavaszi és nyári évad 1900.

Valódi brünni szövetek

Egy 3-10 méter hossz u szelvény, elegen- telen teljes férföltözetre (kabát, mellény és nadrág) ára csak	2 25. 3 70. 4 80 írt job- b — és 6 90 írt jobb 7 75 írt tinom 8 65 írt legfinomabb 10.— írt legeslegfinomabb	valódi gyap- júból
---	--	--------------------

Egy szelvény szalonöltönyhez 10.— írtéret, valamint feltöltőszövetet, turista-lendert, legfinomabb kammarinkot szállít gyári árakon a legjobb hírnövélnek és szőlőnek elemelőt postozó gyártókat

Siegel-Imhof Brünnen.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánvezetőnek, aki a szöveteit közvetlenül a fenti céghez a gyár székelyén megrendeli, előnyöket jelentenek

A világ legjobb fénymáza

A kilábeljött szép fényben és tartósan akarja gondolni, vásárolja csak Fernolend-fénymázát világos (ábrak) csak Fernolend természetes borkrémet.

Mindenütt kapható. Cs. k. szék. 1225. Bécsben. Gyártó raktár: Bécs I. Schulerstrasse 21. szám.

A sok értéketlen utánzat miatt tessék pontosan címre ügyelni St. Fernolend.

!! Magyar találmány !!

Művészi kivitelű Aquarell (kézi) festés fára * fára Fa-levelező-lapok, a legizlésesebb kivitelben.

Magyar festés! Magyar fa! Magyar munka!

10 drb ára 2 kor.

Magyar festés! Magyar fa! Magyar munka!

10 drb ára 2 kor.

Magyar festés! Magyar fa! Magyar munka!

10 drb ára 2 kor.

Mezőgazdáknak! Szőlőgazdáknak!

„SYPHONIA” fecskendői

legjobban beváltak, amelyek szivatkozás nélkül a folyadékok önműködőleg a növényekre permetezik. Sok ezer ily fecskendő van használatban és számos dícsérté bizonyítottan tanúsítja kitűnőségét valamennyi más rendszerrel szemben.

Tessék rajzát és leírását kőzni

Ph. Mayfarth & Co.

os. k. kir. szék. gazdasági gégyáraknál, különleges gyár berendezés és gyümölcsfeldolgozó gépek számára.

BÉCS, II., Tabornstrasse 71.

Külfölddel való utalástól: több mint 400 arany, ezüst és bronz érem. Rézjelzős éremek és számos másféle 1000 l. ingy. — Képviseletet és viszonteladást keresünk.

Az országos mezőgazdasági egyet. nagy aranyérme 1899. Szegeden.

DURBINTS SÓGOR

Mert mondom, ha már írtak könyvet a lóral is, gyeszúrul is, miért ne írothet könyv a sógorral is? Vagy más szóval ez a könyv (középpen a Durbints sógorral foglalkozik, benne van a sógor tethalála is még más efféle keszves történetek.

Egy könyv 1 forint.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18.

Luser L. -féle Tourista-tapasz.

Határozott és gyorsan ható szer tyakozom, szeméris és a talp, valamint a sarok bőrkeményedési, tolvábbá miniregionális bőrszuszak ellen. A hatóanyag jótékony és fájdalommentes.

Központi szék raktár: **SCHWENK L.** Gyógysz. MEDELNBURG-BÉCS

Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellékelt védjeggyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyeljen!

1 doboz ára kor. 1.20. 0000

Vidékre kor. 1.60 elszállítás beküldése mellett bérmentve

Nyáron országos fűrtákar: **Török József** gyógyszer. Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29.

Minden szöveges hirdetés... 2 kr. Címelt elárató... 30 kr. kiadói... 18. szám.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad... 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adnak felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeggel kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO... József-körút 18.

Breuer névrek, Teréz-körút... Podmaniczky-utca 5.

Sopronyi V. donány-nagy... Kerepesi-ut 1.

Deubach Miksa, Andrásy-ut 28.

Szántó Már tőzsdéjében... Kecskeméti-utca 14.

Weizenfeld Jakab, Király-utca 1.

Blockner J. hirdetői iroda... IV. Sütő-utca 6.

Elek Bernát hirdetői iroda... V. Furdó-utca 4.

Fischer J. D. hirdetői iroda... IV. Zsibó-utca 7.

Goldberger A. V. hirdetői iroda... IV. Váci-utca 9.

Haasentz és Vogler hird... V. Dorottya-u. 9.

Leopold Gyula hirdetői iroda... VII. Erzsébet-körút 14.

Messe Rudolf hirdetői iroda... VII. Károlykört 9.

Schwarz József hirdetői iroda... V. Marczkó-u. 4.

Tócsér Gyula hirdetői iroda... IV. Szerviztér 8.

Karolin 27. Hétfőn levele van a szociális helyen. T. 6229

Könyvnyomozás és lithográf... Képes Arjézek ingyen és bérmentve.

Könyvrölet adományokért eszednek... Képes Arjézek ingyen és bérmentve.

Bizalmi állást keres egy igen előkelő... Képes Arjézek ingyen és bérmentve.

Középiskolai tantárgyakból elismert... Képes Arjézek ingyen és bérmentve.

Cémes fiatal intelligens urind... Képes Arjézek ingyen és bérmentve.

Írásbeli munkát, elszámolt... Képes Arjézek ingyen és bérmentve.

Egy kis ház Rákospalota-Ujfal... Képes Arjézek ingyen és bérmentve.

Intelligens ügyes számítórész... Képes Arjézek ingyen és bérmentve.

Keresetek... Balaton-Füreden a fürdő-telep...

Pénzbeszedések... Pénztárnoki állást is elfogad.

Alkalmazást keres egy végképzett... 20 éves fiatal ember jelenleg...

Óvadékképes... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Pénzbeszedői, raktárnoki... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Több szoba budort óhajtok venni... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Férő, női-divat... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Tétra-Lomnic nyaraló-telepen... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Kiadó szoba Kerepesi-ut... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Jobb izraelita családól való... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Cémes fiatal intelligens urind... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Írásbeli munkát, elszámolt... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Egy kis ház Rákospalota-Ujfal... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Intelligens ügyes számítórész... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Villa kiadó! Balaton-Füreden a fürdő-telep...

Sürgösen előcsatlátn Budapest néps...

Lanczter egyszobó 16-os, kitűnő...

Butor. Faragott hálozóra, kredenc...

Szőnyeg divány. remek szép iróasztal...

Egy 12 személyre való kina-üzüst...

Bérbeadó Erkel-utca 18-20. igen olcsó...

Kiadó. Egy butorozott szoba és konyha...

Teljes ellátást kaphat egy tisztességes uriember...

Ujbat! Bevezettem a szabad hely... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Dogot (Dán-faj) tártalm, foges tulajdonosa tartásdíj... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Beatrix. Kedves sorait megkaptam... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Francia okleveles nevelőnk, b... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Szines himnuszok... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Gyári helységek, műhelyek, raktarak... 29 éves fiatal ember jelenleg...

1000 méter Parquetta igen szép, elegáns...

Veszünk zálogcédulákat... 29 éves fiatal ember jelenleg...

Fuchs és Társa Budapest, Károly-kört 28...

Angol tapéta raktárak. Ajánlja nagy raktári...

Minus Jakab Budapest. Fűzőlet: Kerepesi-ut 6.

ERENYI-féle javított fákperem remek nagy...

KÉPES levelező lapok Magyar művészek...

Nevelőnöket francia, angol és német-honiatok...

Szegheőné S. Lujza BUDAPEST, VI. Dessoffy-utca 22.

Veszek zálogházi cédulát régi arany...

FRIED A. órás és ékszerész Kerepesi-ut 2. szám.

Köznevelőosztály. Ferenz József-kabát 4 frt...

Hangszereket ahhoz való alkateszelet...

500 házhely eladó Kispeszt-S-ent...

500 házhely eladó Kispeszt-S-ent...

gummi melkuli tegmentes...

Hölgyeim! Nem csodálom, ha a t. hölgyek...

Nevelőnöket francia, angol és német-honiatok...

Egy jó karban levő oldalas...

kocsi és ló...

Belák István BUDAPEST, VII. Rottenbiller-u. 4.

Feltalálók találmányaikkal forduljanak...

Kalmár J. szabadalmi irodájához BUDAPEST...

Építkezés miatt azonnal eladó 15 méteres veranda...

35 méter lambérin fürdőkád és kályha-berendezés...

A 20-ik század vívmánya talán, hogy a t. c. butorvásárló...

BUTOR jó, szolid kivitelben, előnyös részletfizetésre...

Náthán Ignác kártyos- és asztal-butor...

Erzsébet-körút 23. Árjegyzéket védkre ingyen és bérmentve...

Jó és tartós cimbalnok olcsón, jutányos részletfizetés...

Deutsch Gábornál Budapest, V. Erzsébet-ter 7.

Használt és új ajtók, ablakok méret után, teljesen felváltva...

EISLER ARMIN építő-asztalosnál Budapest, V. Nádor-utca 57-59.

Arany Janos-utca 34. s. Butor beraktározás. Garde-Meuble.

Butorok részletre BUTOROK haszonbérletre

Hivatlanok, lelkesek, tiszték, kereskedők és hitelképes évi lakók...

nyozott modern butor, tükör, olajfestmény stb. Cim: VIII., Hunyadi-utca 27. sz.

A legjobb cimbalnok Reményi Mihály m. kir. szab. műhangszerésznel kaphatók.

BUDAPEST, Király-utca 44. Képes Arjézek ingyen és bérmentve.

BUTOR jó, szolid kivitelben, előnyös részletfizetésre...

Náthán Ignác kártyos- és asztal-butor egyedül főraktára VII. ker. Erzsébet-körút 23.

Arjegyzéket védkre ingyen és bérmentve

Jó és tartós cimbalnok olcsón, jutányos részletfizetés...

Deutsch Gábornál Budapest, V. Erzsébet-ter 7. Bécú-utca sarkán, I. emelet. Jegynek bérmentve.

Használt és új ajtók, ablakok méret után, teljesen felváltva...

EISLER ARMIN építő-asztalosnál Budapest, V. Nádor-utca 57-59.